

ŽUPAN O PRORAČUNU 2008

DRAGO STRAH MED BLOČANI

PELIN IN ROŽA. PRIPOVED
SLAVKE KUKOVICA

BRANKO ZADNIK IN NJEGOV
PODUTIK

Bloški korak

glasilo občine Bloke

marec 2008

letnik 9 | številka 2

cena: brezplačno | 2 € | 4 €

Duh po prazniku

France Ivančič

Velikonočni čas je tudi na Blokah čas, ko oživi veliko običajev. Daljna napoved praznikov sta že pust in pepelnica. Večina dogodkov pa se zvrsti nekako v dnevih od cvetne nedelje do velikonočnega ponedeljka. Povezani so z vsebino največjega krščanskega praznika: butare cvetne nedelje, blagoslov ognja, blagoslov jedi, velikonočna procesija, velikonočni zajtrk, emavs pri Sv. Urhu ... Čeprav živimo v okolju, ki je zraslo na krščanskem kulturnem ozadju, verjetno vse to vedno večjemu številu Bločanom

pomeni le še običaj, lepo navado. Starejši se spominjamo, kako je bilo nekoč: še lepše, bolj dišeče, slovesneje, pristneje – čeprav mogoče materialno manj bogato kot danes. Hkrati pa se sprašujemo, ali bodo čez leta spomini na sedanji čas tudi lepi in ali bodo današnji otroci sploh še imeli kakšen spomin na to, kar je nam še lepo in mogoče celo sveto ... Naj še dolgo blagoslovljeni ogenj velike sobote zagotavlja uspešno praznično peko in kuho, dim lesenega žegna prečiščuje naše bivalne prostore, pekoči hren izboljšuje okus šunke in potice, trkanje s pirhi razveseljuje staro in mlado! Velika noč pa naj prinaša upanje na odrešitev!

Razvojni in demografski izzivi na Blokah

KOT VSAKO LETO JE TUDI LETOS BLOŠKI OBČINSKI SVET ZELO ZGODAJ, ŽE V JANUARJU, SPREJEL LETNI PLAN. OČITNO SE BO USPEŠNO DELO IZ PRETEKLIH LET NADALJEVALO, SAJ SO PREDVIDENE NOVE INVESTICIJE. ČESTOKRAT PA UGOTAVLJAMO, DA INVESTICIJE V KOMUNALNO INFRASTRUKTURO IN DRUŽBENE DEJAVNOSTI NE ZADOŠČAJO, DA BI LAHKO RAZVOJ OCENILI KOT ZADOVOLJIV. TU SO MIŠLJENA PREDVSEM NEUGODNA DEMOGRAFSKA GIBANJA IN NJIHOVI TRENDI. ZA NAŠ ČASOPIS SMO PROSILI ZA RAZGOVOR GOSPODA ŽUPANA JOŽETA DOLESA, KI JE Z VESELJEM SODELOVAL.

Iz proračuna je razvidno, da se bo razvoj Blok nadaljeval tudi v letošnjem letu. Katere so glavne značilnosti letošnjega plana? Prosim, če jih predstavite.

Tako kot vsi dosednji proračuni občine Bloke je tudi letošnji razvojno zelo obsežen. Občina bo v letošnjem letu investirala na različna področja, in sicer rekorden obseg sredstev v vrednosti preko 2 milijona €. Od tega smo za nakup opuščene vojaškega kompleksa v Velikih Blokah namenili 750 tisoč €, razlika pa bo porabljena na drugih področjih. V letošnjem letu bomo med drugim

€, preko 230 tisoč € pa bomo porabili za številne manjše investicije in izdelave projektne dokumentacije na področju šolstva, turizma, športa, komunalne opremljenosti zemljišč, spremembe prostorskih planov ...

Torej se bo razvoj nadaljeval tudi v letošnjem letu. V zadnji številki Bloškega koraka je mladoporočeni par dejal: "Na Blokah naju moti, da občina nima izdelanega dolgoročnega plana, ki bi konkretno vključeval mlade in njihovo prihodnost. Primanjkuje zazidalnih površin, tudi ustreznih delovnih mest je malo. Asfaltirajo se ceste, kar pa mladim s še večjo hitrostjo omogoča odhod z Bloške planote." Kako je moč komentirati ta citat?

Občina Bloke ima izdelan jasen dolgoročni plan razvoja, in sicer za vsa področja delovanja, ki spadajo v pristojnost lokalne skupnosti. V ta namen se ob vsakoletnem sprejemanju proračuna pripravi in potrdi konkreten načrt razvojnih programov s konkretnimi imeni in vrednostmi posameznih projektov, in sicer za naslednja 4 leta. Prepričan sem, da so dolgoročni in kratkoročni plani občine Bloke dovolj ambiciozni, predvsem pa realno izvedljivi. Seveda pa se posamezni letni proračuni kasneje delno korigirajo predvsem zaradi upoštevanja tehnične in finančne izvedljivosti posameznih projektov.

Z realizacijo različnih projektov posredno in

razvoj vseh navedenih institucij, kar bo počela tudi v bodoče.

Nikakor se ne morem strinjati tudi z izjavo, da na Blokah nimamo dovolj zazidalnih površin. O tej temi sem pisal že večkrat, dovolj poglobljeno pa tudi v zadnji številki Bloškega korala, zato teh dejstev ne bi ponovno ponavljal. Kot zanimivost lahko povem še podatek, da smo na občini Bloke v zadnjih nekaj letih prodali 12 zazidljivih zemljišč oziroma starih stanovanjskih hiš. Od tega so pet lokacij kupili prebivalci Blok, sedem lokacij pa so na podlagi javnega zbiranja ponudb kupili kupci iz drugih krajev. Nihče od kupcev izven Blok na teh parcelah še ni začel z gradnjo!

Ne morem se strinjati tudi z razmišljanjem o nepotrebnosti obnove cestne infrastrukture. Vsa Evropa oziroma ves svet že več desetletij intenzivno investira v izgradnjo in izboljšavo prometne infrastrukture, saj so dobre prometne povezave predpogoj za uspešen gospodarski razvoj. Res ne vem, zakaj bi bilo na Blokah drugače! Na Blokah smo v zadnjih devetih letih zgradili oziroma obnovili okrog 40 km "dvosmernih" cest, ki omogočajo dobre prometne povezave prebivalcem in drugim obiskovalcem Blok v obeh smereh in ne le pri odhodu iz Bloške planote!

Osnovni šoli naslednje leto grozi, da ne bo imela dovolj otrok in ne bo mogla vpisati prvega razreda. Zakaj občina ne naroči kvalitetne demografske študije, ki bi ugotovila stanje, predvsem pa trende gibanj, tako da bi lahko oblikovala ustrezno razvojno politiko in jo izvajala?

Na občini Bloke razpolagamo s podatki o številu novorojenih otrok po posameznih letih kot tudi s podatki o gibanju skupnega števila prebivalcev na Blokah, ki je v zadnjih letih celo v porastu. Tudi pri številu novorojenih otrok se je padanje zaustavilo, stanje pa je zelo primerljivo stanju, ki ga sicer beležimo v naši državi. Tudi kvalitetna demografska študija nam ne bi povedala kaj bistveno več, kot ugotavljamo že sami. Prepričan pa sem, da smo z aktivnostmi občine Bloke v zadnjih devetih letih preprečili še hujšo katastrofo na področju demografije.

Vsekakor pa s stanjem nismo in ne smemo biti zadovoljni. Ob tem se mi postavlja vprašanje, zakaj se dandanes le redki mladi odločajo za družinsko življenje in zakaj se veliko mladih Bločanov kljub očitnemu izboljšanju kvalitete življenja še vedno le redko odločajo za življenje na Blokah.

Vsekakor pa je pomemben razlog za odhod mladih v pomanjkanju možnosti zaposlitve v domačem kraju. Z veseljem lahko povem, da smo pred kratkim prevzeli lastništvo nad opuščnim vojaškim kompleksom v Velikih Blokah, ki ga

PLANIRANI ODHODKI PRORAČUNA ZA LETO 2008

Nakup opreme	26.000,00 €
Komunalna infrastruktura	685.150,00 €
Investicijsko vzdrževanje cest	100.000,00 €
Inv. v izobraževanju	55.000,00 €
Adaptacija javne knjižnice	108.000,00 €
Razširitev vodovodnega omrežja	131.000,00 €
Nakup zemljišča	750.000,00 €
Izdelava prostorskega reda	65.300,00 €
Vzdrževanje športnih objektov	30.000,00 €
Investicijski transferi	58.004,00 €
Skupaj investicijski izdatki v letu 2008	2.008.454,00 €
Ostali zakonski stroški	936.081,00 €
Skupaj odhodki	2.944.535,00 €

nadaljevali z izgradnjo kanalizacijskega sistema in obnovo ostale infrastrukture v naselju Nova vas in Fara, za kar smo predvideli 685 tisoč €, okrog 230 tisoč € pa bomo vložili v obnovo cestne infrastrukture in posodobitev oziroma razširitev centralnega vodovodnega omrežja. V proračunu so rezervirana tudi sredstva za dokončanje obnove javne knjižnice v Novi vasi v vrednosti 108 tisoč

neposredno vplivamo tudi na življenje mladih ter njihove možnosti zaposlitve. Seveda pa občina ni edina, ki skrbi za programe mladih. Aktivno vlogo na tem področju morajo namreč odigrati tudi drugi akterji na področju družbenega in gospodarskega življenja, kot so na primer razna društva, šola, industrija itd. Občina vsekakor pomaga in vzpostavlja ugodne pogoje za delo in

bomo namenili za razvoj industrijsko-obrtne dejavnosti. Upamo, da bo tudi ta nakup pripomogel k temu, da se bodo na Blokah rodila nova podjetja, ki bodo dala tudi nove priložnosti za zaposlitve mladih.

Zanimivo je tudi dejstvo, da imamo v zadnjem času na Blokah kar ponudbo prostih delovnih mest. Gospodarstvo ponuja predvsem delo za priučeno delovno silo, ki za Bločane ni zanimiva, ker imajo skoraj vsi mladi srednjo ali fakultetno izobrazbo. Zanimivo pa je, da je osnovna šola v preteklih letih tudi ponujala delo z visoko izobrazbo, pa je naša mladež, ki ima ustrezno izobrazbo, vehementno rekla, da jih delo na Blokah ne zanima. Kako komentirati ta paradoks? Ali bi se dalo kaj rešiti s štipendijsko politiko?

Slovenska podjetja se v zadnjih letih soočajo s problemom pridobivanja proizvodne delovne sile. Vse več delavcev prihaja iz držav bivše Jugoslavije in vzhodnoevropskih držav. Podobno stanje je tudi v naši občini. Na srečo pa so možnosti zaposlitve v nekaterih sosednjih občinah še slabše kot na Blokah, zato problem delovne sile v naši občini trenutno še ni tako pereč.

Primeri, da so nekateri mladi z visoko izobrazbo odklonili delo v osnovni šoli v Novi vasi, mi niso poznani, prepričan pa sem, da gre za odločitve posameznikov, ki so temeljile na osebnih razlogih, kar ne moremo označiti za sistemski problem. Če bi se pojavili resni problemi s pridobitvijo ustreznega kadra, bi na občini Bloke podprli tudi ustrezno štipendijsko politiko.

Takšen napis je lani onesnaževal vrata Novske trgovine

Po zadnjih informacijah bodo skoraj na razpolago parcele v novi stanovanjski soseski v Novi vasi. Kdaj jih bodo zainteresirani lahko kupili? Pomembno pa je tudi, kako bo občina poskrbela, da ne bodo pretirano draga ter namenjena mladim družinam in da jih ne bodo pokupili

Nad stanovanjskimi bloki naj bi skoraj zraslo novo naselje

razni špekulanti, ki delajo le za profit?

Že v prejšnji izdaji Bloškega koraka sem pojasnil, da trenutno že poteka izdelava projektne dokumentacije zaradi pridobitve gradbenega dovoljenja, ki ga potrebujemo za komunalno opremljenost novih stanovanjskih parcel, ki ležijo nad stanovanjskimi bloki v Novi vasi. Po pridobitvi gradbenega dovoljenja bo potrebno izvesti še komunalno opremljenost ter ustrezno parcelacijo zemljišč. Pričakujemo, da bodo parcele pripravljene za prodajo predvidoma v letu 2009.

Prodajna cena zaenkrat še ni znana, saj se določi na podlagi uradnih cenitev, ki jih izvedejo pooblaščenilci gradbene stroke, cena pa mora praviloma pokriti vse stroške, ki so nastopili z ureditvijo gradbene parcele. Poleg tega pa se pri postavitvi prodajne cene upošteva tudi nivo cen, ki velja v kraju, kjer leži zemljišče. Občina pa mora pri prodaji nepremičnin postopke voditi v skladu z Zakonom o stvarnem premoženju države, pokrajin in občin, kar pomeni, da si mora prizadevati za nepremičnino, ki je predmet prodaje, iztržiti maksimalno prodajno ceno. Ta cilj pa lahko doseže s prodajo po postopku javne licitacije ali postopku javnega zbiranja ponudb. Opisani postopki so za občino obvezni, sicer bi se prodaja lahko označila za nezakonito. Na podlagi teh dejstev lahko ugotovimo, da občina praktično nima vpliva na izbor kupca. Zemljišče bo lahko kupil tisti, ki bo ponudil najvišjo ceno.

Predsednik slovenske vlade Janez Janša je ob nastopu mandata dejal, da bo pomembna tudi politika za večjo nataliteto v Sloveniji. V to prijazno politiko do mladih so se vključile tudi občine, ki med ostalim dajejo darila staršem novorojencev. Na Blokah dobijo prvorojenci "famoznih" 125 € darila, naslednji otroci še po 40 € več. Znana je krilatica, da če ne moreš dati primerne in lepega darila, da ga pač ne daj. V to smešno darilo smo se obregnili že lani v našem časopisu. Ali se bo to spremenilo kaj na bolje? Kdaj?

Občinski svet občine Bloke je že pred leti sprejel pravilnik, v katerem je definiran tudi znesek enkratne pomoči, ki pripada družini novorojen-

ega otroka. Znesek res ni visok, vseeno pa se mi zdi to dejanje pomembna gesta lokalne skupnosti, da podpira mlado družino. Ob tej priložnosti lahko povem, da bom v bližnji prihodnosti občinskemu svetu predlagal povišanje zneska enkratne pomoči. Bojim pa se, da ta sprememba ne bo imela posebnega učinka na povečanje rojstev na Blokah. Vzroki za slabo stanje na tem področju so globlji in jih ne bo možno odpraviti na ta način.

Bralcem Bloškega koraka pa je potrebno pojasniti, da ta pomoč ni edini prispevek, ki ga namenjamo mladim družinam. Med drugim sofinanciramo tudi predšolsko vzgojo v vzgojnovarstvenih ustanovah, kjer občina Bloke v povprečju pokriva okrog 75 % cene programa predšolske vzgoje v vseh vrtcih, v katere so vključeni bloški otroci.

Turistično društvo Bloke goji idejo o bloškem muzeju. Ta ideja je bila omenjena tudi v zadnji številki Bloškega koraka. Kakšno vlogo namerava ali pa bi jo lahko igrala občina Bloke pri realizaciji te ideje?

Razvoj turistične dejavnosti na področju občine Bloke je že vrsto let ena izmed naših prioritetenih nalog. V ta namen smo že do sedaj podpirali številne aktivnosti in prireditve ter skrbeli za razvoj turistične infrastrukture in drugo. Z velikim veseljem bi podprli tudi ustanovitev »Muzeja bloškega smučarja«. V ta namen so tekla že številna prizadevanja. Kar nekaj let smo upali, da bo ta ideja realizirana v sodelovanju s privatnim investitorjem, vendar do zaključka tega projekta na žalost ni prišlo.

Na občini Bloke bi z veseljem podprli odprtje muzeja, vendar v tem trenutku ne razpolagamo z ustreznim objektom. Investicija v nov objekt pa se nam sedaj zdi precej oddaljena, saj za izgradnjo objekta ne moremo pridobiti dodatnih finančnih sredstev, sami pa bi tako investicijo le težko zmogli. Vsekakor pa upam, da bomo v naslednjem obdobju le našli ustrezno rešitev tudi za realizacijo te želje oziroma cilja.

Župan Jože Doles

OBČINA BLOKE

vabita k sodelovanju v okviru akcije
»Moja dežela, lepa in gostoljubna«.

Na Blokah je lepo

Bločani imamo srečo, da živimo v zelo lepem naravnem okolju. Če k temu dodamo lepo urejene domačije, cvetje na oknih, pokošeno travo in še kaj, potem je pri nas kot v raju.

Akcija bo potekala celo poletje. Posebna strokovna komisija bo ocenila vse, ki se bodo prijavi k sodelovanju. Za Mihaelovo, ko bomo praznovali občinski praznik, pa bo župan razglasil rezultate in podelil priznanja in nagrade za:

- **najlepše urejeno kmetijo,**
- **najlepše urejeno stanovanjsko hišo z okolico,**
- **najlepše urejen vrt in**
- **najlepše urejen balkon.**

Strokovna komisija bo ocenila tudi najlepšo zunanjo ureditev lokala (trgovine, gostišča, obratovalnice ali industrijskega objekta) in mu podelila posebno priznanje za:

- **najlepši lokal*.**

Vsi, ki želite sodelovati, izpolnite prijavnico in jo do 30. junija 2008 pošljite na naslov: TD Bloke, Nova vas 4a, 1385 Nova vas ali e-mail: tdbloke@volja.net.

Svetovanje: Brezplačno vam lahko priskrbimo strokovnjaka, ki vam bo svetoval kako lepše urediti vaš vrt. Vse informacije dobite pri Sonji Drobnič (040 129 215).

*Prijava v kategoriji
najlepši lokal
ni potrebna.

prijavnica

Ime in priimek: Želim sodelovati v kategoriji: Naslov: Datum: Podpis:

Podelitev medalje Antonu Drobniču

V PETEK, 14. MARCA 2008, JE MINISTER ZA PRAVOSODJE DR. LOVRO ŠTURM PODELIL UPOKOJENEMU GENERALNEMU DRŽAVNEMU TOŽILCU ANTONU DROBNIČU MEDALJO ZA ŽIVLJENJSKO DELO NA PODROČJU PRAVOSODJA.

Minister Lovro Šturm in nagradjenec z ženo Lidijo

Medalja za življenjsko delo na področju pravosodja je najvišje priznanje s področja pravosodja. Predstavlja priznanje tistim, ki so s svojimi delovnimi uspehi in prizadevanji razvijali, gradili in izboljševali delovanje pravosodnega sistema ter so večji del svoje življenjske poti svojo energijo usmerjali v delovanje pravosodja.

Delovanje Antona Drobniča v pravosodju je bilo prežeto z uveljavljanjem prava kot sredstva za udejanjanje človekovih pravic, tudi v postopkih poprave krivic, storjenih v polpretekli zgodovini. Pomembna je njegova vloga pri preobrazbi slovenskega tožilstva v strokovno samostojno in neodvisno državnotožilsko službo.

Predsednik Vrhovnega sodišča Franc Testen in minister za pravosodje dr. Lovro Šturm sta podelila medalje javnim uslužbencem za izjemne delovne uspehe ali prizadevanja ter za uspešno končane izjemno zahtevne projekte iz pristojnosti javnih uslužbencev ali funkcionarjev ter za življenjsko delo na področju pravosodja že na svečanosti ob prvem dnevu pravosodja, 5. novembra 2007. Upokojeni državni tožilec Anton Drobnič takrat zaradi administrativne pomote medalje ni prejel, zato mu je minister za pravosodje dr. Lovro Šturm medaljo za življenjsko delo na področju pravosodja izročil ob posebni priložnosti v petek, 14. marca 2008.

Obvestilo!

Občane obveščamo, da je na podlagi Pravilnika o sofinanciranju programov za ohranjanje in razvoj kmetijstva in podeželja v občini Bloke ter letnega programa kmetijstva 2008 objavljen javni razpis za sofinanciranje programov za ohranjanje in razvoj kmetijstva in podeželja v občini Bloke za leto 2008. Razpis je objavljen na spletni strani občine Bloke www.bloke.si in na oglasni deski občine.

Predmet razpisa je:

- Urejanje pašnikov – višina pomoči 200 €/ha,
- Menjava kmetijskih zemljišč – višina pomoči 100 % stroškov menjave,
- Izobraževanje, usposabljanje in informiranje kmetov in članov njihovih družin – višina pomoči 50 % stroškov usposabljanja in izobraževanja.

Vloge dobite na spletni strani ali na občini Bloke v času uradnih ur. Izpolnjene vloge z zahtevano dokumentacijo sprejemamo na Občini Bloke, Nova vas 4a do porabe sredstev oziroma najkasneje do 30. 11. 2008.

Občina Bloke

Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve na podlagi 12. člena Odloka o podeljevanju priznanj občine Bloke (Ur. list RS, št. 66/05) objavlja

Razpis o zbiranju predlogov za podelitev priznanj občine Bloke za leto 2008

Priznanja občine Bloke so:

1. naziv častnega občana občine Bloke
2. zlati grb občine Bloke
3. priznanja občine Bloke

NAZIV ČASTNI OBČAN

Naziv častni občan občine Bloke se podeli posamezniku za njegov izjemen prispevek na različnih področjih življenjskega dela, ki ima trajen pomen za razvoj, ugled in promocijo občine Bloke.

Naziv častni občan občine Bloke se podeli občanom občine Bloke in drugim državljanom Republike Slovenije kakor tudi državljanom tujih držav, ki imajo posebne zasluge za napredek znanosti, umetnosti in kulture ter za druge izjemne dosežke, pomembne za občino Bloke.

ZLATI GRB OBČINE BLOKE

Zlati grb občine Bloke je najvišje priznanje občine Bloke, ki se podeljuje:

1. posamezniku za življenjsko delo, večletne uspehe ali enkratne izjemne dosežke trajnejšega pomena,
2. skupinam občanov, društvom in drugim pravnim osebam za večletne uspehe in dosežke, s katerimi povečujejo ugled občine Bloke na gospodarskem, družbenem ali drugem področju življenja in dela.

PRIZNANJE OBČINE BLOKE

Priznanje občine Bloke se podeljuje posameznikom, organizacijam in skupnostim ter društvom ob posameznih jubilejih in priložnostih kakor tudi uglednim gostom oziroma delegacijam, če je njihovo delovanje pomembno za razvoj posamezne organizacije ali skupnosti v občini Bloke.

Naziv častni občan občine Bloke se podeli izjemoma.

Vsako leto se lahko podeli en zlati grb občine Bloke in do tri priznanja občine Bloke.

Kandidate za priznanja lahko predlagajo občina, občani, politične stranke, vaše skupnosti, podjetja, društva ter druge organizacije in skupnosti.

Predlog mora vsebovati:

- ime in priimek oziroma naziv in naslov predlagatelja;
- navedbo, na katero izmed treh možnih priznanj se predlog nanaša;
- ime in priimek oziroma naziv in naslov predlaganega;
- pisno obrazložitev.

Upoštevani bodo vsi predlogi za podelitev priznanj in nagrad občine Bloke, ki bodo oddani v zaprti kuverti na naslov: **Občina Bloke, Komisija za mandatna vprašanja, volitve in imenovanja, Nova vas 4a, 1385 Nova vas** s pripisom: »Ne odpiraj – občinsko priznanje 2008«, in sicer do vključno 15. maja 2008 do 12.00 ure osebno v tajništvu Občine oziroma bodo 15. maja 2008 oddane priporočeno na pošto.

Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve

Lažje vprašanje, prosim

Stane Korenjak

V našem časopisu že kar nekaj let objavljam razgovore z ljudmi iz gospodarstva in javnega življenja tematsko vezana na čas, ki ga živimo. Vselej jim zastavim tudi vprašanje o možnostih razvoja ali preživetja majhne lokalne skupnosti, kot so Bloke, v procesu silne globalizacije, ko so veliki še večji in majhni propadajo. Odgovori so bili različni. Nekateri so se z »okolišenjem« izvili iz primeža vprašanja. Drugi so odgovarjali s stereotipom, da so se »brihtni« Bločani vselej v zgodovini znašli in naj bomo brez skrbi. Znan slovenska gospodarstvenika, Marjan Tiselj in Boris Zakrajšek, pa sta svetovala: »Kapital ima zakonitost donosnosti in ne bo šel v provinco. Ne rinite v blagovno proizvodnjo, pač pa iščite izhod v storitvah in neblagovnih produktih.« Dolgoletni znanec, s katerim sem vodil razgovor, pa se je znašel in mi odgovoril s krutim vprašanjem: »Ali lahko dobim lažje vprašanje?«

Zakaj to pripovedujem? Pred desetletjem, ko smo končno dobili svojo občino, je bilo vse v blatu in prahu. Na občini pa so zavihali rokave in reševali problem za problemom. Danes pripelje lepa asfaltna cesta do poslednje vasi, skoraj bo rešena oskrba z biološko neoporečno vodo za celo planoto. Imamo lepo obnovljeno šolo, vrtec in zdravstveni dom. Mrliška vežica je nova. Čistilna naprava že obratuje. Delo na knjižnici je v teku. Vaške razsvetljave svetijo. Delo na telefoniji in kanalizaciji napreduje in industrijska cona je na vidiku. Verjetno smo po komunalni in družbeni infrastrukturi že v zgornjem razredu razvitosti v Sloveniji. Mali raj pod Bloščkom. Če pa bi slovenske občine merili po učinkovitosti uporabe razpoložljivih sredstev, bi ji zagotovo pripadale stopničke.

Toda še tako lepe rože, kot so na primer vrtnice, imajo trne.

Župnik Lojze je faranom v marčevskih oznanilih posredoval nekaj podatkov, kako v njegovi evidenci število krstov upada. Že pred dobrim letom pa je ravnateljica šole predstavila majhno študijo s številom učencev v prihodnjih letih. Katastrofa. Že čez leto ji grozi, da ne bo mogla več vpisati prvega razreda. Počasi naj se pripravi, da bo speljala »stečaj« šole.

Tako črna demografska gibanja so bila že v sedemdesetih letih preteklega stoletja. Takratna oblast se je zganila. Na Bloke je pripeljala asfaltno cesto in bencinsko črpalko, zgradila novo šolo in zdravstveni dom. Podprla je gospodarstvo in Kovinoplastika je zgradila v Novi vasi tovarno, Novolit je uspel modernizirati proizvodnjo. Bloke so bile za desetletje ali dve rešene.

Kdo ve zakaj pa danes mladi izobraženi Bločani odhajajo za kruhom v širni svet? Zakaj ne vidijo prelesti bloške narave in rinejo v tista »usrana« mesta? No, kar kakšno krepko bi jim bilo potrebno povedati. Pa še eno kľofuto okrog ušes. Pa bo.

Toda v demokraciji nikomur ni dovoljeno, da drugemu postavlja moralna in etnična načela. Še najmanj je to dovoljeno izvoljenim političnim funkcionarjem. Toda ti imajo v rokah pomemben instrument, ki se mu reče letni proračun. Z njim rešujejo ključne družbene probleme, pa tudi anomalije. V letošnjem bloškem proračunu je tako opaziti pomanjkanje vlaganj v rizične, vendar strateške projekte, ki bi jih lahko označili s skupnim pojmom »človeški viri«. Zakaj vlagati le v komunalo, ko pa Bločanov kmalu ne bo več?

Nedavno je nekdo vprašal študenta, kaj študira. Ta mu je odgovoril, da interaktivne medije. »Hudiča. Kaj se pa tam učite?« »Mi se učimo, kako reševati probleme, ki se bodo pojavili, in ne vemo, kakšni bodo. Z včerajšnjimi odgovori ni moč graditi prihodnosti.«

Odgovori tipa »Daj mi lažje vprašanje« pa pomenijo tiščanje glave v pesek in se na dolgi rok ne izidejo.

Bloška smučarska kultura

Paradni konj ali pozabljeno kljuse?

V ZADNJEM ČASU SE VELIKO UKVARJAM S POJMOVOM BLOŠKEGA SMUČANJA, ZATO SEM SE ODLOČILA, DA RAZIŠČEM, V KOLIKŠNI MERI JE POZNANA BLOŠKA SMUČARSKA KULTURA. O BLOŠKIH SMUČEH JE V PRETEKLOSTI SICER NASTALO NEKAJ ČLANKOV, FILMOV TER OBSEŽNA MONOGRAFIJA ETNOLOGA BORISA ORLA, KI SO OPISOVALI POMEN SMUČI V ŽIVLJENJU BLOČANOV. RAJE SEM SE OSREDOTOČILA NA INTERNETNE STRANI. BRSKANJE PO INTERNETNIH STRANEH IN ISKANJE BESEDNE ZVEZE »BLOŠKA SMUČKA« ALI »BLOŠKI SMUČAR« JE OBRODIL ZANIMIVE SADOVE, ODRPLO PA JE TUDI VRSTO NOVIH VPRAŠANJ.

Med pregledovanjem internetnih strani sem ugotovila, da so bloške smuči pogosto omenjene kot eden najpomembnejših segmentov slovenske kulturne dediščine. Slovenski etnografski muzej je bloške smuči oz. bloško smučarsko kulturo uvrstil med osem simbolnih predmetov slovenske etnološke dediščine oz. ob bok s kurentom, čipko, poslikanimi velikonočnimi jajci, panjskimi končnicami, poljšimi pastmi, avbo in trniči. (Vir: zloženska SEM, Ljubljana 2003) Z zgodovinskega zornega kota Valvasorjeva omemba bloškega smučanja iz 17. stoletja dokazuje, da so smuči na Blokah nastale neodvisno od vplivov iz severa. Vemo namreč, da se je smučanje, ki ga poznamo pod imenom nordijsko smučanje, razvijalo predvsem v državah severne Evrope, npr. na Norveškem, Švedskem, Finskem in drugod. Bloške smuči se od skandinavskih bistveno razlikujejo po obliki. Na eni izmed internetnih strani lahko preberemo, da »so Slovenci najstarejši smučarski narod srednje Evrope. To dokazujejo izvirne bloške smuči iz 17. stoletja.« Naj na kratko omenim, kje in na kakšen način se še omenja bloško smučarsko kulturo.

Bloške smuči najdemo med dosežki Slovencev v preteklosti na uradni strani Urada vlade za komuniciranje republike Slovenije. Bloške smuči so omenjene v 17. stoletju, po knežjem kamnu, Brižinskih spomenikih, Primožu Trubarju in prevodu Biblije.

Pošta Slovenije je leta 1995 v zbirki znamk Slovenija – Evropa v malem izdala znamko z motivom bloških smučarjev in bloškega smučarja. Avtorica ilustracije je Zagorka Simič.

Kot kulturna znamenitost Notranjske pa so bloške smuči omenjene tudi na straneh Specializirane turistične spletne strani Sloveniaholidays.com, kjer je zapisano, da »bloške smuči sodijo med pomembne predmete naše kulturne dediščine, zaradi njih namreč veljajo preb-

ivalci Blok za najstarejše smučarje na območju Alp in Srednje Evrope«. Sledi razlaga o vremenskih razmerah na Blokah, izgledu in sestavi smučar in njihovi uporabi. Hkrati, ko govorimo o smučeh, govorimo tudi o bloškemu smučarju, ki je smuči že pred stoletji v zimskih mesecih uporabljal za premagovanje razdalj, rekreacijo in zabavo. Poudarek pri številnih opisih bloške smučarske kulture je predvsem na uporabi smučar v vsakdanjem načinu življenja, torej v vseh življenjskih obdobjih in situacijah.

Bloški smučar nastopa kot nacionalni športni simbol, saj je simbol Smučarske zveze Slovenije. Zabrisana, pa vendar prepoznavna podoba smučarja z eno oporno in krmilno palico. Globljega vsebinskega poudarka in razlage simbola ni moč zaslediti, so pa bloške smuči omenjene v kratkem odstavku v zvezi opisom J. V. Valvasorja v Slavi vojvodine Kranjske (1689) in dr. Borisa Orla, ki je leta 1956 smuči najbolj natančno opisal. Kot pravi kratek opis, »bloške smuči niso imele loka, bile so brez žlebiča, enako široke po

vsej dolžini, včasih z zašiljenimi krivinami«.

Zanimivo je tudi dejstvo, da se bloški smučar skupaj s cerkniško čarovnico pojavlja tudi na slovenski različici kart za tarok.

Najbolj presenetljivo pa je bilo dejstvo, da obstajajo celo ognjemetne baterije z imenom Bloški smučar. Videz ni v nikakršni povezavi z imenom, saj je na ovitku slika sodobnega smučarja in Elanovih smučarjev.

To so le nekatere izmed pojavnih oblik bloških smučarjev in smučarja, vendar je splošno sporočilo jasno. Bloške smuči so zelo pomemben del slovenske kulturne dediščine in nanje smo Bločani lahko upravičeno ponosni. Tu pa nastane zagata, saj z vidika turistične ponudbe smučarjev in bloška smučarska kultura sploh nista zadovoljivo razviti.

Bloke so sicer kraj, kjer turisti lahko najdejo neokrnjeno naravo, svež zrak in priložnost za rekreacijo. Predvsem je torej poudarek na naravni dediščini, kar ni nič slabega, je pa res, da je zaradi tega preveč zapostavljena kulturna dediščina oziroma »slavne« bloške smuči, na katere smo vse premalo ponosni in smo jih kar prehitro odložili v kot in nanje pozabili. Bo že držalo, da bloške smuči pozdravijo obiskovalca na obrobju občine Bloke in v grbu občine, da bloškega smučarja najdemo v logotipu podjetja Novolit in na fasadi NLB banke. Toda poraja se vprašanje, kaj lahko še pokažemo turistom, ki jih pot zanese v »zibelko slovenskega smučanja«. Med obiskom Blok lahko razočarani ugotovijo, da ni ne duha ne sluha o znamenitih bloških smučeh, ki imajo velik pomen v širšem evropskem prostoru. Izbiro spominkov praktično ni, kaj šele trgovine s spominki. Bloške smuči se malo promovira le v času Bloških tekov, potrebna pa bi bila promocija skozi celo leto. Koliko Bločanov se sploh še spominja bloških smučarjev in njihove uporabe? In še bolj ključno vprašanje: Koliko ljudi ima znanje o izdelavi omenjenih smučarjev? Mar si ne bi Bločani

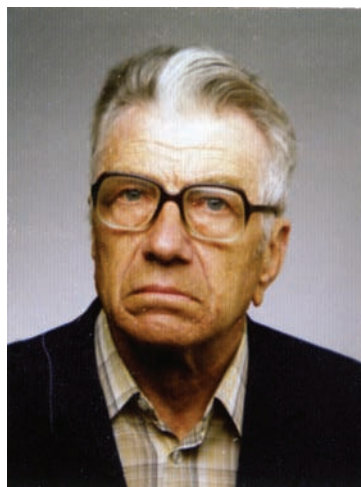

kot »najstarejši smučarji na območju Alp in Srednje Evrope« zaslužili smučarski muzej, v katerem bi lahko ponosno pokazali vsakemu prišleku, kako velik pomen imajo bloške smuči za Slovenijo in Evropo še danes? Mogoče bi lahko ustvarili novo povezavo na uradni občinski internetni strani, kjer bi bili dostopni najbolj podrobni opisi in slikovno gradivo o bloških smučeh. Navsezadnje imamo Bločani pri tem največ besede.

Lepo je videti, da so bloške smuči v Sloveniji in svetu cenjene in velikokrat omenjene, še lepše pa bi bilo, če bi se mi Bločani zavedli bisera kulturne dediščine, ki je del našega življenja, in ga še bolj intenzivno uporabili za lastno promocijo in razvoj turistične dejavnosti.

Simona Govednik

V spomin lovskega tovarišu
Jožetu Galunu

Jožeta Galuna sem spoznal pred približno sedmimi leti, ko je že prebolel hudo bolezen, ki mu je zapustila tako hude posledice, da brez tuje pomoči ni bil sposoben živeti.

Da bo njegova nesreča še hujša, mu je umrla še žena in tako je postalo njegovo prebivališče Dom upokoencev Postojna.

Kot je med lovci običaj, da pred novim letom obiščejo starejše, predvsem tiste, ki ne morejo v lovski dom, sva skupaj z lovskim tovarišem, gospodarjem družine, obiskovala tudi Jožeta Galuna.

Za mene so bili ti obiski zelo zanimivi, poučni in predvsem zelo človeški. Ob poslušanju mentorja Jožeta Galuna in njegovega pripravnika, sedaj gospodarja LD Martin Krpan Bloke, bodo ostali za vedno nepozabni. Začenjala sta z običajnimi lovskimi pogovori, nato obujala spomine in se vedno sprehodila še po vaseh bloške planote. Vedno sem imel občutek, da ničesar ne vem, da Bloke in predvsem prebivalce Blok ne poznam. Pokojni Jože je poznal vse ljudi ali vsaj večino, saj je večkrat poučil svoja lovška tovariša, kdo je kdo in koliko je star, pa tudi kako se po domače reče pri hiši.

Prvi dve leti najin obiskov naju je s pomočjo hodulje še pospremil do parkirišča. Zad-

nji dve leti pa postelje ni več zapustil. Na njegovo srečo mu je ostal spomin in neverjetna želja in interes za aktualne dogodke doma in na po svetu.

Toda kljub volji in optimizmu je 1. 1. 2008 naš lovski tovariš Jože Galun dotrpel in končal svojo tudi lovsko pot.

Jože Galun je bil rojen 23. 2. 1929 v Spodnji Hajdini pri Ptujju. V LD je vstopil 3. 4. 1960 in isto leto opravil tudi lovski izpit. Izpit za lovskega čuvaja je opravil 21. 3. 1971, opravil je tudi izpit preglednika 29. 5. 1978. Gospodar LD je bil od leta 1968 do 1972, od leta 1971 do 1975 je bil pomočnik lovskega čuvaja, bil je tudi član disciplinske komisije in v letih 1977, 1978 član izvršnega odbora LD Nova vas, sedaj LD Martin Krpan Bloke.

Za svoje predano delo je prejel več priznanj in odlikovanj; med ostalimi tudi znak za lovske zasluge, red III. stopnje, leta 2000 pa so mu lovci LD Martin Krpan Bloke podelili naziv častnega člana.

Lovci LD Martin Krpan Bloke smo Jožetu za njegov doprinos k slovenskemu lovstvu zelo hvaležni in se ga bomo vedno radi spominjali.

*Starešina Janez Hiti,
LD Martin Krpan Bloke*

Anketa

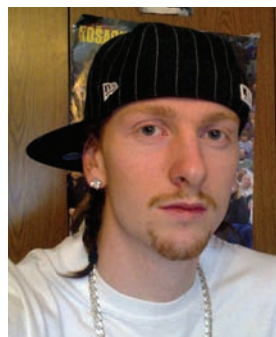
BOŠ: da ali ne?

ŠTUDENSKI KLUB BOŠ JE BIL USTANOVljen PRED ŠESTIMI LETI. VELIKO SE JE GOVORILo, VELIKO SE JE NAREDILo, PA VendarLE SE TRENUTNO NE PIŠEJO DOBRI ČASI ZA BOŠ. STARI ČLANI ODHAJAJO, NOVIH PA OD NIKODER. KAJ JE VZROK ZA NEZANIMANJE BLOŠKE MLADINE, NA KAKŠEN NAČIN SE ZABAVAJO, ČESA SI ŽELIJO? ZAKAJ SI VEČINA MLADIH V SOBOTO ZVEČER IŠČE PREVOZ ZA LOŠKO DOLINO, KER TAM »VEDNO KAJ DOGAJA«?

Anita Ponikvar, Nova vas: »V BOŠ-u sem bila enkrat, s sošolko, na rock koncertu. Bilo je »fajn«, to je bilo že pred dvema letoma. Zdaj ne grem več tja, ker domov ne dobim nobenega obvestila več o tem, kaj se dogaja v klubu. Z bivšimi sošolci gremo raje v Loško dolino k Šmacu, težava je le prevoz. Mislim, da bi bilo najboljšje, če bi na Blokah organizirali še kakšen tak koncert, kjer bi nastopila kakšna znana skupina.«

Gregor Marolt, Veliki Vrh: »V BOŠ-u sem bil večkrat, ponavadi takrat, ko je bil kakšen koncert, takrat mi je bilo zelo v redu. Imam samo dobro mnenje o klubu, vendar tja ne zahajam, ker nimam veliko časa. Zelo sem zaposlen na faksu, pa še s športom se veliko ukvarjam, v glavnem čez vikend. Če imam čas, se z veseljem udeležim kakšnega dogodka v klubu.«

Polona Šivec, Mramorovo: »Študentski klub BOŠ sem obiskala samo nekajkrat. Koncept študentskega kluba se mi zdi dober, vendar bi se vodilni morali bolj potruditi, da bi pritegnili več dijakov in študentov – mogoče s kakšnim večjim koncertom na prostem. Tudi glede obveščanja mislim, da bi se dalo še kaj narediti, saj nas večina niti ne ve, kaj se v klubu dogaja. Mogoče bi bil tudi že čas, da se zamenjajo vodilni v klubu in odstopijo mesto mlajšim, ki bi lahko pritegnili tudi malo mlajše dijake in študente, ki se jim zdi družba kluba preveč zaprta.«

Matic Jakopin, Studeno: »Nazadnje sem bil v BOŠ-u, ko smo gledali film Troja, in sicer v času pouka na osnovni šoli. S sošolci se včasih menimo o BOŠ-u, nekateri so šli s klubom v Cerkljo na smučati ali pa pridejo na Lan party, ko se igra računalniške igrice. Takšnih stvari bi se tudi sam z veseljem udeležil. Če bi se ponudila priložnost, bi bil takoj pripravljen pomagati oziroma sodelovati v študentskem klubu.«

Anja Anzeljc

Na Novolitu gre po načrtih

DEL INTENZIVNEGA GRADBENEGA UTRIPA, KI JE LANI IN LETOS PRISOTEN V SLOVENIJI, PREDSTAVLJA TUDI GRADNJA 4000 M² POKRITIH INDUSTRIJSKIH POVRŠIN, KI SE USPEŠNO ZAKLJUČUJE.

Smučali in tekli na snegu smo letošnjo zimo na Blokah bolj malo.

Zato pa smo toliko bolj nemoteno in živahno gradili. Pa ne samo na Blokah, ampak tudi drugod, saj smo zaradi povpraševanja po gradbenih izolacijskih izdelkih takoj po novem letu pričeli s polno proizvodnjo. Mrtve zimske sezone, kot jo poznamo v gradbeništvu, letos tako rekoč ni bilo. Lepo vreme je omogočalo nemoten potek del na vseh gradbiščih.

Tudi na našem, kjer so do sedaj vsa dela izvedena v načrtovanih rokih.

V novih prostorih bodo inštalirane dodatne proizvodne zmogljivosti, pokrite skladiščne površine pa bodo zmanjševale vpliv proizvodnje na okolje in izboljšale proizvodni proces tudi v vremensko neugodnih obdobjih. Kljub občasnim zelenim zimam je pač treba na Blokah s snegom in mrazom resno računati.

Globalne klimatske spremembe, ki povzročajo nekatere neobičajne vremenske pojave, še izraziteje narekujejo varčno rabo energije in uporabo izolacijskih proizvodov pri gradnji.

Že do sedaj se na trgu povprašuje po vedno debelejših fasadno-izolacijskih elementih. Država pripravlja nov Pravilnik o toplotni zaščiti zgradb, ki bo določal še strožja merila glede energetske porabe zgradb. Pričakujemo lahko, da se bo

potrdila upravičenost odločitev o širjenju proizvodnih zmogljivosti proizvodnje izolacijskih izdelkov.

Podjetje je z vidika lastništva v začetku leta postalo zaprta družba, kar odpravlja možnost nekon-

troliranega vplivanja zunanjih subjektov in zagotavlja nadaljevanje začrtane razvojne poti.

V zadnjih desetih letih se je odpiralo povprečno deset novih delovnih mest na leto. Danes nas je zaposlenih 170, kar je nedvomno pomemben prispevek k razvoju regije, kraja in podeželja.

Poleg tekočega poslovanja pa poizkušamo dati svoj prispevek tudi dejavnostim in društvom s področja kulture, športa, humanitarnih in drugih aktivnosti, ki se odvijajo v lokalni skupnosti.

Iztok Škerlj, direktor

Nove hale znotraj in zunaj

Razgovor z gospodom Dragom Strahom

Petintrideset let med Bločani

DRAGO STRAH JE BIL ROJEN ŠE PRED DRUGO VOJNO UČITELJSKIM STARŠEM V VELIKIH LAŠČAH. PO KONČANI GIMNAZIJI JE ŠTUDIRAL NA LJUBLJANSKI UNIVERZI IN V ŠESTDESETIH LETIH DIPLOMIRAL NA KEMIJSKI FAKULTETI. KOT MLAD SI JE PRIDOBIVAL IZKUŠNJE NA KEMIJSKEM INŠTITUTU V LJUBLJANI TER V CEMENTARNI ANHOVO. KMALU PO LETU 1970 SE JE ZAPOSILIL V GRAMEXU V LJUBLJANI, KI JE TAKRAT ŽE BIL POVEZAN Z NOVOLITOM, KI JE BIL NJEGOV TOZD. TU JE DOBIL NALOGO, DA POSKRBI ZA RAZVOJ.

Kako se danes spominjate tistih prvih obiskov na Blokah?

To so bili seveda čisto drugi časi. Novolit je takrat izdeloval le lesnovolnene cementne plošče. Pri tem delu je imel desetletne izkušnje, vendar skoraj nič tehnološkega znanja. Proizvodni proces je bil za današnje pojmovanje zelo preprost. Imeli so le dva stroja za izdelavo lesne volne, vse ostale faze so naredili ročno. Grablje in vile (tem so rekli kitara) so bile njihovo glavno orodje. Čeprav je normalno, da beton po enem dnevu že toliko veže, da se lahko razopaži, pa v Novolitu plošče tudi po dveh dneh še niso imele zadostne trdnosti. V slovenskem prostoru se je za lesnocementne plošče uveljavil izraz heraklit. No, v Novolitu smo jim rekli rahlokrit. Delavci, čeprav so bili pridni in dobri, niso mogli izdelati kakovostnega izdelka.

Kaj je bilo odločilno, da se je podjetje, ki je tako rekoč bilo obsojeno na tehnološki propad pobralo in se razvilo v gospodarsko družbo, ki še danes zelo uspešno dela na trgu?

Takoj po mojem prihodu smo začeli izpopolnjevati tehnologijo in izboljševati kvaliteto. Tako smo bolj pazili na temperaturo materialov in prostora. Zmanjševali smo vodo, cementni faktor in podobno. To je sicer dalo nekatere rezultate, vendar še ne zadovoljuje. Bistveno je bilo, da smo pričeli

iskati partnerja, ki bi nam dobavil sodobno tehnologijo. Ker je bila donosnost v Novolitu takrat zelo slaba, je bilo potrebno celotno investicijo financirati s krediti. Tu je bilo neskončno veliko dela, da smo uspeli prepričati banke za sodelovanje pri projektu. Trud je bil poplačan leta 1975, ko smo za takratni praznik dela, 1. maj, slovesno predali v proizvodnjo novo tehnološko linijo, ki nam jo je dobavilo nizozemsko podjetje. To je bil zagotovo prelomni trenutek v zgodovini Novolita. Od takrat dalje se je Novolit s svojimi proizvodi pričel vključevati v evropski trg in razvijati lastne tehnološke kadre in tudi druge programe.

Toda prišla so osemdeseta leta, ko se je vaša pot sicer oddaljila od Blok. Kako gledate na ta čas?

Zaradi različnih, zlasti političnih, dejavnikov se je podjetje Gramex, ki je bil trgovec, v tem času povezovalo v sklop Lesnine. Novolit kot proizvodno podjetje pa v proizvodno dejavnost v okviru Izolirke Ljubljana, ki je pobrala rezultate dolgoletnih naporov bloškega delavca. Toda moji odnosi z Bločani so bili vselej dobri bodisi na osebni ravni pa tudi poslovno smo reševali nekatere stvari. Meni osebno je bilo vselej v zadovoljstvo, ko sem videl, kako se podjetje razvija in išče nove izzive na trgu. Ker je bila takrat nekoliko moda izdelovati tehnološko opremo, sem se vključil tudi v to. Tako je Novolit razvil opremo za kuhanje in krivljenje lesa, ki smo jo mi nato plasirali na jugoslovanski trg. To sodelovanje je nato pretrgal razpad Jugoslavije in jugoslovanskega trga.

Po osamosvojitvi leta 1991 so se nekako pričeli novi časi. Vi pa še kar naprej sodelujete v Novolitu. Kako?

Z razpadom Jugoslavije, ki je bila do takrat skoraj edino tržišče za slovensko blago, se je marsikaj spremenilo. Sprejeti je bilo potrebno izzive evropskega trga. Tu sem pomagal s svojimi izkušnjami, ki sem jih imel predvsem v zunanji trgovini. Našli smo italijanskega partnerja, ki še danes uspešno uveljavlja blagovno znamko na tem trgu. Izvažali smo tudi na nemški trg. Kasneje, ko se je podjetje olastnilo, pa sem začel sodelovati v nadzornem odboru, kjer zastopam interese prijaznega in partnerskega kapitala. Z vodstvom podjetja smo odbili nekaj

Drago Strah leta 1975 na Nizozemskem (skrajno desni). Na fotografiji je še predstavnik firme Elten in predstavnica Agrotehnikе.

poskusov sovražnih prevzemov, tako da je kolektiv varen pred drugimi gospodarji. Seveda pa zelo rad pomagam tudi s kakšnimi izkušnjami, ki sem si jih nabral dolgi delovni dobi.

Podjetje Novolit danes zelo uspešno nastopa na trgu. Kot dejavnik razvoja je zelo pomembno za Bloško planoto. Kako gledate na njegovo prihodnost, ko so pred njim novi izzivi kot proizvodi visoke tehnologije in večje dodane vrednosti, neblagovni produkti in podobno?

Novolit pripada Bločanom. Generacije ljudi so si zaslužile pokojnine. Cela vrsta delavcev si je postavila hiše in bivališča. Infrastruktura Nove vasi in sosednjih krajev se je razvila, tako da so Bloke danes prijazen, miren in čist kraj za bivanje. V tovarni so zaposleni mladi ljudje, ki si morajo še prislužiti mnogo let. Z uspehom razširjajo proizvodnjo in dodajajo nove izdelke v programe.

Mogoče bi bilo dobro izboljšati kadrovsko strukturo, kajti gledati je treba naprej. Ob takem razvojnem trendu me ni strah, da se ne bi Novolit še naprej umešal v evropski prostor. Vsekakor pa ne bi smeli pozabiti v proizvodnji na tisto ploščo, s katero so prejšnje generacije pričele in je tovarni omogočila preživetje v težkih trenutkih.

Mi starejši izpregamo. Ob tej priliki bi se rad zahvalil za sodelovanje vsem nekdanjim in sedanjim delavcem. Posebej še g. Dragu Anzeljcu, ki je nosil mogoče najtežje breme direktorovanja v Novolitu, pa tudi g. Stanetu Korenjaku, na katerem je slonela vsa odgovornost za proizvodnjo in tehnološki razvoj tistega časa.

Mnogo bi lahko še dodal, pa je že tega preveč. Vsekakor pa je priti na Bloke vedno lepo in lahko le rečem, Bloke in Bločani, hvala za vse lepe trenutke, ki jih ni bilo malo. Nasvidenje.

Pogovarjal se je Stane Korenjak

Slavka Kukovica

Šabidrova z Velikega Vrha

NEKDO JE DEJAL: »MOJI STARŠI SO ŽIVELI LE ZA DELO, MOJI OTROCI DELAJO, DA LEPO ŽIVIJO.« ČEPRAV SE TA POVED LAHKO RAZLIČNO INTERPRETIRA, LE NEKAJ POVE TUDI O ŽIVLJENJU NA BLOKAH DO 2. SVETOVNE VOJNE IN ŠE KAR NEKAJ LET PO NJEJ. H KATERIM LJUDEM SE ŠTEJEM JAZ? PRAV OCENITI SE NE ZNAM, A ČE BI OBSTAJALA KAKA TEHTNICA ZA ŽIVLJENJE, BI SE VERJETNO VSAJ MALO POVESILA NA PRVO UGOTOVITEV. PA SAJ JE VERJETNO KAR VSEM BLOČANOM MOJE STAROSTI IZ KMEČKEGA IN DELAVSKEGA STANU ŠLO PODOBNO KOT MENI – DELATI SEM SE NAVADILA KOT OTROK, KAR JE BILLO TAKRAT OBIČAJNO IN ZA PREŽIVETJE ENAJSTČLANSKE KMEČKE DRUŽINE POTREBNO.

Šabidrova Slavka

Leta 1934 sem se rodila na Velikem Vrhu kot osmi otrok na Šabidrovi kmetiji v družini Marije in Alojzija Marolta. Starejši od mene so bili štirje bratje in tri sestre. Mlajša od mene je le sestra Darinka.

Otroštvo smo imeli zelo lepo. Starša sta bila zelo skrbna. Razumeli smo se. Še majhni smo od pomladi do jeseni s starši hodili na polje in travnike ter se polagoma navadili vsakega dela. Doma je ravno tako vsak imel svoje delo. Jaz sem skrbela za čiščenje čevljev in vsako soboto sem pometla dvorišče. Pri teh delih mi je navadno pomagala Darinka. Starejše sestre so pomagale mami v hiši, pri kuhi, pranju perila, čiščenju prostorov in drugih delih. Bratje so marsikaj postorili skupno z očetom v hlevu pri živini, pri preskrbi drv, ob košnji, pri oranju na polju in drugih moških delih. Oralo se je z voli. V zimskem času se je popravljalo in izdelovalo lesene dele orodja za kmečka dela. Oče je za domače potrebe pletel košare in koše različnih vrst in velikosti.

V ŠOLO JE TREBA

Leta predšolskega otroštva so mi hitro minila. 22. 9. 1941 je bilo treba v šolo. Takrat so bili naši kraji že zasedeni z Italijani. Oče me je spremljal v Novo vas v šolo. Tam se je zapletlo. Na seznamu so imeli fanta Slavkota, prišla pa je deklica. Ker so bili vsi ostali podatki pravilni, so me le vzeli.

Rada sem hodila v šolo. Tam sem spoznala tudi Mileno Usenik. V razredu sva sedeli skupaj v klopi in postali dobri prijateljici. Tudi v prostem času sve se pogosto družili. Naš učitelj Jaka Konec je znal ravnati z otroki. Radi smo ga imeli.

Na leta vojne se ne spominjam rada. Mnogo smo trpeli, zgubili vse, kar smo imeli, in živeli v pomanjkanju. Vojna nam je vzela tudi dva brata.

Šolanje v Novi vasi sem končala leta 1950, nato odšla v Ljubljano. Tam sem na učiteljski maturirala junija leta 1954. Med počitnicami sem pridno pomagala doma na kmetiji. Zopet sem preživljala delovne in vesele dneve med domačimi v domači vasi. Moja pomoč pri košnji in žetvi je bila zelo dobrodošla.

POSTALA SEM UČITELJICA

Avgusta sem prejela pisno sporočilo o zaposlitvi na Primorskem, na Gradišču blizu Nove Gorice. Moji želji po poučevanju blizu doma na šolskem uradu niso ugodili. Na dan odhoda v neznani kraj sem vse svoje imetje zložila v kovček in torbo. Ni bilo dosti. Do Rakeka je šlo z avtobusom, naprej do Dornberka z vlakom. Na postaji sem izstopila, stala, gledala naokoli, nato spraševala po Gradišču. Pokazali so mi proti hribu, kjer sem videla vas s cerkvijo. Kako naj pridem tja, v nekaj kilometrov oddaljeno vas? Samo peš, so mi dejali. Vzela sem kovček in torbo ter pot pod noge. Bil je sončen in vroč dan. Prehodila sem že nekaj kilometrov, počasi in večkrat počivala, ko me je dohitel mladi kolesar Davorin. Ponudil mi je, da naloži kovček na kolo in bova počasi hodila po strmi makadamski cesti. Prijetno je bilo. Pogovarjala sva se in izvedela sem marsikaj o vasi, kamor prihajam. Prispela sva v vas in kam sedaj? Učiteljice, ki bi me morala čakati v šoli, ni bilo. Stopila sem v neko hišo, povedala kdo sem in vprašala po stanovanju. Povedali so mi za hišo za cerkvijo. Tam sem dobila sobo in hrano.

Na šoli sem bila sama: razredničarka, knjižničarka in ravnateljica. Poučevala sem dopoldne in popoldne, tudi ob sobotah. Ob nedeljah sem zbrala predšolske otroke, z njimi telovadila, se igrala in šla na sprehod. Sčasoma sem razumela tudi njihovo narečje. Časa zase sem imela bolj malo. Po nekaj tednih sem spoznala Bločanko, Lipetovo Lojzko, ki je bila poročena v vasi. Kadar je bilo mogoče, sem se ustavila pri njej. Na Gradišču, kjer so bili pod vasjo na sončni strani sami vinogradi, sem jeseni prvič doživela trgatve, kar

je bilo zame posebno doživetje.

Naslednje šolsko leto sem bila premeščena v Bilje, kjer sem se hitro vživela. Poleg poučevanja sem sodelovala še v športnem društvu. Tam sem delala z otroki in jih pripravljala za nastope pri društvenih prireditvah. Na štirirazredni šoli smo pridno delali na športnem in kulturnem področju. Z vaščani in učenci sem se dobro razumela. Radi so me imeli. Še sedaj imam stike z njimi.

Vse je bilo zelo v redu, le ravnatelj je bil precej čudaški človek. Glede mojega dela na šoli ni imel kaj pripomniti, pa me je začel zafrkavati zaradi prijatelja. Vso pošto, tudi mojo, je dobil on v roke. Kadar sem dobila pismo od prijatelja s Koroške, mi je vedno posmehljivo dejal: »Zopet ti je pisal Švaba.« Nekaj časa sem to preslišala, sčasoma pa mi je bilo dovolj. Ob izročitvi naslednjega pisma sem zopet slišala enak komentar. Takrat sem energično reagirala: »Če je on Švaba, ste vi fašist,« vzela pismo in šla v razred. Od takrat dalje pri izročanju pisma ni več zinil besede.

Prijatelj Franci, doma iz avstrijske Koroške in pripadnik tamkajšnje slovenske manjšine, spoznala sem ga na učiteljski, me je na službenih mestih in tudi doma na Blokah večkrat obiskal.

Poučevala sem le nekaj let. Še danes sem zadovoljna, da sem službovala na Primorskem, kjer se mi je odprl popolnoma drug svet kot doma. Spoznala sem del Primorske v vsej njeni naravni lepoti in prijaznost ljudi. Težko sem odšla od tam.

NA AVSTRIJSKEM KOROŠKEM

Po poroki sem se preselila čez Karavanke na Koroško, v popolnoma drug svet in drugačne politične razmere. Med vojno je bila tu slovenska beseda prepovedana, slovensko govoreči Korošci preganjani. Po vojni se je zapostavljanje slovenske besede nadaljevalo na vseh področjih. Še danes koroška oblast izriva slovenščino iz javnosti, kjer le more. Verjetno vam je znan že desetletja trajajoči prepir zaradi postavitve dvojezičnih krajevnih napisov. V vladajočem protislovenskem ozračju mož Franci ni dobil učiteljske službe, zaposlen je bil v tovarni celuloze na Reberci. Postati učitelj mu je uspelo šele osem let po maturi. Da bi jaz dobila učiteljsko službo, ni bilo misliti. Oktobra 1958 se je rodila prva hčerka Traudi. Ostala sem doma pri otroku.

V sosednji občini sva si zgradila stanovanjsko

Slavka in Franci sta izdajala tudi slovenske učbenike

hišo, kamor smo se vselili leta 1961. Pozimi istega leta je mož dobil učiteljsko službo. 1964 se je rodila druga hčerka Ingrid. Leto poprej je mož uspel dobiti službo na dvojezični ljudski šoli v naši vasi. Sedaj je bila družina vsak dan skupaj in živela srečno življenje. V počitnicah smo bili mnogokrat na Blokah, tako da povezave s krajem in domom nikoli nisem pretrgala.

Mož Franci je organiziral pripravo in izdajanje učnih pripomočkov in učbenikov v slovenskem jeziku. Temu delu sem se priključila. Sodelovala sem pri sedmih učbenikih. Slovenski računici za drugo in tretjo šolsko stopnjo na ljudskih šolah sta bili prvi, ki sta kdajkoli izšli v slovenščini za dvojezične šole, kar tudi nekaj izpove o zapostavljanju slovenščine.

Možu sem mnogo pomagala pri pripravi šolskih prireditev. Kmalu sva se vključila v društveno kulturno delovanje.

SLOVENSKO PROSVETNO DRUŠTVO TRTA

Pri društvu sem izrazila pripravljenost ustanoviti otroško folklorno skupino z namenom, da bi se otroci v svojem prostem času ukvarjali z neko kulturno dejavnostjo izključno v slovenskem jeziku.

To sem ocenjevala kot pomemben prispevek za ohranitev jezika in samozavesti med slovensko manjšino na Koroškem. Tudi jaz sem občutila sovraštvo posameznikov do slovenskega jezika. Celo meni v obraz je bilo rečeno, naj izginem čez Karavanke, od koder sem prišla. Naslednje vrstice so primer obstoječe netolerance.

V šentlipški fari, kjer obstaja še danes javna dvojezična ljudska šola, smo uspeli zbrati 16 otrok. Vsi šoloobvezni so hodili v domačo šolo. Mož Franci je od občine priskrbel dovoljenje za vaje v tamkajšnji šoli. 23. 10. 1979 so bile napovedane prve vaje. Z otroki sem tistega popoldneva doživela neprijetno presenečenje. Ravnatelj Leustik nas je pričakal pred zaklenjenimi vrati, svoje učence in mene ni pustil v šolo. Nobeno prigovarjanje ni pomagalo. Sporekla sva se, nato je enostavno odšel. Znašla sem se in dobila ključ od sobe v župnijskem skednju. Vadili smo v ne-

zakurjenem in zelo mrzlem prostoru. Moj mož je bil nad dogajanjem zelo razočaran in zadelo ga je uredil. Naslednje štiri vaje so bile v toplem šolskem prostoru. 27. novembra so bila šolska vrata zopet zaprta, poprej je ravnatelj v šoli povedal otrokom, da vaj ne bo. Pred šolo je vseeno

čakalo name devet otrok. Od takrat naprej je bila šola za kulturno dejavnost slovenskega društva zaprta. Ogorčena sva bila, starši otrok pa še bolj. Sedaj nam občina ni pomagala. Tisti čas je bila na Koroškem protislovenska gonja na višku in politično ozračje do skrajnosti zastrupljeno. V tej situaciji je bil ravnatelj Leustik, priseljenec iz Kočevja, posebno močan. Njegovo početje je bilo usklajeno z vplivnimi protislovenskimi krogi, tudi z občino.

Pa smo njemu in drugim pošteno zagodli. 10. 12. 1979 se je na šolskem dvorišču pred šolo v Žitari vasi prvič ustavil privatni šolski avtobus in iz njega je izstopilo 12 otrok, mladi plesalci in plesalke folklorne skupine TRTE, ki bodo odslej hodili v našo šolo. Po časopisih se je začela gonja proti možu, poročalo se je o »šolski vojni«

Slavka med svojimi folkloristi

v občini Žitara vas. Vztrajali smo, nič nam niso mogli. Vaje smo odslej imeli v šoli v Žitari vasi, kjer je bil ravnatelj moj mož. Po par mesecih smo imeli prvi nastop. V Sloveniji ni vsem znano, kaj vse se je godilo na Koroškem, samo da bi se uničil naš jezik.

Leto pozneje sva ustanovila še mladinsko folklor-

no skupino. Otroško skupino je prevzela marljiva društvenica, Irena, jaz sem vadila z mladinsko folklorno skupino. Višek znanja in dejavnosti sem dosegla po letu 1990 s tretjo skupino. Ta je štela 13 parov in znala plesov za najmanj uro in pol. Izvedli smo več samostojnih folklornih večerov in sodelovali na mnogih prireditvah in festivalih doma pri koroških društvih, v Sloveniji, Italiji, na Madžarskem in Češkem. Plesali smo v petih narodnih nošah. Zaradi pomanjkanja denarja sem zelo veliko šivala in pletla za folklorno skupino. Po petnajstih letih vodenja folklornih skupin sem septembra 1994 to dejavnost pri slovenskem prosvetnem društvu predala v mlajše roke.

Za boljše razumevanje situacije, v kateri živi že zelo maloštevilna slovenska manjšina na Koroškem, omenjam še dogajanje ob otvoritvi novega šolskega poslopja v Žitari vasi oktobra leta 1981.

Šola je bila zgrajena, proslava in navrh ljudsko slavje z glasbo, hrano in pijačo napovedano, tudi deželni glavar povabljen na otvoritev in polno drugih častnih gostov. V stavbi je namenoma manjkalo vseh 16 oznak za različne šolske prostore. Kot ravnatelj šole je moj mož po sklepu učiteljskega zbora za dvojezično šolo občini pravočasno predlagal dvojezične oznake. Kot občinski odbornik slovenske liste je na seji oddal predlog. Župan ga je arhiviral. Na vprašanja je vedno odgovarjal: »Vsak otrok ve, kje je stranišče in kateri razred je njegov. Tega ne potrebujemo.« Mož je pustil napraviti 16 dvojezičnih oznak in

jih hotel pritrditi še pravočasno pred otvoritvijo. Načrt je imel. Jaz nisem verjela, da mu bo uspelo, pa tudi sam je podvomil, a misel ni opustil. Na dan pred otvoritvijo je bilo v šoli še mnogo delavcev. Na namestitev oznak ni bilo misliti. Mož je ostal v šoli. Ko se je začelo mračiti, sem prišla jaz in mladina na vaje. Dva občinska uslužbenca

sta po nalogu župana še sedela v prostoru, kjer je bila pijača. Ne več čisto trezna. Začeli smo z vajami in povabili uslužbenca kot gledalca v prvo vrsto. Tedaj je mož pričel s pritrdjevanjem dvojezičnih oznak v kleti, pozneje v prvem nadstropju, kot je bilo z nami zmenjeno. Ko je zabrnél njegov vrtalni stroj, je harmonikaš pričel igrati na ves glas. Folkloristi so še bolj živahno plesali. Jaz sem bila nervozna. Uspelo je. Le v pritličju še ni bilo narejeno. Napravili smo odmor, mož je poskrbel, da sta utrujena uslužbenca zapustila šolo in nadaljeval z delom. Ob 21. uri je bilo vse gotovo. Vsi smo se oddahnili. Nasmějani in zadovoljni smo ogledovali dvojezične oznake, pred šolo še slovensko zapeli in odšli. Dva policista sta vso noč varovala šolo. Na njuno željo je mož v vseh pritličnih prostorih in zunaj prižgal luči, da je bila stavba praznično razsvetljena. Na zunanji steni ni bilo nobenega napisa. Bali so se, da kak Slovenec ponoči ne bi kam napisal »Ljudska šola Žitara vas«.

Otvoritev je potekala v duhu sprave in tudi časopisi so tako poročali. A po par tednih je zavrelo. Občina je od moža zahtevala odstranitev »nezakonitih« oznak, svobodnjaška stranka je zahtevala odpoklic moža z ravnateljskega mesta, mene je koroški hajmatdinst imenoval »priseljeno Jugoslovanko, ki vzgaja mladino k nacionalnemu slovenstvu«, mož Franci je dobil grozilna pisma, in, in, in. Žitarski primer je zaposloval nemškonacionalne politike več let, hujskanja ni bilo konca. Za soboto 7. junija 1985 so se na občini odločili za radikalno rešitev »problema«. Občinski delavci so ob navzočnosti župana ponoči odstranili in odnesli vse dvojezične oznake. Z možem sva jim napravila presenečenje. Vso nedeljo sva pridno delala, napravila nove oznake na zelen papir in jih tokrat nalepila na vrata. Teh ni bilo mogoče odstraniti brez poškodovanja vrat. Zopet je zavrelo, zopet par let ni bilo miru, a dvojezične oznake so kljub grožnjam ostale. Danes se ob nje nobeden več ne spotika. Postale so vzorec za druge šole.

NA MORJU

Ko je bila mlajša hčerka stara dve leti, smo bili prvič dalj časa na morju, pri Mileni Usenikovi v hrvaški Istri, pokrajini, povsem drugačni od naše. Za nas je bivanje ob morju postalo po Milenini zaslugi nekaj izredno lepega, nekaj, kar ti ostane za vse življenje. Preko leta so nam bile misli pogosto pri doživetjih ob morju. Veselili smo se poletnih počitnic, saj smo vedeli, da bo v Istri zopet lepo. 1970 sva kupila nedaleč od morja majhno zemljišče in v treh letih, ob občasni pomoči sorodnikov ter prijateljev, zgradila majhno hišo, kjer preživimo prav udobno še danes po več dni. Največ sva storila sama, napravila mnogo zidarskih, inštalacijskih ter drugih del. Hiša je bila po treh letih gotova. V Istro vsi radi zahajamo.

PO LETU 1995

Mož Franci se je upokojil. Od takrat za naju ni več

Na Krnu. Slavka in Franci sta tudi ljubitelja slovenskih planin.

urnika. Ravnava se po najinih željah in potrebah. Rada sva v gorah, zato se dosti zadržujeva v Julijcih pod Krnskimi pogorjem, ki sva ga vsega prehodila. Pesnik Simon Grerorčič je planine pod Krnom imenoval planinski raj. Ne čudim se, da je lepoto in mir, ki ga izžarevajo prostrani pašniki pod skalnatimi vrhovi, tako poimenoval. Rada se spominjava pohoda na Triglav. Dosti sva tudi potovala. Daljša potovanja za spoznavanje dežel so naju vodila na Tajsko, v Indijo, Avstralijo, Južno Afriko, Združene države Amerike, na Kubo, v Rusijo, na Kitajsko in drugam. Spoznala sva številne drugačnosti, ki se tičejo človeka, njegovih navad, vere, življenjskega standarda, izgleda hiš, zgodovinskega dogajanja, družbene ureditve, zaslužka, prehrane, svobode gibanja, odvisnosti,

vloge žensk v družbi, gospodarstva, pokrajine, rastlinstva, živalstva, podnebja, ... Vsaka dežela ima svoje posebnosti, težko je reči, kje je bilo najlepše in najbolj poučno. Čudovita in nepozabna doživetja so za vedno shranjena v spominu.

Poleg dela mi je usoda poklonila tudi zdravje, dovolj razvedrila, doživetij in zadovoljstva, za kar sem zelo hvaležna. Moj rojstni kraj na Blokah in sorodstvo obiščem večkrat letno. Domači kraj, posebno pa rojstna vas, je nekaj, kar spada med najljubše, kar imam. Vsako novo številko »Bloškega koraka« z veseljem vzamem v roke in jo skrbno preberem.

Slavka Kukovica

Vabimo vas, da se udeležite
35-urnega šolanja z naslovom

Poznavalec zdravilnih rastlin

Šolanje se bo začelo 11. aprila 2008, ob 17.00 uri v Gasilskem domu v Novi vasi. Za vse občane občine Blok bo občina omogočila 50 % popust pri ceni šolanja.

Danes se vedno več ljudi odloča za zdravljenje z zdravilnimi rastlinami. Zakaj? Zdravilne rastline zdravijo počasi, temeljito in brez stranskih učinkov. Žal pa ne vsega. Na šolanju boste spoznali zdravilne rastline v naravi in v vrtovih, se naučili izdelovati iz njih pripravke po tradicionalnih postopkih patra Ašiča, spoznali, kako uporabljamo glino v kurativne in preventivne namene in temeljito preučili 60 najbolj znanih slovenskih rož, vse od nabiranja, sušenja do kemizma in uporabe. To pa še ni vse. Spoznali bomo osnove masaže, kako izdelujemo milo iz zdravilnih rastlin ter kako sestavimo čajne mešanice za različne bolezni. Poleg znanj, kako poskrbeti za zdravje in dobro počutje doma, lahko s tem znanjem izboljšamo ponudbo na kmetijah ali turistično ponudbo nasploh.

Prijave:
Jože Majes: 07 30 66 259; gsm: 040 725 240;
email: majes@siol.net

Bločani na sejmu Turizem in prosti čas

Sejem bil je živ

Sejma Turizem in prosti čas, ki se je pod organizacijo Turistične zveze Slovenije odvijal na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani od 24. do 28. januarja, smo se letos udeležili tudi Bločani z izvirno ponudbo zdrave, doma pridelane hrane, in novim prospektom. S tem smo dodali nov kamenček v mozaik turističnega razvoja Bloške planote.

Bločani smo se pod vodstvom Turistinega društva Bloke letošnjega sejma udeležili prvič. Velik del organizacije in izvedbe so prevzele bloške gospodinje Zarja, na čelu z Marijo Jakopin. Poskrbele so, da so se Bloke predstavile

tako s kulinarичnega kot tudi s kulturnega vidika. Svojo nalogo so opravile zelo dobro, saj so obiskovalci z navdušenjem poskušali izvrstne dobrote, ki so jih pripravile pred njihovimi očmi. Pokazale so znanje v peki iz polnovredne moke – iz starih vrst žita, kot sta pira in tritikala, pridelanih na Blokah. Pripravljale so kruh, palačinke, kvašene flancate in žemlje. Ljudje so z zanimanjem opazovali tudi lično urejeno dekoracijo s starimi orodji, ki so jih nekdaj uporabljali pri pridelavi žita in pripravi kruha. Na sejmu pa smo svoj ognjeni krst doživeli tudi novepečeni bloški turistični vodiči. Medtem ko so gospodinje pekle slastne dobrote, smo vodiči poskušali kar se da zanimivo

predstaviti Bloško planoto, saj si želimo, da bi naše kraje obiskalo čim več ljudi. Ob vsem tem se moramo lepo zahvaliti tudi Občini Bloke, ki je finančno podprla projekt, in podjetju Novolit, ki nam je v ta namen odstopilo kombi, s katerim smo v Ljubljano in nazaj pripeljali vse potrebno za postavitev stojnice.

Sejem je bil dobra iztočnica za nadaljni uspešni razvoj turizma na Blokah. Obisk naše stojnice je več kot presegel pričakovanja, saj je s svojo barvitostjo vabila radovedne obiskovalce, ki so z zanimanjem poskušali pekovske dobrote in prisluhnili opisom Bloške planote. Če bomo znali ljudi privabiti na Bloke, jim tu ponuditi kaj več kot mlačno vodo, se bodo radi vračali. Za razvoj Blok se ne bo treba bati.

Milanka Slavec

Izvirna dekoracija od Marije Jakopin

Staro in novo

Na sejmu je dišalo

Zdravi krušni izdelki

Pogovor z g. Branetom Zadnikom

Največ ljubezni do Boga in človeka sem pozabil v Podutiku

NAJBRŽ NI BLOČANKE ALI BLOČANA, KI NE BI POZNAL ALI PA SE VSAJ BEŽNO SPOMINJAL VEDNO NASMEJANEGA ŽUPNIKA, KI JE PRED SKORAJ ŠTIRINAJSTIMI LETI ZAPUSTIL BLOŠKI ŽUPNIJI IN ODŠEL NOVIM IZZIVOM NAPROTI. PRAV TI IZZIVI, NATANČNEJE GRADNJA NOVE CERKVE IN ŽUPNIJSKE SKUPNOSTI V PODUTIKU, NAJ BI BILI RDEČA NIT POGOVORA Z GOSPODOM BRANETOM ZADNIKOM. KLOBČIČ S TO NITJO PA SE JE V POGOVORU RAZPLETEL MNOGO DLJE OD SUHOPARNEGA NAŠTEVANJA TEHNIČNIH PODATKOV IN OPISOVANJA ZUNANJEGA IZGLEDA NEKE STAVBE. NASTALA JE ZGODBA ...

Zelo moderna in oguljena fraza, ki jo človek sliši skoraj na vsakem koraku – vse se zgodi z razlogom, je oblikovala mojo prehojeno duhovniško pot. Oblikovala, vendar nekoliko drugače, kot jo razume današnji človek, ki s temi besedami izraža svojo nemoč in označuje usodo ter se na ta način izogiblje odgovornosti. Sam v besedah Vse se zgodi z razlogom vidim delo odrešenjskega načrta in privolitev človekove svobodne volje, ki je v ta načrt vključena, da sodeluje s svojimi darovi v smeri večne Resnice. Sled tega odrešenjskega dogajanja sem danes pri Svetem Vidu, vesel in srečen, kakor sem bil na Blokah in v Podutiku, pred tem pa tudi v Komendi, Polju pri Ljubljani, Kranju in na Žalah. Upam, čeprav je človekova pozabljivost neizmerna, da ostaja za menoj vsaj skromna sled »nekega« župnika, ki je del svoje ljubezni tam pozabil.

Ko se brez zagrenjenosti oziram nazaj, ob zapuščanju včerajšnjega, priznavam, da sem največ ljubezni do Boga in človeka pozabil v Podutiku. V veselje si štejem, da o tem nisem niti razmišljal; to je človeku dano, kakor materi

mleko za novorojenca. In ravno zaradi tega je delo, ki je človeku dovoljeno za dopolnitev stvarstva, blagoslov.

Priznam, da je vsaka odločitev težka – tudi moja je bila, čeprav vem, da vsako zapuščanje prinaša novo bogastvo, do tistega končnega. In ... nisem se zmotil.

Ko sem prestopil, takrat že določene meje nove župnije, ob koncu meseca junija, sem laže doumel svojo odločitev, ki se je začela dopolnjevati 15. avgusta 1994. Lahko bi napisal knjigo o svojih prvih stikih s farani, tudi zaradi tega, ker sem stanoval v bloku, kjer je na nabiralniku pisalo »Župnijski urad«.

Na jesen se je začela setev. Verouk, ustanovitev mešanega in otroškega pevskega zbora, župnijskega sveta, mladinske in ministrantske skupine ... Vse to je potrebno, pravijo, da župnija lahko diha; še veliko bolj, to pozabljajo, pa duhovnikov odnos do ljudi, njegova vedrina, iskrenost, čut za vsakega človeka ... Ob vsem tem moraš pozabiti veliko ljubezni, da, včasih tudi iz

osebnega obupa in dvoma (tudi Mojzesa je založil dvom), narediš korak. Tako se naše telo stara, duh oplaja.

V ljudeh in meni, čeprav je baročna cerkev sv. Antona puščavnika na Glincah v začetku dajala skromno zavetje, je vrelo pričakovanje novega svetišča. Ker je danes oblikovanje prostora, kar arhitektura je, v duhovni krizi, izbira idejne zasnove ni bila lahka. V Emilijanu Cevcu, osebnem prijatelju, mi je bila dana opora, ki je prepričala tudi škofijski umetnostni svet, da v Podutiku lahko zraste tempelj in ne le hiša z mnogimi prizidki. Tako smo izbrali delo arhitekta Igorja Skulja – ne šesti dan, temveč po dveh letih ... »in bilo je prav dobro.« Ne rečem, da se drugi arhitekti, Ravnika, Bonča, Brezar ..., niso trudili; iskanje novega je bilo močnejše.

Kako smo zbirali denar za gradnjo, da je tudi arhitektura dobila svojo vrednost, veva le dva: Ivan Zidar in jaz. Z nama bo odšlo v grob tudi kaj takega, kar bi lahko danes ali jutri postalo »kaznivo«.

Tempelj Svetega Rešnjega telesa in krvi v Podutiku, to je zavetnik župnije in cerkve, danes služi svojemu namenu, ki je zveličanje duš.

Ker je cerkev in župnijsko središče težko opisati, naj vam arhitekturo pojasnim, za lažjo predstavbo, z besedami apostola Pavla, ki je zapisal: »... znam živeti v skromnosti, znam živeti v izobilju ...« Preprostost cerkve človeku dopušča, da doživi izobilje božjega, svetega.

Nekaj skromnih poudarkov, ker vsak od nas prostor osebno doživlja, cerkev vendarle potrebuje. Potrebuje poudarek, da se bo zmotil vsak, kdor tu išče simboliko. Nič drugače ni kot pri vas doma. Preprosta miza – oltar, lavor – krstni kamen ... med svetim in presvetnim – ladjo in prezbiterijem – križ, ki je bil po II. svetovni vojni rešen iz ognja. Zelo »skromne« klopi in okna, ki jih krasi alabaster. Skoraj tisoč kvadratnih metrov veliko stebrišče pred cerkvijo in zvonik, na katerem steni je proti jugu in severu osemnajst metrov visok križ, proti vzhodu in zahodu ura, ki nam odmerja čas.

Župnijska cerkev v Podutiku je prva v ljubljanski nadškofiji, ki je posvečena Svetemu Rešnjemu telesu in krvi – ne brez razloga. Mimo cerkve teče potok Glinščica, ki je po II. svetovni vojni, iz-

Kot nekoč. Branko Zadnik je še vedno poln vedrine.

Molitev

vira namreč iz Brezarjevega brezna, tekel krvav. Še več; cerkev Svetega Rešnjega telesa je prva cerkev v naši domovini, katere temeljni kamen nosi v sebi relikvije po vojni pobitih, ki danes počivajo v Kucji dolini, in zemljo iz Brezarjevega brezna. Morda je moje prijatelje, Vojkota, Janeza in druge, ki jim je življenje drugače usmerjalo pogled, tudi to navdihovalo, da so mi s svojim znanjem in poznanstvi stali ob strani.

Danes župnija Podutik živi novo življenje. Sedemindvajset otrok, ki so hodili k verouku v majhno učilnico na Glincah, je, ob skoraj dvestotih danes, le še spomin. Nekdaj osemčlanski mešani zbor je ob petindvajsetih pevcih danes odšel v pozabo.

Ko sem se od župnije lansko leto poslavljal in na lastno željo odhajal k Svetemu Vidu, sem dejal: »Vesel sem, da sem smel izbrati dni in Bogu postaviti oltar. Še bolj vesel sem, da smo se srečali in da bom lahko, z vašimi srečnimi obrazi odpo-

toval v večnost. Najbolj pa sem vesel, da sem vam smel, ker se je vse zgodilo z razlogom, sredi vsakdanjega življenja oznanjati evangelij – veselo oznanilo odrešenja.«

Danes, ko je spomin še živ, mnogi Podutičani prihajajo k Svetemu Vidu. Jutri ali pojutrišnjem se »od Svetega Vida zgun« v Podutik ne bo več slišal – človekova pozabljivost je namreč neizmerna. Tam pozabljene ljubezni, vem, pa ne bo mogel izbrisati nihče.

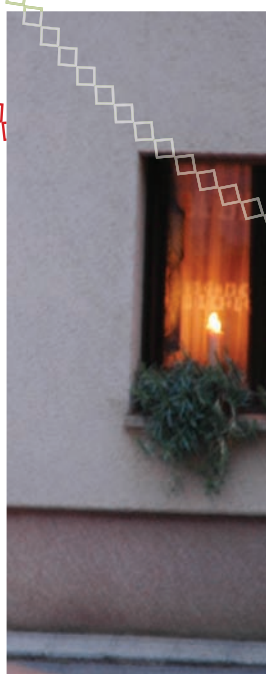
*Pogovarjala se je
Tamara Žgajnar*

Križ in neskončnost. In kje smo mi?

*pomlad**ljubezen*

Od cvetne nedelje ...

*oganj**sreča v srcu**na vasi**jutro**vstajenje*

blagoslov

pirhi

... do velike noči

deklica s košarico

sprejemanje

odrešenik med nami

Iz majhnega raste veliko

Živimo v lepem podeželskem okolju, ki je še v veliki meri čisto, urejeno in nezapacano. Mogoče prav zato še bolj bodejo v oči nekatere odpadki, ki niso tam, kamor spadajo. V veliki meri pa gre zahvala, da to opazimo, tudi ljudem, ki so nas vzgajali.

Letos smo se kot šola in vrtec vključili v projekt EKO. V vrtcu vedno opazimo »dobro«, še večkrat pa »slabo«. Tako že več let ločeno zbiramo star papir, velikokrat smo pobirali smeti ob poti, kjer se sprehajamo. Tako so otroci sami opozarjali na nove smeti, ki so se spet

pojave. Letos pa smo se lotili tudi ločevanja odpadkov, ki jih »pridelamo« v vrtcu. To za nas ni prav lahka naloga, saj šele spoznavamo materiale in njihove lastnosti. Ob zgodbi o velikem stroju, ki zmoči papir, ga zmelje in opere barvo, nato pa s stiskanjem in valjanjem za nas naredi papirnate brisače, sem otrokom približala smisel ločevanja odpadkov. Podobno pot imata tudi plastika in pločevina.

Iz velike vreče sem stresla smeti vseh vrst, nato pa smo eno po eno pospravili v pravi koš. Najprej smo morali pogledati, ali je odpadke čist,

in določiti material, iz katerega je narejen. Nato smo skupaj ugotovili, kam sodi in tudi zakaj ne kam drugam. Da nam je razvrščanje lažje, smo pokrov koša prelepili z barvno tapeto – enake barve, kot jih vidimo na krajevnih ekoloških otokih. Skupaj smo naredili tudi škatlo za zbiranje nevarnih odpadkov-baterij. Še preden je bila dokončana, so že čakale baterije, ki so jih otroci prinesli od doma. Ob pomoči odraslih znamo biti že majhni uspešni. Kapljica v morju odpadkov, ki teče v pravo smer. Od otrok se učijo tudi starši in stari starši, saj se o pomenu ločevanja otroci pogovarjajo tudi doma in domačim razložijo, kako to delamo v vrtcu.

Rdeča nit našega letošnjega projek-

ta so ekoodnosi. Na podoben način kot odpadke smo ločevali tudi dobre in slabe odnose med nami. S pogovorom o konkretnih primerih v skupini sem otroke spodbudila, da so sami razmišljali o dobrih in slabih situacijah v skupini. Pri tem sta nam pomagala »kisko in smejko«. Ko smo prijazni, nas to razveseli, kadar pa nismo dobri, to vsakega užali. Velikokrat se ustavimo ob teh prispodobah in občutkih, ki jih sproži neko dejanje.

Te teme so trajne, ponavljajoče se. Otroci ob tem spoznavajo, kako je vsak posameznik v družbi pomemben in kako moramo vsi sodelovati, da nam bo lepše. Iz majhnega res raste veliko!

Vzgojiteljica Martina Ivančič

Mamico imamo radi, ker ...

Mamica, rada te imam, ker si moja.

Tjaša

Mamica, rada te imam, ker mi kupiš čokolade in bonbone in ker se loviš z mano.

Monika

Mamico imam rada, ker spim pri njej.

Emilija

Rada te imam, mami, ker me imaš rada.

Katarina

Rada te imam, ker me »pocartaš«.

Špela

Mami, rad te imam, ker dobro kuhaš.

Žan

Rad te imam, mami, ker mi vse prineseš na kavč.

Jaka

Mamica, rad te imam, ker se nič ne jeziš.

Aljoša

Mamica, rad te imam, ker mi rečeš,

da sem priden in se igraš z mano.

Erik

Mamico imam rada, ker ima snežaka rada.

Hana

Mamica, rad te imam, ker mi skuhaš in me stisneš zvečer.

Maj

Mamico in očkota imam rada.

Katja

Mami, rad te imam, ker me »pocartaš«.

Benjamin

Mamica, rad te imam, ker se z mano igraš in loviš in me »pocartaš«.

Jože

Mamica, rada te imam, ker me imaš tudi ti rada.

Nuša

Mamica, rada te imam, ker si moja.

Laura

Mamica, rad te imam, ker mi prebereš pravljico.

Anže

Mamico imam rad, ker mi daje sladkarije.

Jakob

Mamico imam rad, ker je moja.

Jaka

Mamico imam rad, ker me stisne.

Tomaž

Obisk doma za ostarele

V tem šolskem letu se je naša šola vključila v EKO projekt in si za rdečo nit izbrala medsebojne odnose. Temo medsebojnih odnosov sva učiteljici 3. in 4. razreda iz šolskega okolja razširili tako, da sva se povezali z zunanjo ustanovo, in sicer domom za ostarele občane v Cerknici.

V razredu smo veliko časa posvetili pogovoru o starejših ljudeh, njihovih morebitnih težavah, o boleznih, ki jih pestijo, ter o tem, da si vsak človek, ne glede na starost, želi družbe in pozornosti.

Z učenci tretjega in četrtega razreda smo se v začetku novembra začeli pripravljati na nastop. Otroci so navdušeno in z veseljem vadili dramatizacijo iger, izdelali lutke in sceno, se učili deklamacij, utrjevali plesne korake, igrali na inštrumente in peli. Za slavljenke smo izdelali tudi čestitke in jim jih osebno izročili. Učenci so nastop izvedli vzorno.

Presenečeni sva bili, kako dobro so učenci doživeli nastop, kaj jim je pomenil in kako so se počutili. Preberite si njihove vtise, ki so jih napisali takoj po prihodu v šolo:

V domu za starejše ljudi sem se imela zelo lepo. Ko smo nastopili, sem bila vesela, ker so bili srečni in so nam ploskali. Zato upam, da se še kdaj srečamo.

Nika Zabukovec, 3. r.

Bilo mi je v redu, ker so mi dali torto in obeske.

Klemen Doles, 3. r.

Bilo je fno, dobro, odlično.

Klemen Kraševac, 3. r.

Na nastopu sem se počutil lepo in prijazno. Na koncu sem pel. Lepo so nas postregli.

Lin Erjavec, 3. r.

Počutila sem se presenečeno, srečno, lepo in upam, da se bomo še kdaj videli.

Ajda Hiti, 3. r.

V redu sem preživel dopoldne.

Gregor Zabukovec, 3. r.

Dobro sem se imel.

Nik Doles, 3. r.

Imel sem se v redu. Dobro ozvočenje, lepa dvorana in na koncu odlična pogostitev, kar je name naredilo velik vtis.

Martin Drobnič 3. r.

V domu za starejše občane sem se počutil zelo dobro.

David Kraševac, 3. r.

V domu za ostarele sem se počutil odlično. Malo sem bil lačen in sem hotel še torte, a je ni bilo.

Nal Zidar, 3. r.

Počutil sem se v redu. Nekateri so se mi smilili. Torta mi je bila v redu.

Izak Ivančič, 3. r.

Na obisku v domu za ostarele sem se počutila lepo. Prijetno mi je bilo, ko je ena gospa rekla, da smo lepo nastopali in da smo pridni.

Karolina Kovačič, 4. r.

Na obisku v domu za ostarele mi je bilo všeč, ker sem bila tam prvič.

Kaja Zakrajšek, 4. r.

Mislim, da bodo stanovalci zaradi našega obiska cel preostali dan veseli in polni pozitivne energije.

Aljaž Premrov, 4. r.

V domu za ostarele občane je bilo dobro. Odlično. Dobili smo okraske za jelko. Le eni so se mi smilili. Tudi pogostili so nas.

Lovro Ponikvar, 3. r.

Bilo je zabavno, prijetno.

Mitja Ivančič, 3. r.

Zelo mi je bilo všeč. Najbolj si bom zapomnil trenutke, ko sem delil čestitke.

Sašo Lužar, 4. r.

Počutil sem se varno, ker so bili stanovalci ob našem prihodu zelo prijazni.

Kristjan Brus, 4. r.

Imel sem se lepo in še dostikrat bi

prišel nastopat. Le eni so se mi smilili. Občutek je bil dober.

Simon Rigler, 4. r.

V domu za ostarele v Cerknici mi je bilo všeč. Počutila sem se dobro in bila sem presenečena, ker je bilo dosti stanovalcev.

Sara Žnidaršič, 4. r.

Ljudje v domu za ostarele so se mi

smilili. Gospa na vozičku je bila v ležečem položaju in ni nič videla, zato sem se ji bolj približala in jo pozdravila: "Dober dan."

Alin Stefany Kramar, 4. r.

Počutila sem se lepo, ker so bili stanovalci zelo prijazni.

Katja Zidar, 4. r.

Ksenija Brus in Barbara Širaj

Poslovili smo se s pesmijo Mi se imamo radi.

Gnezdilnica

V petek, 25. 01. 2008, smo imeli v 4. razredu prvi tehniški dan. Raziskovalci smo življenje različnih ptic in manjšim pticam izdelali gnezdilnice.

Ker je delo z orodjem zelo zahtevno in nevarno, smo delali po postajah. Medtem ko sta dve skupini raziskovalci življenje ptic in oblikovali plakate, je tretja skupina izdelovala gnezdilnico. Nato so se skupine zamenjale.

Učenci so morali v različni literaturi poiskati nekatere podatke o pticah.

ah, jih zapisati in jih narisati. Pri izdelavi gnezdilnic so morali pokazati znanje iz naslednjih spretnosti: branja načrtov, brušenja, zabijanja žebeljev, žaganja, vrtnanja lukenj, žganja vzorcev v les in lakiranja.

Na koncu smo izdelke ocenili in jih odnesli na razstavo v dom za ostarele občane v Cerknici.

Učenci so v novi preizkušnji, pod budnim očesom razredničarke in hišnika Vinka, zelo uživali.

Ksenija Brus

Tekmovanje mladih v turizmu

Turizmu pomaga lastna glava

Tekmovanje mladih, ki jih zanima turistična dejavnost v domačem okolju, poteka pod vodstvom Turistične zveze Slovenije in nosi naslov Turizmu pomaga lastna glava. Letos smo se ga udeležili tudi z učenkami in učenci sedmega razreda OŠ Toneta Šraja Aljoše, Nova vas, ki so vključeni v izbirni predmet turistična vzgoja.

Pripravljati smo se začeli že v jeseni in se aktivno preskusili v delu na področju turizma, ko smo postavili svojo stojnico na Mihaelovem sejmu ob občinskem prazniku na Blokah. Izkazali smo se na stojnici s ponudbo domačega sušenega sadja in se ob tem imeli zelo lepo.

Ko smo na šolo prejeli razpis Turistične zveze Slovenije za tekmovanje mladih v turizmu po celi Sloveniji, smo se takoj odločili za prijavo. Naslov razpisanega tekmovanja »Od zrna do mize« je bil kot nalašč za nas, ki smo se že preskusili v pripravi zdrave domače hrane.

Odločili smo se, da v širšem okolju predstavimo domačo prireditev Mihaelov sejem, ki naj bi živel tudi v bodoče s ponudbo domače zdrave hrane, kulturne dediščine in domače obtri.

V okviru razpisanega tekmovanja smo pripravili raziskovalno nalogo z

naslovom Na Mihaelovem sejmu. V nalogi smo osrednjo pozornost namenili pripravi domačega suhega sadja in vlogi Mihaelovega sejma v preteklosti. Raziskovalno nalogo je komisija ocenila. Ocena je sestavni del skupne ocene na tekmovanju. Drugi del ocene na tekmovanju pa sestavlja ocena predstavitve na stojnici. Predstavitve na stojnici so letos potekale v Mercatorjevih centrih po Sloveniji. Mi smo imeli svojo predstavitevno stojnico v Mercatorjevem centru v Ljubljani. Poleg nas je bilo tam še trinajst drugih osnovnih šol.

To je bilo za nas čudovito doživetje. Naša naloga je bila privabiti kar največ obiskovalcev na stojnico in jim predstaviti ponudbo. Zelo smo se potrudili, saj smo na »lov« za obiskovalci poslali kar dve ekipi. »Bloška smučarja« sta s svojo opravo opozarjala na našo prisotnost, dekleta pa so v doma pleteni košari ponujala svež, v krušni peči pečen, domač kruh. Za nas ga je spekla gospa Marija Jakopin s Studenega, za kar smo ji zelo hvaležni. Obiskovalcem smo delili tudi informativne zgibanke o turistični ponudbi na Blokah, ki jih je prispevalo Turistično društvo. En primer zgibanke smo izdelali tudi sami in na njej posebej predstavili Mihaelov sejem. Bili smo zelo lepo sprejeti in na koncu prejeli srebrno

Bloška smučarja

priznanje.

Do uspeha so nam pomagali učitelji ga. Martina Kočevar z lektoriranjem naše naloge, g. Mišo Strman z zelo lepo opremo stojnice in ga. ravnateljica Milena Mišič s popolno

podporo. Pomagalo pa nam je tudi Turistično društvo Bloke z g. Stanetom Korenjakom. Iskrena hvala vsem!

Mentorica: Mestek Andreja

Mlade turistične delavke

Počitek po napornem sejmarjenju

Kaj se zgodi, če imaš starejšo sestro in si nanjo še posebej ponosen?

Starejša sestra na obisku

Povabiš jo v šolo, med prvošolčke, da ji predstaviš svoje prijatelje. Hanina sestra Anita je zaposlena kot varuška v Angliji, zato smo jo povabili, da nam predstavi svoje delo. Prosili smo jo, naj nam razloži, kje je to, kako se tja pride (nas je zanimalo, če se gre peš ali s kolesom), kakšen denar imajo tam, kako govorijo ... S seboj je prinesla neko čudno, črno čokolado. Ko smo jo poskusili, smo se zgražali, kako je grenka, pa saj je vendar čokolada. Dva od nas sta jo zavrnila, tisti pa, ki smo vztrajali, smo ugotovili, da je imela kasneje prav prijeten okus in želeli smo si še. Na koncu smo pojedli celo tablico. Kako čudno je šele bilo, ko nam je povedala, da bomo poskusili čaj z mlekom ... Halooo! Kaj pa se je zgodilo z medom in limono, ju več ne prodajajo? Razložila nam je, da imajo tam posebne obrede, ki se imenujejo »tea time«, to je približno tako, kot če naše mamice s sosedo pijejo kavo, oni pač čaj z mlekom. Naša učiteljica še vedno uživa ob srkanju angleškega čaja, Anita ji je namreč pustila celo škatlico.

Kevin je v šolo prinesel velike lesene žlice. Njegovo sestro Suzano pa smo povabili, da nam iz lesenih žlic, ki jih izdelujejo doma, pomaga izdelati lutko. Najprej smo prebrali zgodbi o hrabrem zajčku Hinku, pozneje pa smo izdelali lutko zajčka, s katero smo se tudi poigrali. Pogovarjali smo se, kdo potrebuje tako velike žlice – mogoče velikan ali pa jih uporabljajo namesto vesel ... Kdo bi vedel? Ko pa smo se v šolski kuhinji ozrli proti pripomočkom za kuhanje, smo opazili, da tudi naš

kuhar uporablja podobne kuhaličice, saj vendar kuha za veliko otrok. S Suzano smo se pogovarjali tudi o delu, ki ga opravlja kot medicinska sestra v Ljubljani. Kakšno je njeno delo, kdaj je v službi, o tem, da njeno delo poteka tudi ponoči, pa so otroci razvili pravo razpravo. Otroke je zanimalo, kako ljudje lahko na klopih v čakalnici spijo, saj so vendar trde. Razložila jim je, da bolniki ležijo v sobah, kjer ima vsak svojo posteljo. Kako pa veste, kdaj vas potrebujejo? Verjetno jih slišite, ko zajamrajo... Med prijateljem, hudomušnim klepetom smo zaključili z našimi izdelki, brkatimi zajčki v lepih oblekah z imeni Bukso, Nejc, Amalija, Julija, Kunko ...

Lepo je, ko v šolo pridejo domači. Hana in Kevin sta bila še prav posebej ponosna na svoji sestri, ki ju imata tako zelo radi.

*Učenci 1. razreda z učiteljico
Petjo Ilejšič*

Nagrajenci

Za pravilno rešitev križanke v prejšnji številki Bloškega koraka so bili izžrebani:

- 1. nagrada: ploščo Rigler prejme **Darinka Janeš**, C. Notranjskega odreda 23, 1386 Stari trg
- 2. nagrada: solato Rigler prejme **Milanka Slavec**, Veliki Vrh 18, 1385 Nova vas
- 3. nagrada: božično sladico Rigler prejme **Marija Oražem**, Runarsko 7, 1385 Nova vas

Otroci v prometu

VEČKRAT SE SPRAŠUJEMO, ZAKAJ SO OTROCI V PROMETU TAKO NEPREVIDNI IN NEPREDVIDLJIVI. DA BOMO LAŽJE RAZUMELI NJIHOVO RAVNANJE V PROMETU, SI POGLEJMO, KAKO DOŽIVLJAJO SVET OKOLI SEBE.

Otrokovo vidno polje je ožje kot vidno polje odraslega človeka. Kdor je vaju prometa, bo opazil tudi tisto, kar se dogaja skrajno desno in skrajno levo. Otroci pa hodijo po cesti, kot bi nosili plašnice. Gledajo le naravnost. Ne morejo dovolj hitro opaziti vozila, ki prihaja z leve ali desne, ne avta, ki vozi za njimi.

Otrok ne zna presoditi, kaj je oddaljenost in kaj velikost. Če vidi dva enako velika avtomobila, od katerih je eden bliže, drugi pa še bolj oddaljen, bo mislil, da je prvi avto večji, drugi pa manjši. Ne bo vedel, da je prvi avto bliže in da mu je zaradi tega nevarnejši.

Otroci so tako majhni, da ne vidijo čez parkirane avtomobile. Povprečna višina oči triletnega otroka je 89 cm, štiriletnega otroka 95 cm, petletnega pa 102 cm. Ne le, da otroci ne vidijo čez avtomobile, tudi vozniki jih kasneje in teže opazijo kot odraslega človeka.

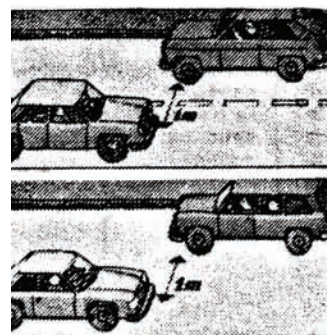
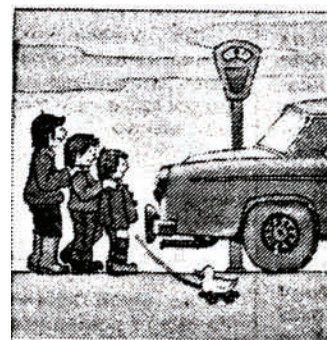
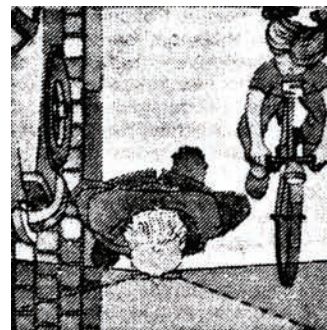
Otroci težko ocenijo razdaljo. Prepričani so, da je na cesti, ki ima na sredini črto, manj prostora kot na cesti, ki je brez oznak. Črta zbliža avtomobile, ki vozijo po voznih pasovih. Pomota je lahko usodna: otrok steče proti sredini ceste, a se ušteje, ker nima črte za merilo. Povozil ga avto.

Otroci mislijo in sklepajo počasi. Če otrok vidi streho avtomobila, ki se vzpenja na klanec, tega ne bo povezal z nevarnostjo. Avto se mu zdi nevaren šele tedaj, ko vidi tudi njegova kolesa in žaromete. Sama streha ni pač nič hudega!

Otrok vidi drugače kot odrasel človek. Na sliki otrok le stežka opazi obliko vaze med obrazoma. Ne more torej razložiti samo ospredja in samo ozadja. Zaradi tega tudi ne opazi premikanja vozila, ki prihaja iz ozadja. Otroku se zdi, da avto stoji.

(iz diplomske naloge 1982)

*Pavla Ponikvar,
mentorica prometne vzgoje*

Življenje v preteklosti

UČENCI ČETRTEGA RAZREDA SO V MESECU DECEMBRU RAZISKOVALI ŽIVLJENJE IN ŠOLANJE SVOJIH STARIH STARŠEV. PRISLUHNI SO NJIHOVIM PRIPOVEDIM, JIH ZAPISALI IN PREDSTAVILI SOŠOLCEM IN SOŠOLKAM. SVOJE DELO SO NADGRADILI Z RAZSTAVO VSEH ZBRANIH VIROV ZA OSTALE UČENCE NAŠE ŠOLE IN STARŠE.

Učencem je družjenje z njihovimi predniki približalo bivanje v preteklosti. Izvedeli so veliko zanimivih stvari in svoje stare starše spoznali tudi z druge strani, ki jim je bila do sedaj manj znana. Preberite si nekaj utrinkov iz njihovega življenja:

- Na podstrešju je bilo veliko stvari, ki so pritegnile mojo pozornost. Na steni sem našla obešeno veliko sito, s katerim so sejali pšenico in oves. Malo naprej sem zagledala lep velik kolovrat. Na njem so iz dlake postrizanih ovac predelovali volno. Iz kosmičev so svitkali prejo in iz te preje je nastala nit volne.

- V vasi je bilo veliko otrok, zato je bila pot v šolo ali domov polna dogodb. Zime so bile zelo mrzle z veliko snega. Čeprav slabo napravljeni smo morali v šolo vsak dan. Oblek nam niso kupovali, ker ni bilo denarja. Nosili smo hlače in krila za starejšimi brati in sestrami. Nobenega izgovora ni bilo, da bi ostali doma. Te naše poti pa so nam dale toliko opraviti, še posebno pozimi, ko smo morali premagati vse zamete, tudi tiste, ki nam niso bili na poti.

- V njihovi družini so zjutraj jedli krompirjeve žgance, opoldne zelje, krompir, kolerabo ipd., zvečer pa močnik. Ko je zazvonilo avemarija, so morali biti vsi otroci notri. Takrat so povečerjali in se potem le malokdaj igrali. Oblečeni so bili skromno. Poleti so hodili v šolo bos, pozimi pa v gumijastih škornjih. Spali so v eni sobi. Kot otroci so se dosti igrali. Včasih so šli v vas v kakšno hišo.

- Vso zemljo so morali ljudje obdelovati na roke. Njive so orali z živino, nato pa na roke sejali. Želi so ročno s srpom. Ko so žito posušili, so ga omlatili s cepcem. Krompir so sadili tako, da so naredili črte z motiko, na roke posadili in nato tudi zakrili z motiko. Poleti, ko je prišla košnja, so vse pokosili na roke. Kosilo se je vse po lazi, travo pa so potem zgrabili z vejami in spravili v dolino, da se je posušila. Seno so potem z vilami naložili na voz ter ga z živino odpeljali domov. Tam so

ga morali spet z vilami pospraviti v skedenj.

- Doma smo se ukvarjali z majhno kmetijo, ker ni bilo drugega zaslužka. Hrana je bila vsa domača. Največkrat je bil na jedilniku krompir, zelje, repa, koruzni žganci in koruzni kruh. Naše bivališče je bilo zelo skromno in majhno glede na današnje razmere. Doma smo imeli svoj red. Zjutraj, ko smo vstali, smo se umili, pozajtrkovali, potem pa smo pomagali pri domačih opravilih. Hodili smo po vodo, saj takrat ni bilo vodovoda. Vsak dan smo nosili drva za kurjavo, da je mama lahko kuhala. V zimskem času pa je bilo to tudi naše edino ogrevanje. Ker ni bilo elektrike, smo zvečer hodili zgodaj spat. Otroci smo se bolj malo družili, ker nas ni bilo ve-

lali domačo skuto, maslo, smetano in kislo mleko. Kupovali so le sladkor, vžigalice, sol in petrolej za petrolejke.

Največji družinski praznik so bile kolone. Takrat se je vsa družina najedla do sitega in poveselila skupaj s sosedi in z bližnjimi sorodniki, ki so v zahvalo za obisk dobili kolone. Drugi največji praznik je bilo žegnanje. Prišli so sorodniki in skupaj so odšli k maši. Mati je spekla kruh, potico in dala kuhati en večji kos mesa, ki je ostalo od kolin.

Otroci so praznovali Miklavža, ki je bil zelo skromen in jim je prinesel suho sadje in tople volnene nogavice. Praznovali so še veliko noč, božič in novo leto, vendar bolj skromno.

Otroci so se malo igrali, saj so morali veliko delati. Dedku so v spominu ostale naslednje igre: plezanje na drevo in nato »spuščanje po indijansko« z veje na vejo, tekmovalstvo kdo bo hitrejši na 100 m, hoja dvojnih korakov, preskakovanje v višino - eno palico so dali počez, drugi dve pa zapčili v zemljo ter si

so repa, zelje, kavra, žganci, močnik ipd. Meso, kruh in potico so jedli le za velike praznike, kot so velika noč, božič in žegnanje. Otroci so names-to bonbonov imeli suho sadje.

Ker takrat ni bilo elektrike, so večere preživljali ob petrolejki, kjer so brali, si pripovedovali zgodbe, peli in molili.

- Pozimi pa so delali in popravljali orodje, ki so ga uporabljali poleti. Ob večerih pa so se zbirali na krušni peči, kjer so ženske pletle, moški pa so delali zobotrebce. Takrat so imeli tudi čas za pogovor, pa tudi kakšno so zapeli, otroci pa so se igrali razne igrice in poslušali pravljice od starejših. Velik praznik so bile kolone, ko se je zbralo več ljudi. Takrat je bilo na mizi tudi meso.

- Šola je bila v zgornjem koncu vasi, zato je morala hoditi v hrib eno uro daleč. V šolo je hodila pred drugo svetovno vojno. Kljub veliki oddaljenosti šole od doma je rada hodila v šolo. Veliko se je naučila in še delati ji ni bilo treba. Imela je platneno torbo z naramnicami. V njej so bili zvezki, knjige, lesena peresnica in malica. Peresnica je bila lesena škatlica, v kateri je bil svinčnik in nalivnik. Učili so se pisati, brati, računati, verouk, zgodovino in zemljepis ... Otroci so s seboj prinesli malico. To je bil kos črnega kruha in jabolko. Večkrat je zamenjala kruh z otroki iz premožnejših družin, ki so imeli vsak dan s seboj bel kruh.

V šoli je bila ena velika učilnica, v kateri sta bili dve vrsti klopi z mizami za učence. Spredaj je bila miza in stol za učitelja ter tabla. Pokrov mize se je dvignil in v njej je bil predal za zvezke, ob strani pa je bila odprtina za črnilo.

Na šoli je bilo 52 otrok. Polovica, od 1. do 4. razreda, jih je hodila popoldne, polovica, od 5. do 8. razreda, pa dopoldne. Fantje so sedeli skupaj v eni vrsti klopi, punce pa skupaj v drugi vrsti. V razredu je bilo od 25 do 30 otrok, ocene so imeli od 1 do 5. Učence, ki niso bili pridni, je učitelj z ravnilom po prstih ali pa jih je poslal klečat v kot.

Nalogo je delala zvečer, ker je dopoldne morala delati doma na polju, pomagati mami in atu ter paziti mlajše bratce in sestre.

Ksenija Brus

Razstava zbranih virov

liko in doma smo morali pomagati staršem. Kadar pa smo se zbrali, smo se lovili in skrivali.

- Hrano so pridelali doma. Hrana je bila zdrava, saj so jedli predvsem zelenjavo in žitarice. Pridelovali so predvsem zelenjavo, kot je koleraba, korenje, krompir, zelje, repo, pšenico, oves in ječmen. Gospodinja je skuhalo kolerabo, zelje, repo in žgance. Pri hiši so bile kokoši in krave, zato je bilo vedno na razpolago mleko in jajca. Iz mleka so pride-

tako pomagali preskočiti palico.

- Igrali so se s preprostimi doma narejenimi igračami, kot so punčke iz cunj, s piščalkami iz leske, s storži, z listi, s hrastovimi kroglicami in z lešniki.

Že zelo zgodaj so morali poprijeti za delo. Postali so pestrne in pastirji in se na tak način preživljali. Če pa so ostali doma, so morali nositi vodo iz studenca, prati perilo v potoku in nositi hrano delavcem na polje ali v gozd. Jedli so preproste jedi, kot

Jubileji

OBMOČNA ORGANIZACIJA RDEČEGA KRIŽA CERKNICA, LOŠKA DOLINA, BLOKE SKRBI TUDI ZA STAREJŠE OBČANE. ŽE VRSTO LET PA JE TRADICIJA OBISKOVANJA 90-LETNIKOV NA BLOKAH. O NJIH LAHKO VEDNO BERETE TUDI V BLOŠKEM KORAKU. TOKRAT PREDSTAVLJAMO ŠE POSEBEJ ČASTITLJIVO GOSTJO, KI JE DOPOLNILA OKROGLIH 100 LET.

100 LET MARIJE ZAKRAJŠEK Z RUNAR- SKEGA

Marijo Zakrajšek, ki je doma z Runarskega, smo obiskali v Domu starejših občanov Ljubljana Moste-Polje, kjer biva že 14 let. Rojena je bila 29. 1. 1908. V družini je bilo troje otrok, še štirje pa so pomrli že kmalu po rojstvu. Ker je bila doma revščina, je šla od doma v Ljubljano, kjer je bila pomočnica pri premožni družini Gospodarič. Tam je tudi vrsto let stanovala. V družini so jo imeli kot za svojo, saj otrok niso imeli, zato je šla z gospo velikokrat na razna potovanja. Spominja se, kako sta šli na Dunaj, v Rim, na Hvar ... bila je tudi v Grčiji, kjer ji je bilo od vseh potovanj najbolj všeč. Bila pa je tudi v Lurdu. Zelo velikokrat je šla tudi v gledališče in opero. Še sedaj se spominja predstav Traviata, Netopir ... Po 25 letih bivanja pri družini Gospodarič je odšla na svoje. Delala je v podjetju Kemofarmacija, kjer je tudi opravila izpit za laborantko.

Še zelo mlada je zbolela za rakom na maternici; takrat je tudi vedela, da nikoli ne bo mogla imeti otrok. Zato se je odločila, da ne bo iskala moža, saj ne bosta mogla ustvariti družine.

Poročila se je pozno, po 50. letu, a je mož, ki je bil vdovec, doma iz Velikih Lašč, po desetih letih umrl. Pravi, da za zvezo ni preveč žalovala, saj zakon ni bil ravno cvetoč. Po tem se je odločila, da se preseli v dom, kjer je za vse poskrbljeno.

V vsem tem času ni prav velikokrat prišla na Bloke, nazadnje je bila pred kakšnimi petimi leti. Pravi, da je v svoji družini na Runarskem najbolj pogrešala ljubezen, saj je bila mama zelo huda in šiba je velikokrat pela.

Ker je doma iz verne družine, je vse življenje redno hodila k maši, danes pa rada posluša Radio Ognjišče, kjer spremlja mašo, saj televizije ne more gledati, ker zelo slabo vidi. Ko je šla od doma, ji je oče rekel, da jo prosi le-to, da ne bi opustila cerkve. In res, pravi, ni bilo nedelje, da ne bi šla k maši. In pozimi se je mnogokrat zgodilo, da je ležala v topli postelji in jo je mamilo, da bi spala dalje, vendar ni podlegla skušnjavi. Vstala je, se odpravila k maši. Potem, ko je prišla domov, je bila zadovoljna, saj je ustregla sebi, očetu in gospodu.

Ko smo jo še vprašali, kaj najraje je, je gospa Marija dejala, da krompir. Kakršen koli. Pa kolerado. Tipično bloško, kajneda?

Marija Zakrajšek s sorodnikoma

Frančiška je pri devetdeseti še zelo čila

90 LET FRANČIŠKE ROT Z BENET

Obiskali smo tudi Frančiško Rot z Benet, rojeno 21.1. 1918. Gospa Frančiška je pri svojih 90 letih še tako živahna, da kar nismo mogli verjeti svojim očem, saj je dobesedno pritekla v kuhinjo, ko je šla iskat fotografije iz otroštva v svojo sobo.

Bila je peti rojeni otrok v družini. Doma je bila vedno glasba, se spominja, saj so vsi njeni bratje igrali harmonike – kasneje je imel vsak svojo. Prav zato je tudi rada plesala in se veselila. Ima krasne spomine na otroštvo. Pomagala je izdelovati suho robo, veliko so se veselili in tudi pomanjkanja pri hiši ni bilo, saj je oče, kasneje tudi bratje, hodil 'zdumat'. Šel je vse tja do Avstrije, kjer se je dobro zaslužilo. Potem pa je oče umrl, ker se mu je zastrupila rana – ugriznil ga je namreč pes. In časi so se spremenili. Počasi je odrasčala in jasno je bilo, da doma ne bo mesta zanjo. To so ji bratje jasno povedali, zato je morala poiskati ženina. Imela je kar nekaj ponudb, celo v Kanado bi lahko šla, vendar je bila premlada. In potem je prišel France Ponikvar z Benet, njen prvi mož. Pravi, da se je v ribniški dolini kar pohvalil in so dobro govorili o njem. In ker ji drugega ni preostalo, je odšla. Iz Gorenjih Lazov pri Žlebiču je prišla na Benete, kjer pa ni bilo več glasbe, ki bi odmevala od sten, vse prej kot to, zato ji je kar šumelo v ušesih. In glasbo je neizmerno pogrešala. Zato pa se še danes razveseli vsakič, ko sin Dušan zaigra na harmoniko, ker jo to spominja na mlada leta, ko je bila še dekle. Prvič se je poročila leta

1939. Prišla je v nove kraje, še sadje ni nič obrodilo. Vse, kar ji je ostalo od doma, je bila izjemno velika bala, ki so ji jo pripravili bratje in se s tem izkazali. Moža so ji kmalu ubili in ostala je sama. Bila je huda revščina in zelo težko se je prebijala sama s 3 otroki, pa še zemljo so ji zaplenili. Bili so na robu revščine, ko se je drugič poročila in potem je bilo bolje. Pravi, da jo je drugi mož, Žgajnarjev s Studenca, rešil. Potem je bilo življenje lažje. Sicer pa je vedno rada delala. Spomni se, kako je bil štedilnik mnogokrat hladen, ker ni utegnila zakuriti, da bi skuhal kosilo, a vsi so preživeli. Zaupala nam je še zgodbo, kako ji je bilo hudo, ker so po poroki otroci kar eden za drugim prihajali na svet, bila pa je revščina. Ni vedela, kako bi se temu uprla, zato je šla k župniku, ker je mislila, da ji bo dal kak nasvet. V joku mu je povedala, kako ji ni prav, da je toliko otrok, a ni dobila kakšnega pametnega nasveta, zato je stvar vzela v svoje roke in moža ni več pustila k sebi. Tako je bila težava za nekaj časa rešena.

Z našima prijetnima sogovornicama smo se pošteno zaklepetali in napisali bi lahko še cele strani zanimivih zgodb. A naj bo dovolj. Obiščite ju in z veseljem vam bosta še kaj povedali.

Na obisku smo bili:

*Andrej Intihar, Marica Zgonc,
Miha Knavs*

Evropske zvezde

KER NAŠA MLADA DRŽAVA V PRVI POLOVICI LETOŠNJEGA LETA
PRESEDUJE EVROPSKI UNIJI, JE PRAV, DA OSVEŽIMO NAŠE VEDENJE O
EVROPSKI ZASTAVI.

Zastava je likovni simbol, ki govori o obstoju, navzočnosti, izvoru, lastništvu, lojalnosti, slavi in verovanju nekega naroda. Z zastavami izkazujemo čast in sramoto, svarilo in pogum, grožnjo in obljubo, poveljevanje in obsodbo, počastitev spomina in njegovo zanikanje. Zastave nas opominjajo, spodbujajo in izzivajo; otroka v šoli, vojaka, volivca, sovražnika, zaveznika in tujca.

Vsaka zastava ima svoj zgodovinski razvoj. Zelo zanimiv in presenetljiv je razvoj zastave, ki jo je sprejela za svoj simbol Evropska unija.

Ločiti moramo nekatere evropske skupnosti in povezave, ki so nastale v različnih povojnih letih in jih ne smemo zamenjevati z današnjo Evropsko unijo.

Svet Evrope je prva mednarodna evropska organizacija po drugi svetovni vojni s sedežem v Strasbourgu v Franciji in jo danes sestavlja 47 držav iz evropske regije. Ustanovljena je bila 5. maja 1949 z Londonskim sporazumom (10 držav ustanoviteljic). Organizacija z velikim simboličnim pomenom ni imela politične moči, imela pa je zelo pomembno vlogo pri povezovanju in oblikovanju evropskega prostora takoj po vojni.

Splet 12 zvezd kot simbol popolnosti se pojavi najprej v krščanski liturgiji v zlatem žaru (avreoli) Brezmadežne Device Marije.

Leto po ustanovitvi je bil razpisan natečaj za skupno evropsko zastavo. Na tem natečaju je sodelovalo mnogo evropskih umetnikov. Razpisna komisija, ki ji je predsedoval belgijski državljani judovske veroizpovedi, je izbrala na oko prijetno vpadljiv in likovno bogato govoreč osnutek nove zastave, ki ga je izdelal nepoznan umetnik Arsene Heitz. V osnutku je na modri podlagi v krogu razporedil dvanajst belih peterokrakih zvezd. Po končanem izboru sta predsednik razpisne komisije in izbrani umetnik obrazložila svoje delo. Predsednika razpisne komisije je kot pripadnika judovske vere osnutek zastave barvno zelo pritegnil, ker ga je spominjal na judovski talis – molilni šal. Judovski molilni šal je bel z modrimi progami, na sredini pa je moder Davidov šestkotni ščit. Današnja izraelska zastava predstavlja molitveni šal judovskih vernikov (op. a.: pogosto Davidov ščit zmotno imenujejo Davidova zvezda).

Izbrani umetnik Arsen Heitz je pojasnil, da je osnutek zastave oblikoval po svetinji, ki jo je kot kristjan nosil okoli vratu že od mladih let. Ta čudodelna svetinja je narejena po videnjih sv. Katarine Laboure v letu 1830 v Parizu. Redovnica je povedala, da ji je sama nebeška Mati naročila, naj da kovati svetinjo z dvanajstimi zvezdami in napisom »Marija brez madeža spočeta, prosi za nas, ki se k tebi zatekamo«. Pričujoča Marijina molitev ima dvanajst besed. Svetinja je postala ena najbolj razširjenih Marijinih svetinj, ki jo je nosila tudi sv. Bernardka Soubirous, ko se ji je 11. februarja 1858 prvič prikazala Devica Marija. Oblečena je bila v belo in modro oblačilo. Bernardki se je predstavila z imenom »Brezmadežno spočetje«.

Število dvanajst je zelo znano svetopisemsko število in predstavlja »simbol popolnosti in celovitosti«: dvanajst je Izraelovih rodov, dvanajst je Jakobovih sinov, dvanajst je bilo Jezusovih učencev. Dvanajst je zoodikalnih nebesnih znamenj, dvanajst je mesecev v letu ... Skratka, dvanajst je število popolnosti v vseh religijah in kulturah ter nekako povezuje judovstvo in krščanstvo.

Zastava Evropske unije.

Res zanimiv splet okoliščin ob izboru simbola evropskega združevanja. Izbor komisije, ki ji je predsedoval Jud, ki ni vedel za marijanski izvor simbolov, dokazuje, da zmagovalec ni bil izbran na podlagi krščanske veroizpovedi.

Naslednja zanimivost: Osnutek prve skupne zastave nove Evrope je bil sprejet 8. decembra leta 1955, na dan, ko Cerkev slavi praznik Brezmadežnega spočetja Device Marije. Za mnoge naključje, za druge znak neke stvarnosti; vsekakor je krščanstvo v Evropi globoko zakoreninjeno.

Kritiki zastave so se takoj odzvali, predvsem zaradi števila zvezd. Menili so, naj se število spreminja, tako kot se spreminja število držav v skupnosti. Vsaka država naj bi imela svojo zvezdo. Komisija je vse kritike odločno zavrnila. Namreč, prvi korak pri izgradnji današnje Evropske unije je bil storjen, ko je šest držav (Nemčija, Francija, Italija, Belgija, Luksemburg in Belgija) ustanovilo Evropsko skupnost za premog in jeklo (Pariška pogodba). Šest navedenih držav je leta 1957 v Rimu ustanovilo Evropsko gospodarsko skupnost, ki je eden izmed temeljev današnje Evropske skupnosti.

Število držav v evropskih povezavah se je večalo. V letu 1992 pa so članice Evropske gospodarske skupnosti v Maastrichtu ustanovile Evropsko unijo, katere članica je od leta 2004 tudi Slovenija.

Od maja 1986. leta je evropska zastava tudi uradni simbol Evropske unije. Evropska zastava je ostala od sprejetja nespremenjena, le belo barvo zvezd so spremenili v rumeno (zlato, sončno) barvo. Ker je število dvanajst »simbol popolnosti«, se ne more spreminjati, zato število dvanajst ni odvisno od števila držav članic v Evropski uniji. Zastava z dvanajstimi zvezdami je bila sprejeta, ko je bilo članic predhodnice Evropske unije le 6 in se tudi do danes ni spreme-

nila, ko je članic Evropske skupnosti že 27, skratka zmotno je prepričanje, da je bilo število zvezd na zastavi kadarkoli povezano s številom članic v skupnosti.

Še eno zanimivo matematično lastnost števila dvanajst nam razkriva Sveto pismo. Pri zadnji večerji so bili Jezusovi učenci zbrani pri mizi, šest na eni, šest na drugi strani Učitelja. Število šest je deljivo s števili ena, dve in tri. Vsota vseh njegovih deljiteljev pa je enaka številu samemu ($1+2+3=6$). Število šest je torej enako vsoti svojih deljiteljev, pri čemer samega števila šest ne vzamemo zraven. Števila s to zelo redko lastnostjo imenujemo popolna števila. Naslednje popolno število je 28, ker je vsota njegovih deliteljev $1+2+4+7+14=28$. Popolna števila so zelo zelo redko posejana med množico naravnih števil (poizkusite v dolgih zimskih večerih določiti tretje popolno število). Kot vidimo, je število dvanajst posredno povezano s popolnim številom šest (s simetrijo in seštevanjem $6+6$ dobimo število 12).

Opis zastave

Evropska zastava je nebesno moder pravokotnik v razmerju robov 2 : 3. Dvanajst zlatih peterokrakih zvezd tvori krog, s središčem v presečišču diagonal pravokotnika. Premer kroga je enak tretjini višine pravokotnika. Vse zvezde stojijo navpično, najvišja konica zvezde je pravokotna na zgornji rob pravokotnika, dve vodravni konici sta pravokotni na stranska robova pravokotnika. Očrtan krog posamezne zvezde je enak osemnajstini višine pravokotnika.

Opis simbolov zastave

Azurno modra barva je simbolična barva evropske celine. V navideznem krogu je dvanajst zlatih zvezd, ki se ne stikajo in predstavljajo ljudstva Evrope, povezana v enotnost. Zvezde so razporejene v krogu tako, da ustrezajo položaju ur na urni številčnici.

Pa še to!

Našo državno zastavo pa le ponosno obešamo ob državnih praznovanjih in drugih prilikah. Bog vedi, kateri rod Slovencev smo, ki je končno dočkal samostojnost slovenskega naroda po večstoletnih bojih naših prednikov.

Manfred Deterding

Zaraščanje kmetijskih površin na Blokah

ZARAŠČANJE KMETIJSKIH POVRŠIN JE PROCES, KI SE V ZADNJIH NEKAJ DESETLETJIH ODVIJA NA PODROČJU CELOTNE SLOVENIJE. PRAVZAPRAV SE POSTOPOMA ODVIJA ŽE VSAJ DVEŠTO LET, LE DA SE V ZADNJEM OBDOBJU VELIKO BOLJ INTENZIVNO.

Glavni vzrok zaraščanja se skriva v drugačnem načinu življenja. S kmetijstvom se ukvarja vedno manj ljudi, nekdanji izkrčeni površini se ne obdeluje več in te se posledično vračajo v svoje prvotno stanje, ki je gozd. Z opuščanjem kmetijstva je povezan tudi proces odseljavanja mladih ljudi v večje kraje, ki nudijo boljše možnosti za zaposlitev in preživetje. V kmečkem okolju tako ostajajo le še stari ljudje, ki pa so za delo v kmetijstvu z leti vedno manj sposobni. Torej tudi tisti, ki

na podeželju ostajajo in si želijo, da težko pridobljena kmetijska krajina ohranja svoj izgled in obseg, proti procesu zaraščanja lahko storijo bore malo.

Mnogi bi mislili, da smo gozdarji nad večanjem gozdne površine na račun manjšanja kmetijske zadovoljni, vendar ni tako. V gozdnogospodarskih načrtih, ki jih izdelujemo za celotno območje Slovenije, redno spremljamo spreminjanje gozdne površine. Za enoto

Bloke imamo točne podatke že od leta 1961 dalje. Znotraj te enote je površina, ki pokriva občino Bloke, velika nekoliko manj kot pet tisoč hektarjev. Podatki iz prvega načrta skrivajo nekatere zanimive številke. Po katastru naj bi bilo v tistem obdobju 1.314 ha gozda. Vendar stanje iz leta 1961 kaže, da je dejanske površine gozda več, že 1.546 ha. Le desetletje kasneje je kot gozd opredeljene kar 1.956 ha površine. Zadnji podatki iz leta 2003 pa so skoraj neverjetni. Gozda je trenutno 2.687 ha, kar je dvakrat toliko, kot ga je bilo pet desetletij nazaj!

Kakšne so dobre in kakšne slabe

lastnosti tega procesa? Dolgoročno gledano večja površina gozda lahko prečisti več zraka in več vode, proizvede več lesa, nudi živalim večji bivalni prostor, več hrane in boljše skrivališča. Po drugi strani pa z zaraščanjem izgubljam kulturno krajino, ki so jo več stoletij oblikovali tukaj živeči ljudje. Izgubljam najboljše kmetijske površine. Novonastali gozd je malo kvaliteten, interesa za delo v njem ni. Vodotoki so manj vodnati, požarna ogroženost je večja. Srne se nemoteno pasejo po vrtovih in medvedi brez strahu obiskujejo vasi.

V pol stoletja se je gozdnatost iz 28 % povečala na 57 %, in površina gozda pa se še naprej veča. Pa je to res tisto, kar si Bločani želijo?

*Suzana Basarič,
Zavod za gozdove Slovenije,
KE Cerknica*

Velike Bloke, posneto med obema vojnama, Tičar, Ljubljana (vir: Dežela ob Cerkniškem jezeru)

Bločice, odposlano leta 1911 (vir: Dežela ob Cerkniškem jezeru)

Smučarski tekači pred koncem sezone

Na Blokah zaključujemo že tretjo sezono tekmovalnega smučarskega teka in vsaka je bila nekaj posebna. Za razliko od prejšnjih je letošnja minila v znamenju deklet. V kategoriji mlajših deklic imamo v štafetnem teku aktualne državne prvakinja, ki so si ta naslov pritekle na državnem prvenstvu 8. februarja v Planici, kjer so Lara Milavec, Tjaša Lavrič in Katja Kranjc ekipno ugnale vse konkurentke iz osmih slovenskih klubov in dosegle več, kot smo od njih lahko pričakovali. Manjše število tekmovalcev, ki letos zastopajo barve TSD Novolit Olimpija, se bo odrazilo na nekoliko slabši skupni uvrstitvi v Pokalu Cockta, vendar smo kljub temu z uspehi vseh tekmovalcev lahko zelo zadovoljni. Nekaj naših članov je nastopalo tudi na tekmovanjih v biatlonu in kljub pomanjkljivemu treningu v tej disciplini osvajalo odlična mesta. Še zmag ni manjkalo in zato bi veljalo v bodoče pretehtati možnosti za

načrtno delo tudi v tej panogi.

Kljub dobrim rezultatom naših tekmovalcev pa nas skrbi majhno število novih članov, ki so se pripravljeni vključiti v tekmovalni sistem. To

težavo poskušamo omiliti s širitvijo dejavnosti v sosednje občine. Tako smo z angažiranjem našega trenerja Viktorja Brezovška uspeli ob splošni podpori lokalnih dejavnikov oblikovati novo tekmovalno vrsto v Loškem Potoku. Prva tekmovanja so že za njimi in samo upamo, da bodo z delom nadaljevali tudi v naslednjih sezonah.

Tisti, ki delamo na področju tek-

movalnega smučarskega teka, verjamemo, da se bodo sčasoma stvari obrnile na bolje in da velja vztrajati pri tem delu. Ko se bodo bloški otroci že v vrtcu postavili na smuči in to početje z veseljem nadaljevali tudi v šoli, ob polni podpori učiteljev in staršev, potem bomo lahko govorili tudi o tem, da se je bloški smučar resnično vrnil na Bloke.

Rado Ponikvar

Zmagovalna bloška štafeta s sotekmovalci

Tekmovanje za pokal Cockta na Blokah

NOVA VAS, 9. 3. 2007 DANES JE SMUČARSKO TEKAŠKO DRUŠTVO NOVOLIT – OLIMPIJA IZVEDLO V NOVI VASI TEKMOVANJE ZA SLOVENSKI POKAL COCKTA. NA DOBRO PRIPRAVLJENI PROGI SE JE POMERILO DVESTO TEKMOVALCEV IZ CELOTNE SLOVENIJE. NAJVEČ PRVIH MEST SO DOSEGLI TEKMOVALCI VALKARTONA IZ LOGATCA.

Letošnja zima ni naklonjena izjem, ni. Praviloma so se vsa tekmovanja in beli treningi tako izvedli na Pokljuki ali pa na Rogli. Or-

ganizatorji tokratne tekme, Novolit Olimpija, pa so imeli zares srečo. Potem, ko so imeli že vse pripravljeno, da tekmovanje izvedejo na Rogli, je zapadel sneg in tekmovanje je bilo tako v Novi vasi.

Interes za tekmovanje je bil zelo velik, saj se je na startu zbralo dvesto tekmovalcev. Najbolj množične so bile otroške in mladinske kategorije. Posebej vzpodbudno pa je, da Notranjska postaja s tremi klubi kar središče smučarskega teka v Sloveniji. Največ uspeha žanje Valkarton iz Logatca, vendar mu tudi Kovinoplastika iz Loža in Novolit Olimpija z Blok sledita.

Organizator je tekaško progo zelo dobro pripravil. Tekmovanje pa je bilo kljub temu zelo zahtevno, saj se je sneg od jutranjega mraza, pa vmesnega rosenja in prijetnega sonca vseskozi spreminjal. Na tako zahtevne pogoje so se seveda lažje prilagodili boljši. Tekmovanje pa je bilo v celoti regularno. Zagotovo so zmagali najboljši.

Rezultati:

cicibani: 1. Pogačnik Luka Gorje, 2. Igljčar Žiga Valkarton, 3. Črv Vili

Planica; **cicibanke:** 1. Klemenčič Nina Merkur, 2. Ponikvar Nika Gorje, 3. Pretnar Ana Gorje; **mlajši dečki:** 1. Razinger Klemen Bled, 2. Piber Nik Bled, 3. Lampič Janez Medvode; **mlajše deklice:** 1. Likar Ana Valkarton, 2. Klemenčič Anita Merkur, 3. Poklukar Eva Gorje; **starejši dečki:** 1. Učakar Jaša Bled, 2. Svenšek Rok Bled, 3. Malnar Lovro Valkarton; **starejše deklice:** 1. Bahč Nuša Črna, 2. Einfalt Lea Medvode, 3. Jelen Tea Črna; **mlajši mladinci:** 1. Tršan Rok Valkarton, 2. Gorjanc Matjaž Valkarton, 3. Oblak Juš; **mlajše mladinke:** 1. Eržen Anja Bled, 2. Sever Rus Eva Valkarton, Klemenčič Eva Merkur; **starejši mladinci:** 1. Klavžar Boštjan Valkarton, 2. Šimenc Matej Valkarton, 3. Peklaj Kristjan Valkarton; **starejše mladinke:** 1. Šolar Manca Merkur, 2. Bešvir Katarina Valkarton, 3. Rogelj Ajda Jub; **mladinci:** 1. Rimahazi Matija Bled, 2. Kralj Gregor Jub, 3. Potočnik Domen Bled; **mladinke, članice:** 1. Meglič Ajda Merkur, 2. Avbelj Špela Jub, 3. Mihevc Jerneja Kovinoplastika; **člani:** 1. Tršar Jure Valkarton, 2. Zupan Tine Gorje, 3. Špelič Andrej Merkur.

Zmagovalci v kategoriji Mlajši dečki. Klemen Razigenr Bled, Nik Piber Bled, Janez Lampič Medvode, Jaka Marolt Novolit-Olimpija

Novim ciljem naproti

Kot že nekaj let do sedaj smo se tudi letos člani študentskega kluba BOŠ sredi februarja zbrali na letnem občnem zboru. Prva točka dnevnega reda je bil pogled na preteklo leto, ki smo ga kljub nekaterim neizpolnjenim ciljem ocenili kot uspešnega. Sledile so volitve novih organov, na katerih smo soglasno sprejeli nove člane upravnega odbora: predsednik – Janez Mišič, podpredsednik – Simon Korenjak, tajnik – Primož Oražem, blagajnik – Nina Pavlič, član upravnega odbora – Tadej Pavlič. Volili smo še nadzorni odbor in disciplinsko komisijo, sprejeli okviren finančni načrt za tekoče leto in dosedanjim devetim častnim članom dodali osem novih.

Novo klubsko vodstvo si želi v bližnji prihodnosti klub ponovno malce bolj poživiti. Želimo si novih članov, prav tako pa pripravljamo nekatere nove zanimive vsebine. Tako kot do sedaj bo v klubskih prostorih še naprej na voljo neomejen dostop do interneta in ugodno tiskanje, za vso zabave željno mladino pa bomo redno organizirali študentske žure z živo glasbo. Vsi mladi, ki si želite aktivno sodelovati pri ustvarjanju BOŠ-a, ste lepo vabljeni, da nas med vikendom (petek in sobota zvečer) obiščete v klubskih prostorih.

V BOŠ-u se imamo vedno fajn!

Janez Mišič

Humor na angleški način

Življenje v Angliji mi vedno prinese kakšna nova presenečenja, razne nove poglede na življenje, iz gole radovednosti pa sem nekaj časa vložila tudi v pravo razumevanje angleškega humorja. Potrebujem nekaj prakse, verjetno tudi zaradi tega, ker angleščina ni moj prvi jezik, angleški jezik pa je prav tako kompleksen in ena beseda ima lahko tudi več kot pet pomenov.

Razumevanje humorja ti lahko poda vpogled v njihov tip življenja.

Angležem smisel za humor veliko pomeni. Prijatelja definirajo kot tistega, ki mu lahko zaupajo probleme, takoj naslednja lastnost pa je smisel za humor.

Tako rekoč zafrkavanje je najpogostejši način prijateljevanja in pridobivanja prijateljev.

Imela sem priložnost ujeti zanimive prizore s tipičnega angleškega kosila, ko sem bila pri prijateljičini družini na kosilu. Spomnim se, kako sem bila šokirana, ko so se družinski prijatelji videli po dolgem času in ni bilo nič tako nenavadnega, da je 30-letni prijatelj pobaral drugega z besedami stara ali neumna krava. Ko prvič slišiš nekaj takega, si kot zunanji opazovalec misliš, da niso v lepih odnosih, ampak sodeč po njihovih nasmeških na obrazih je to prav nasprotno. In do konca kosila sem se kar nekako navadila na vsa nova poimenovanja. Tako se kličejo dobri prijatelji med seboj.

Veliko angleškega humorja temelji na besednih igrarh. Kot sem že omenila, je to zaradi tega, ker je toliko besed s podobnim pomenom. To so besede, ki zvenijo podobno

Z diplomo v žepu

MARJETA JERIČ IZ VELIKIH BLOK JE DIPLOMIRALA NA PRESTOPNO LETO, 29. FEBRUARJA 2008.

Študirala je geografijo na Filozofski fakulteti. Za ta študij se je odločila, ker so jo že od nekdaj zanimali narava, različne kulture in dežele, zato je tekom študija zelo uživala. Pohvalila je fleksibilnost pri izbiri obveznih seminarskih in projektnih nalog, saj je tako lahko raziskovala, kar jo je najbolj veselilo in zanimalo. Preko terenskih vaj je od bližje spoznavala domovino in svet.

Meni, da bi fakulteta morala nuditi še več uporabnih znanj. V primerjavi s tujino se ji zdi študij pri nas predolg, saj se ji zdi, da na ta način država prikriva brezposelnost med mladimi.

Svoje diplomsko delo je naslovila Notranjski regijski park in Moravski kras – primerjalna analiza. V njem je primerjala Moravski kras, zavarovano območje s 50-letno tradicijo na Češkem, ki ga je imela priložnost spoznati med 4-mesečnim študijem na Češkem, z Notranjskim parkom,

ki se šele dobro razvija in ga še Bločani slabo poznajo.

Trenutno dela kot študentka na Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, kjer upa na pripravništvo. Marjeta pravi, da bo podiplomski študij zaenkrat počakal, morda pride na vrsto čez leto ali dve.

Ob dosežku iskreno čestitamo!

Alenka Ponikvar in Dunja Volf

ali enako, ampak imajo popoloma drugačno vsebino.

Večkrat na dan pogledam na internetni prevajalnik in za eno besedo s štirimi črkami v slovenščini dobiš v angleščini tudi 15 natančnejših pomenov.

Določeno šalo lahko razumeš samo zaradi dvojnega pomena: Two parrots sitting on a perch. One turn to the other and asks, »Can you smell the fish?« (Dve papigi sedita »na ščuki«, lahko pa pomeni tudi »na drogu«, in se ena obrne k drugi in vpraša: »Ali lahko vohaš ribe?«

Šala se zdi lahko smešna samo, če razumeš dvojni pomen besede

»perch« (drog ali ščuka).

Tudi v časopisnih člankih lahko iz naslovnice (tudi v najpomembnejših časopisih), oglasov, nazivov trgovin, sloganov, tiskanih na majice, razbereš, kako pomemben dejavnik je smisel za humor v njihovem življenju.

Zelo zabaven napis, ki sem ga pred nedavnim zasledila na puloverju moškega, starega preko šestdeset let, je bil: »If I'd known that grandchildren were so much fun, I'd have had them first«. (O. p.: »Če bi vedel, da so vnuki tako zabavni, bi jih imel najprej.«)

Anita Zakrajšek

Vabilo

KULTURNO DRUŠTVO MENIŠIJA IZ BEGUNJ PRI CERKNICI VABI NA KOMEDIJO DOHODNINA, KI BO V SOBOTO, 19. APRILA 2008, OB 20H V DVORANI PRI FARI.

VLJUDNO VABLJENI!

Čebelarstvo društvo Bloke

Pridni kot čebele

V soboto, 26. 1. 2008, je potekal v dvorani lovskega doma v Novi vasi občni zbor Čebelarstva društva Bloke – Nova vas. Pogrešali smo naša dolgoletna vodilna člana ČD Ivana Ivančiča in Janeza Zakrajška, ki sta bila odsotna zaradi bolezni.

NEKAJ POUČENJEV O DELU ČD BLOKE

- Marca 2007 smo se skupaj z drugimi čebelarji iz ZČD Cerknica udeležili 30. državnega čebelarstva posveta in mednarodne prodajne razstave v Celju, meseca maja praznovanja slovenskih čebelarjev v Kopru, julija pa smo imeli strokovno ekskurzijo k čebelarjem v Maribor.
- Več naših mladih čebelarjev se je med 9. 1. in 30. 1. 2007 udeležilo tečaja »Uvod v tehnologijo čebelarjenja, značilnosti čebeljih paš in pašnih virov ter čebelji pridelki«. Udeleženci so prejeli potrdila o opravljenem tečaju.
- S sofinanciranjem občine smo nabavili merilno opremo za preglednika medu v okviru »Kolektivne blagovne znamke za slovenski med kontrolirane kakovosti«.
- Na »Mihaelovem sejmu« smo se predstavili na svoji stojnici. Obiskovalcem smo predstavili načine čebelarjenja, panjske sisteme in nekaj iz zgodovine bloških čebelarjev. Nekaj čebelarjev je prodajalo med, obiskovalcem pa smo postregli medeni liker in medeno pecivo. Ugotovili smo, da moramo za take priložnosti ponudbo popestriti in izboljšati, zato smo v okviru ČD ustanovili dve sekciji, in

sicer sekcijo za medene pijače in sekcijo za medeno pecivo.

- Udeležili smo se dobrodelno-izobraževalne akcije »En dan med za zajtrk v vseh slovenskih vrtcih«, ki jo je organizirala Čebelarstva zveza Slovenije. Bloški čebelarji smo zbrali potrebno količino medu, ČZS pa nas je opremila z izobraževalnim gradivom.

- V društvu seveda opravljamo še vse tekoče zadeve, o katerih smo tudi poročali: vodenje blagajne in ostalo računovodstvo, zdravstveno varstvo čebel, mentorstvo mlajšim in pomoč starejšim čebelarjem, evidentiranje in popis novih čebelarjev in čebelnjakov, obveščanje javnosti o pomenu čebelarstva za ohranjanje narave in zdravja ljudi ter seveda o svojem delovanju.

CILJI ZA LETO 2008

Strokovna ekskurzija, obiski prireditelj v okviru ČZS, sodelovanje na prireditvah, ki jih organizira občina, izobraževanja čebelarjev in zdravstveno varstvo čebel so stalnica pri delovanju ČD Bloke. Omenim pa naj še nekaj zanimivejših predlogov iz letošnjega programa.

- ČD Bloke je v letu 2007 praznovalo svojo tridesetletnico, vendar še vedno nimamo prapora. Na občnem zboru smo sprejeli sklep, da UO prouči možnosti in poda ustrezen predlog.
- Soglasno je bil sprejet predlog, da društvo za nastope in sodelovanja na prireditvah v okviru občine pripravi tipizirano nalepko za med z im-

enom »Bloški med«.

- Predlog za nabavo panjev in ostale opreme za prikaz življenja čebel ter različnih tehnologij čebelarjenja na prireditvah. Na tem mestu bi opozoril še na eno zanimivost. Na lanskem Mihaelovem sejmu smo pokazali leseno točilo za med, ki nam ga je odstopil Alojz Širaj iz Metulj, izdelal pa ga je njegov oče okoli leta 1925. Med obiskovalci sejma je vzbudilo veliko zanimanje. V ČD mislimo, da je na Bloški planoti zagotovo še kaj dragocenosti iz dediščine naših predhodnikov (stari panji, zapiski, orodja itd.), kar bi v ČD zbrali in usposobili za ogled.

Kot sem omenil, je ČD BLOKE

Nova vas v letu 2007 praznovalo tridesetletnico ustanovitve. Med nami v društvu so še trije živi ustanovni člani: Ivan Ivančič, Vladimir Krašovec in Franc Marolt. Na koncu občnega zbora smo sprejeli še predloge za odlikovanja Antona Janše. Poleg treh čebelarjev smo odlikovali tudi Občino Bloke, in sicer z odličjem Antona Janše III. stopnje. Občina Bloke to vsekakor zasluži, saj nas vseskozi finančno podpira pri prevozi, izobraževanjih in sofinanciranju programov. Odličje bomo podelili ob praznovanju občinskega praznika.

Čebelarji pozdrav: Naj medi!

Za ČD Bloke Stanislav Car

Turistično društvo Bloke

Želimo bloški muzej!

V soboto, 15. marca 2008, je v OŠ potekal redni letni občni zbor TD Bloke, ki se ga je skupaj z gostujočimi udeležilo trinideset članov.

Osrednja točka dnevnega reda je bila poročilo predsednika o delu v letu 2007 in plan dela za leto 2008. Turistično društvo je v lanskem letu organiziralo Pohod po Krpanovi poti, akcijo »Na Blokah je lepo«, usposabljanje za turistične vodnike ter Mihaelov sejem.

V letošnjem letu smo se udeležili sejma Turizem in prosti čas v Ljubljani, kjer smo uspešno predstavili tudi peko kruha iz ekološko pridelanega žita. Tudi letos bomo organizirali vse prireditve in akcije kot lani, skušali jih bomo le še iz-

popolniti. Izobraževanje je v turizmu ključnega pomena, zato bomo organizirali strokovno ekskurzijo po podobnih krajih, kjer jim turizem uspeva in se lahko od njih kaj naučimo. V teku imamo dva pomembna projekta, in sicer Bloški smučarski muzej ter razširitev in označitev Krpanove poti s trajnejšimi oznakami.

Nadzorni odbor TD je naše poslovanje ocenil kot zgledno in pozitivno, gostujoči iz sosednjih TD društev so pohvalili naše delo in vsi skupaj si želimo še večjega sodelovanja z drugimi društvi v občini in izven nje. Tudi iz strani občine smo bili pohvaljeni in povabljeni k nadaljnjemu sodelovanju.

Maja Ponikvar

V šoli so predstavili delo čebelarja

O podeželskem urejanju vrtov je predaval Matjaž Mastnak-Reš

Bločani na snegu

Skupina starosvetnih bloških smučarjev se je 8. februarja udeležila 6. mednarodnega smučanja po starim v Novakih na Cerknem. Prireditelj je organiziralo turistično društvo »Novaški lok smučar«. Udeležba je bila številna (okrog 100), program pa pester, tudi padcev ni manjkalo.

Kot opazamo, se iz leta v leto tako oprema kot stil smučanja približujeta k izvirnosti, saj so na prvih podobnih srečanjih večinoma vsi smučarji imeli po eno palico, kot

to pripada Bločanom.

Tako se je predlani na Veliki planini pojavil smučar z Gorenjske na bloških smučeh. Kar nekaj časa nas je ogledoval od strani, nato pa pristopi k našemu najmlajšemu smučarju, Andrejčkovemu Janezu iz Metulj, in ga tiho vpraša: »Kakšne smuči pa imaš ti?«

»J', bukave, kaj ne vid'š!« mu odvrne Janez, Gorenjec pa žalosten odide.

Leopold Mišič

Bločani na Črnem Vrhu

Športno društvo Lisec

Mi smo za družabnost

V februarju smo se na občnem zboru zbrali tudi člani športnega društva Lisec. Ugotovili smo, da smo uspešno izpeljali zastavljen program. S ponosom so se spominjali lanskega pohoda po Krpanovi poti, kjer smo bili soorganizatorji s Turističnim društvom Bloke. Prireditve se je ob lepem vremenu udeležilo preko 600 pohodnikov. Organizacija pa je bila tako dobra, da je bilo na zaključku slišati le pohvale in zavidanje za tako lepo prireditev. Seveda se bomo tudi letos potrudili, saj pričakujemo še več pohodnikov.

V Velikih Blokah je prvomajsko kresovanje že tradicija. Prav tako pa je tradicija tudi jutranji pohod na Slivnico. Lani se nas je na pot podalo preko štirideset pohodnikov.

Društvo pa ima namen povezovati vaščane. Posebej lepo je ob vaškem pikniku. Lani v avgustu, ko smo uspešno zaključili obnovitvena dela na vaški cerkvi, se nas je na pikniku zbralo več kot osemdeset.

Poletna planinska tura je vselej zanimiva. Lani smo obiskali Ratitovec, 2000 m visok hrib nad Železniki. Za pot se je odločilo 25 planincev. Kot se za uspešno turo spodobi, smo jo nazaj grede uspešno proslavili v gorenjski gostilni.

Poseben pomen v našem društvu ima martinovanje. Lani smo se dopoldan okopali v termalni vodi v Dolenjskih Toplicah. Ker pa tista voda ni dobra za pitje smo obiskali še Radovico v Beli krajini, kjer smo temeljito sprali grla, pa tudi belokranjska pogača

nam je prav »pasala«, da ne govorim o pečenem odojku in drugih dobrotah, ki so nam bile ponujene.

V gospodarskem smislu tudi napredujemo. Lani smo uspeli prigrisposodariti lastno ozvočenje z dvema zvočnikoma. Za to se mora-

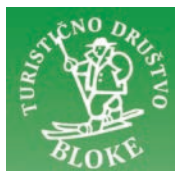
mo zahvaliti zlasti sponzorju, to je trgovina Big Bang iz Ljubljane.

Zahvaliti pa se moramo tudi občini Bloke in Novi Ljubljanski banki, ki sta nas s sponzoriranjem podpirala pri naših aktivnostih.

Stane Hrbljan

Mladi se podijo z žogo

**POHOD BO V NEDELJO, 27. 4. 2008, S PRIČETKOM OD 8. DO 10. URE.
ZAČETEK IN ZAKLJUČEK POHODA BO V VELIKIH BLOKAH NA IGRIŠČU.**

VSE DODATNE INFORMACIJE NA WWW.BLOKE.SI.

POKROVITELJA:

Občinski odbor SDS Bloke

Potrđiti zaupanje

Naš odbor je imel v soboto, 12. 1. 2008, volilno konferenco, na kateri smo izvolili novega predsednika. Soglasno je bil potrjen Metod Kraševac. Vodenje odbora in naloge stranke mu je predal Jožef Rot, ustanovitelj OO SDS in njen dolgoletni predsednik. Za uspešno vodenje odbora se mu na tem mestu še enkrat iskreno zahvaljujem ter si želim še naprej uspešnega sodelovanja. Konferenca so se udeležili tudi nekateri pomembni gostje iz stranke SDS in župan občine.

V ponedeljek, 18. 02. 2008, pa je našo občino obiskal del poslanske skupine SDS. Obisk je bil načrtovan v sklopu obiskov regij po Sloveniji,

ki jih je z novim letom pričela naša stranka. Poslanci so z zanimanjem prisluhnili delovanju občine, njenim načrtom in težavam, ki segajo tudi na državno raven. Izpostavljena je bila predvsem obnova in vzdrževanje regionalnih cest in problem povečanega tovarnega prometa skozi Bloke. Strinjali so se z nami, da se stvari na terenu vidijo čisto drugače kot iz poslanskih klopi sredi Ljubljane. Ker pa smo občina, ki se uspešno razvija, smo z veseljem predstavili tudi dosežke. Sem spadajo EKO osnovna šola, nova knjižnica, obnovljena zdravstvena postaja, čistilna naprava, mrliška vežica, asfalt v vsako vas in tako naprej.

Poslanci so obiskali Bloke

SDS je v teh dneh praznovala svoj devetnajsti rojstni dan. Da smo dosegli vse to, je bilo potrebne veliko truda in naporov vseh članov in članic. Veliko pa ste pripomogli tudi vi, dragi volivci in volivke, ki ste v odločilnih trenutkih glasovali za nas. Zavest, da

delamo dobro in v korist vseh in vsakogar, v dobro naše domovine Slovenije, nas opogumlja, da gremo naprej. Vabimo vas, da se nam pridružite.

Metod Kraševac,
predsednik OO SDS

PGD Nova vas

Na vidiku nova cisterna

Devetega februarja smo imeli v PGD Nova vas redni letni občni zbor društva. Od skupno 236 članov se jih je zbralo 68. Prisotni so bili tudi gostje: župan Jože Doles, predsednik Gasilske zveze Cerknica Miroslav Doles, delegat gasilske zveze Cerknica Bogdan Urbar ter predstavniki PGD Velike Bloke, Sodražica in Butajnova.

Po uvodnih formalnostih so organi društva podali poročila za pretek-

lo leto, o katerih pa ni bilo kakšne posebne razprave.

Sprejeli smo tudi nov statut PGD, ki je usklajen z novim Zakonom o društvih in Zakonom o gasilstvu.

Ker je vodstvu društva potekel petletni mandat smo ga razrešili in nato izvolili nove organe društva.

Predsednik je ostal Zvonko Govednik, za poveljnika pa smo izvolili Miloša Kogea. V upravnem odboru, ki šteje petnajst članov, je ostalo nekaj starih članov, nekaj mladih pa smo izvolili na novo.

Nov je tudi tričlanski nadzorni odbor in petčlanska disciplinska komisija.

Več razprave je bilo ob sprejemanju programa dela in finančnega programa za letošnje leto, saj je glavna naloga nakup podvozja za gasilsko vozilo GVC 16/25. Naj pojasnim, da je to kamion, ki ima 2500 litrov vode in veliko opreme za gašenje

in reševanje. Posadka šteje sedem gasilcev: šoferja, ki je obenem strojnik, in šest gasilcev. Kabina je dvojna, v zadnjem delu kabine bodo nameščeni izolirni dihalni aparati, tako da se gasilci z njimi opremijo že med vožnjo.

Podvozje za to vozilo smo že naročili in bo dostavljeno konec junija ali v začetku julija, cena je 80.200,00 evrov, je tipa MAN 13/280, kar pomeni, da je skupna teža 13 ton, moč motorja pa 280 konj, pogon ima na vsa štiri kolesa. Polog v višini 10.000,00 evrov je tudi že plačan. Na računu imamo tako še 30.000,00 evrov, za 30.000,00 evrov imamo podpisan dogovor z občino, manjka pa nam še 10.200,00 evrov. Upam, da nam bo do junija uspelo nabrati še ta manjkajoča sredstva.

Tu pa se zgodba ne konča, saj je potrebno na to podvozje zgraditi še nadgradnjo in jo opremiti. To nas bo stalo še približno 90 do 100 tisoč evrov. Ta zalogaj pa bomo uspeli uresničiti le skupaj z občino, občani, obrtniki in podjetji z našega področja. Na občini smo načelno že dogovorjeni za potek financiranja, vendar bomo morali tudi gasilci sami zavihati rokave in zbirati manjkajoča sredstva.

Zadnji del občnega zbora je namenjen podelitvam priznanj in odlikovanj. Tako smo tudi letos podelili značke za dolgoletno delo v gasil-

stvu, se pravi za 10, 20 30, ... let aktivnega dela. Omenim pa naj dva člana, ki sta prejela značko za 60 let delovanja, to sta Žnidaršič Janez od Fare in Rot Franc s Studenca.

Za uspešno izpeljano občinsko in regijsko tekmovanje, ki se je odvijalo v oktobru lani v Novi vasi, pa je predsednik društva Zvonko Govednik prejel državno odlikovanje Gasilsko plamenico III. stopnje. Odlikovanje mu je v imenu predsednika Gasilske zveze Slovenije podelil predsednik Gasilske zveze Cerknica Miroslav Doles.

Zadnja točka dnevnega reda pa je vedno najbolj pričakovana, to so tako imenovane »tekoče zadeve«. Tudi letos, tako kot že nekaj let, sta nas na pogostitvi zabavala Jože Rot ml. in njegova hčerka. Letos smo imeli tudi posebne goste iz Butajnov, to je Ansambel JURČKI, ki ga sestavljajo trije mladi fantje in dekle. Če se bomo odločili za veselico neke v juliju, nas bodo najbrž zopet zabavali, saj so zelo dobri.

Na tem mestu se zahvaljujem vsem občanom občine Bloke za prostovoljne prispevke, ki ste jih namenili za naš nov avto, ravno tako županu in občinskemu svetu za razumevanje in podporo, predvsem finančno.

Predsednik PGD Nova vas
Zvonko Govednik

Podelitev priznanj

Ptičarji, te čudne prikazni!

Foto: Jana Kus Veenliet

Repaljščica je značilna ptica travnikov na Bloški planoti.

Gregorjevo je za nami in ptice so že polno zaposlene s snubljenjem in parjenjem. Kljub vse glasnejšemu jutranjemu zboru ptic pa danes ne bomo govorili o pticah, temveč o ptičarjih. Če je beseda ptičar pred leti označevala nekoga, ki lovi in prodaja ptice, pa sedaj z njo označujemo ljudi, ki se ukvarjajo s proučevanjem ptic. Le redki ptičarji imajo to srečo, da ljubiteljsko preučevanje ptic postane tudi njihov poklic. Le-te imenujemo ptičeslovci ali ornitologi.

Ptice so povsod po svetu ena izmed najbolj preučevanih živalskih

skupin. Zanimanja pa ne zbujajo le pri znanstvenikih, mnogim je opazovanje ptic hobi. Taki se v soboto popoldne namesto na nogometno tekmo odpravijo v naravo, pticam naproti. Privlačnost ptic ni tako nenavadna, saj so zaradi sposobnosti letenja zelo mobilne in tudi zelo opazne. No, tudi mehko perje, žive barve in zanimivo oglašanje jim prinesejo nekaj točk na lestvici priljubljenosti.

Ko se spominjam svojih začetkov v proučevanju ptic, me pot zanese prav na Bloke. Pred več kot desetimi leti sva s kolegom od

Resja proti Metuljam popisovala ptice. Kasneje sem mnogo teren-skih dni preživela na Cerkniškem jezeru. Ko sem opravljala terensko delo za diplomsko nalogo, sem se vsako jutro še pred sončnim vzhodom s kolesom in goro opreme z Goričic odpravila na jezero. Nekoč me je ob vrnitvi domov ustavil sosed. »Jana, povej mi, kam pa ti hodiš vsak dan z vso to opremo?« me je vprašal. Malo v zadregi sem mu skušala razložiti, da proučujem ptice in da vse količke tudi res potrebujem za svoje raziskave. Čeprav lovec, ni mogel razumeti, čemu in to še celo vsak dan! Po tem srečanju sem ugotovila, da je prav-zaprav težko razložiti, zakaj je opa-zovanje ptic užitek. Morda je to le ostanek nekega prvinskega lovskega nagona. Sedaj jih ne zalezujemo več z namenom lova, temveč da prepoznamo vrste in opazujemo njihovo vedenje. Še posebej v času selitve ptic, ki ima viška spomladi in jeseni, lahko tudi pri nas vidi-mo marsikatero vrsto, ki v Slove-niji sicer ne gnezdi, vendar se po napornem letu ustavi na počitku. To obdobje je za ptičarje še pose-bej vznemirljivo, saj lahko z malo

sreče naletimo na redke vrste. Proti koncu pomladi pa pozornost posvečamo predvsem proučevanju gnezdečih vrst ptic.

Če je bila še pred desetletjem prava redkost srečati ptičarja, pa nas danes ni več tako malo. Največje sloven-sko društvo, ki združuje ptičarske zanesenjake (Društvo za opazovan-je in proučevanje ptic Slovenije – DOPPS), ima več kot 1000 članov. K zagrizenemu ptičarju seveda sodi tudi primerna oprema. Obvezen je daljnogled, saj se pticam le redko lahko približamo dovolj, da bi jih lahko določili. Če želimo opazo-vati ptice na vodnih površinah, pa moramo imeti teleskop, ki ima večje povečave. K njemu pa sodi še trinogo stojalo ali stativ, tako da se teleskop med uporabo ne trese. Če temu dodamo še fotografsko opremo, potem si lahko mislite, da ptičar z vso to opremo res zgle-da kot čudna prikazen. Še dobro, da se je v tem času povečalo tudi število žensk s tem hobijem, tako da nas zdaj razni kavalirji ne us-tavljajo več s ponudbami, da nam nesejo opremo ...

Jana Kus Veenliet

*Pomlad bo na vrt prišla
in čakala, da prideš ti,
in sedla bo na rožnata tla
in jokala, ker tebe ni.*

Zahvala

Tiho je odšel od nas dragi mož, ata in stari ata

Jože Miklavčič
z Velikega Vrha.

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in vaščanom za vsak stisk roke, za izrečeno ustno in pisno sožalje. Hvala vsem, ki ste darovali sveče in cvetje ter oddali dar za maše.

Posebna zahvala zdravnici dr. Slavki Usenik, patronažnima sestrama in ostalemu osebju zdravstvenega doma Nova vas za vso skrb, nego in pozornost.

Hvala gospodu župniku Lojzetu Hostniku za lepo pogrebno bogoslužje, hvala pevcem cerkvenega pevskega zbora za petje, s katerim ste ga pospremilil na njegovo zadnjo pot.

Žena Marija ter hčerke Olga, Marija, Sonja in Lidija.

VABILO ZA LJUBITELJE PTIC

Če sem vas s tem prispevkom zvabila v svet ptic, se nam lahko pridružite in načine opazovanja ptic spoznate tudi od blizu!

14. junija 2008 DOPPS organizira ptičarski izlet na Bloščico. Pokazali vam bomo nekatere značilne ptice porečja Bloščice, ogledali pa si bomo tudi zanimive rastline in žuželke. Zborna mesto je ob 8h zjutraj na parkirišču pri Bloškem jezeru. Obujte dobre čevlje. Če ga imate, s seboj prinesite tudi daljnogled. Informacije po tel. 031/502 566 (Jana)

Odlikovani bloški veterani vojne za Slovenijo

Dne, 16. februarja 2008, smo bili vabljeni v center vojnih veteranov v Logatcu. Prevoz je organizirala vojska. Lepo nas je sprejel predstavnik slovenske vojske 25. VTP Vrhnika, upravitelj centra in predsednik OZZVS Postojna. Povabljeni smo bili iz vse bivše občine Cerknica, in sicer tisti, ki smo prejeli državne bojne in spominske znake za zasluge v vojni za samostojno Slovenijo v letu 1991.

Z območja občine Bloke je bilo okoli štirideset prejemnikov, vendar se vsi niso udeležili tega dogodka. Po podelitvi je sledila še pogostitev in spominska skupinska slika za Bloški korak.

Darko Mržek

Bloški veterani

Najboljši mehanik je Bločan

O Davidu Kraševcu, iz Avto servisa Kraševac, je bilo napisanih že kar nekaj člankov, vendar so bili vsi večinoma povezani z njegovimi dirkaškimi uspehi. Malokdo pa ve, da je David tudi odličen mehanik, ki mu tudi sodobna tehnologija v avtomobilih in orodja, ki nimajo nič skupnega z izvižaji in ključi, ne povzročajo nobenih preglavic. To je dokazal na regijskem tekmovanju, ki ga vsaki dve leti na svetovni ravni organizira KIA motors iz Južne Koreje.

Že kar nekaj let KIA organizira tekmovanja, ki so se razvila iz izobraževanja za vse zastopnike Ki- inih vozil. Pri nas to tekmovanje organizira KIA motors Adria group (KMAG), ki zajema republike bivše Jugoslavije. Sedanje tekmovanje je potekalo v ljubljanskem BTC-ju na sedežu podjetja in je bilo namenjeno izključno mehanikom servisov in salonov te avtomobilske znamke. Osredotoča se predvsem na diagnosticiranje in odpravljanje napak na avtomobilih.

Na tekmovanju, ki se je odvijalo 8. decembra lanskega leta na sedežu podjetja, je vseh trinajst udeležencev dobilo enako nalogo. Vsak je dobil svoj umetno pokvarjen avtomobil in delovni nalog, ki je vključeval naslednje probleme: ugotoviti, zakaj se motor ne obrne in odpraviti napako. Ko je

bila ta napaka odpravljena, je zaganjač obračal motor, vendar avtomobil ni vžgal. Potrebno je bilo popraviti napako in ko je avtomobil vžgal, zopet ni deloval pravilno. Imel je še težave s plinom in je grozno kadil. Kot zadnjo napako pa je bilo potrebno ugotoviti še napako na alarmu. Vsaka naloga je bila vredna deset točk, pet točk za odpravo napake in pet za ustrezen in sistematičen postopek, ki ga je vseskozi nadziral asistent/sodnik. Vsak tekmovalac je potem imel še možnost izpolniti tudi dodatne naloge, ki so mu prinesle dodatne točke, seveda če mu je ostalo še kaj časa. Na voljo so imeli le 45 minut.

David, ki se je pred dvema letoma že udeležil tekmovanja in dosegel 6. mesto, je razložil, da se je tekmovanje malce spremenilo. Sedaj ni več toliko poudarka na teoriji in pisnih testih, ampak bolj na praksi in postopkih. Na izziv se ni prav veliko pripravljalo, ampak, kot je poudaril, so tu potrebne izkušnje in poznavanje avtomobila in njegovega delovanja ter pravilna uporaba orodja, ki je na razpolago. Pri samem tekmovanju ni imel večjih težav kot na primer sotekmovalec, ki mu je v avtomobilu zmanjkalo goriva in so mu morali potem podaljševati čas. Vse je šlo gladko in ker je vse obvezne naloge izpol-

nil v dobre pol ure, je imel potem še čas, da je začel še z dodatnimi nalogami, ki temeljijo na poznavanju diagnostičnega orodja in njegovi uporabi. Ravno ta dodatna naloga pa mu je prinesla zmago in vo-

zovnico na evropsko tekmovanje v Frankfurtu ter svetovno tekmovanje v Seul v Južni Koreji.

Pot do tam pa bo zagotovo našel svojo novo navigacijsko napravo, ki jo je dobil poleg zlate medalje in plakete za najboljšega mehanika Ki- inih vozil v tem koncu sveta.

Matej Kljun

Davidova zlata medalja

Prva pomoč – pozabljena ali samo iz mode

K pisanju članka me je vzpodbudil televizijski reklamni spot, v katerem se ljudje v velikem loku izogibajo človeka, ki leži na tleh. Le eden ima dovolj poguma ali znanja, da prislopi k njemu.

Ali res ne znamo več pomagati sočloveku? Nas je strah, da ne bi naredili več škode kot koristi? Ali pa preprosto ne vidimo in ne želimo videti človeka v stiski?

Prva pomoč so prvi, začasni, hitri in pravilni ukrepi, ki jih opravimo pri poškodovanem ali nenadno zbolelem človeku. Nudimo jo čim prej in neposredno po nesreči, kar na kraju nezgode ali pa v njeni neposredni bližini. Prva pomoč omogoči poškodovancu, da čim prej in v kar najboljšem stanju pride do zdravniške pomoči. Dostikrat hitra in pravilna prva pomoč reši življenje človeku. Zakon o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju pravi, da je vsakdo dolžan nuditi prvo pomoč poškodovanemu ali bolnemu po svojih močeh in sposobnostih in mu omogočiti dostop do nujne medicinske pomoči. Pravilno prvo pomoč se najlažje naučimo na tečajih, ki jih prirejajo različne organizacije in Rdeči križ. Čas, ki ga bomo porabili za učenje prve pomoči, bodo morda najkoristnejše porabljene ure v našem življenju. Kajti nihče ni varen pred nesrečo, niti naši najdražji in najbolj varovani. S svojo prisebnostjo in znanjem jih lahko rešimo pred najhujšim. Hude stvari pa se navadno zgodijo hitro in nepričakovano, zato se naučimo pravilno pomagati.

Čas novoletnih praznikov je tudi čas petard in drugih pirotehničnih sred-

stev. Tako se velikokrat zgodi, da se mesec veselih pričakovanj spremeni v mesec žalosti. Izguba vida, raztrganine, odtrganine, opekline ter trajna invalidnost so žalostne posledice uporabe pirotehničnih sredstev. Žrtve poškodb s pirotehničnimi sredstvi so zlasti mladi, na začetku svojih poti. Duševna prizadetost otroka, mladostnika, razvijajočega športnika, pianista, ki mu je petarda ob nepremišljenem postavljanju pred vrstniki raznesla roko, je ogromna. S pravilnim pristopom, ozaveščanjem staršev, učiteljev ter raznimi akcijami bi lahko zmanjšali število teh resnično nepotrebnih poškodb.

Prva pomoč pri oskrbi rane:

Vsem ranam je skupna krvavitev in nevarnost okužbe. Le praske in drobne ranice lahko oskrbimo sami tako, da rano temeljito umijemo z vodo in milom ter jo pokrijemo s sterilno gazo. Ker pa pri vsaki rani lahko izbruhne tetanus, zlasti če poškodovanec ni bil že dalj časa cepljen, je najbolje, da tudi takšne rane vidi zdravnik. Večje in globlje rane sterilno pokrijemo in bolnika odpeljemo k zdravniku, da jih kirurško oskrbi. Tujke, ki so morda v rani, pustimo pri miru, odstranimo jih bo odstranil zdravnik.

Posebno pozornost moramo posvetiti vbodninam. Taka rana na zunaj izgleda majhna, v notranjosti telesa pa se lahko skrivajo smrtno nevarne poškodbe organov.

Lahko se zgodi, da bo iz rane močno tekla kri. Tako krvavitev je potrebno zaustaviti, saj bolnik lahko izkrvavi, preden bo prišla strokovna pomoč. Začasno jo zaustavimo tako, da pri-

tisnemo žilo med rano in srcem ob kost. Dokončno pa jo zaustavimo s kompresijskim povojem; to je sterilna gaza, čeznjo položimo čvrst nerazvit povoj in preko tega zavijemo ter imobiliziramo. Ud ne sme poblede. Poškodovanec naj leži, ne dajamo mu piti ničesar, toplo ga pokrijemo in poskrbimo za hiter toda obziren prevoz do zdravnika oziroma bolnišnice.

Če je prišlo do popolnega odtrganja enega ali več prstov, je treba poskrbeti tudi zanje, saj le pravilno shranjene amputirane prste kirurgi lahko prišijejo nazaj. Amputirani del zavijemo v sterilno gazo in ga položimo v čisto PVC-vrečko. V drugo vrečko natresemo kocke ledu ali zdrobljen led in vodo, da dosežemo temperaturo okoli 4 stopinj celzija. Obe vrečki damo v tretjo vrečko in jo opremimo z osnovnimi podatki poškodovanca.

Zelo pogosta poškodba je tudi opekline. S takojšnjo in pravilno prvo pomočjo lahko v veliki meri zmanjšamo posledice te strašne poškodbe. Ob prihodu vedno preučimo mesto nezgode, odstranimo vir toplote ter poškodovanca

prenesemo na varno. Sledi pregled poškodovanca in odstranjevanje oblačil, ki niso prilepljena na rano. Vsako opekline moramo čimprej ohladiti z vodo. Če so opečeni manjši deli, jih enostavno potopimo v mrzlo vodo ali držimo pod curkom. Pri obsežnih opeklinah hladimo z menjavanjem hladnih obkladkov (z vodo namočene čiste brisače). Takoj pokličemo tudi pomoč (tel. 112). Na opekline nikoli ne damo ledu. Takšno hlajenje lahko povzroči še dodatne poškodbe. Opekline rane tudi nikoli ne mažemo z mazili in ne prediramo mehurjev, saj to lahko povzroči okužbo. Zelo pomembno je takojšnje hlajenje, saj s tem velikokrat zmanjšamo prizadetost kože v globino. Vedno hladimo toliko časa, da odpravimo bolečino. To je od 30 do 60 minut. Nato opekline pokrijemo z vlažno hladno gazo in obiščemo zdravnika. Pri otrocih moramo biti pozorni, da jih ne bomo podhladili, saj zelo hitro izgubljajo toploto. S preventivno dejavnostjo lahko preprečimo veliko število opeklin, zlasti otrok v domačem okolju.

Sonja Kraševc

Elanda d.o.o.

Elanda d.o.o.
Plosovo 2
1315 Velike Lašče

Vrtnarija

Kot že nekaj pomladi, vas tudi letos vabimo v našo vrtnarijo. V toploti rastlinjakov že lepo raste

okensko in balkonsko cvetje

enoletnice za zasaditev gredic in grobov

dišavnice in začimbe

sadike zelenjave

Na voljo bo tudi substrat za presajanje in gnojila. Veselimo se vašega obiska!

Kako nas najdete?

V **Novi vasi**, zavijete za **Velike Lašče**, prevozite **Lužarjev breg** (na žalost je še makadamski) in po dolini naprej čez **Karlovice**. Ko se cesta spusti po klančku navzgor pridete do križišča, kjer peljete še po glavni cesti (ne levo) naprej čez mostiček, nato pri drugem odcepu pri tabli **Plosovo**, zavijete desno. Nato peljete še dobrih 300 m in ste pri nas.

Lahko pa uberete daljšo asfaltno pot čez **Sodražico** in nato proti **Svetemu Gregorju** in naprej čez **Malo Slevico**, kjer zavijete levo proti **Novi Vasi** in nato pri odcepu za **Plosovo** levo.

041/753-031

MP SERVIS

Marjan Peterlin s.p., Dolščaki 10a, 1314 Rob

GOSPODINJSKIH APARATOV

Electrolux

ZANUSSI

Candy

gorenje

tel.: **01/7881-456** mobi: **051/648-783**

V toplem objemu

V ČETRTEK, 13. DECEMBRA 2007, JE V ARHITEKTURNEM MUZEJU NA GRADU FUŽINE V LJUBLJANI SKUPINA FRAGMAT PREDSTAVILA NOVO KNJIGO DARINKE Kladnik V TOPLEM OBJEMU. POLEG AVTORICE KNJIGE SO DELO PREDSTAVILI TUDI FRANC ŽGAJNAR, DIREKTOR SKUPINE FRAGMAT, MARIJA ŽGAJNAR, DIREKTORICA FRAGMAT IZOLIRKA, IN FRANCE TURK, DIREKTOR TRŽENJA.

»Knjiga z naslovom V toplem objemu ni namenjena ljubiteljem romantike, ampak raziskovalcem preteklosti Ljubljane in tistim, ki želijo izvedeti kaj več o industriji toplotnih izdelkov, hidroizolacij in transformacijah gospodarstva v Sloveniji«, tako začne uvodni govor avtorica knjige, Darinka Kladnik.

Knjiga je izšla ob 70. obletnici Izolirke in Skupine Fragmat. Njen namen je predstaviti razvoj Izolirke od ranega začetka v letu 1937 pa vse do leta 2007. Govori o generacijah, ki so s svojimi bližnjimi delile usodo svoje tovarne in so ob tem zamenjale ne le tri politične sistemov ampak

tudi tri države. O ljudeh, ki so morali s trdom premagovati težave in se prilagajati danostim trga, da je Izolirka postala in ostala uspešna, kajti različna gospodarska in tudi politična obdobja so to od njih preprosto zahtevala. Tako je vse skupaj nastalo in obstalo pod novim vodstvom skupine Fragmat. Vzporedno z razvojem podjetja pa so predstavljeni tudi najpomembnejši zgodovinski dogodki mesta Ljubljane. Knjiga je bogato opremljena s slikovnim gradivom ter raznimi dokumenti iz arhiva podjetja Fragmat. Ima posebno vrednost za arhivarje in zgodovinarje, kar dokazujejo tudi trije izvodi knjige v Narodni in

univerzitetni knjižnici v Ljubljani.

Knjiga je bila tudi novoletno darilo vsem zaposlenim v podjetju Fragmat, za katere je branje še posebno zanimivo, saj so prispevali k razvoju in rasti podjetja in bodo tako občutili še večjo pripadnost podjetju z dolgo tradicijo.

Upajmo, da bo plemenita ideja podjetja Fragmat navdahnila tudi druge vodilne v slovenskih podjetjih in bodo tako preprečili, da bi se izgubile njihove sledi v zgodovini slovenske industrije.

Anja Anzeljc

Na predstavitvi knjige

1. marec – svetovni dan civilne zaščite

Letošnja regijska proslava dneva civilne zaščite je bila 7. marca v osnovni šoli v Novi vasi. Proslave se je udeležil g. Bojan Žmavc, namestnik poveljnika Civilne zaščite republike Slovenije in hkrati generalni direktor uprave za zaščito in reševanje

RS, poslanca našega področja v državnem zboru g. Bajc in g. Černač, poveljnik regijskega štaba g. Štefan Majcen in člani štaba, predstavniki CZ iz Hrvaške in Italije, župani sosednjih občin, poveljniki in člani štabov posameznih občin,

Kulturni program so izvedli učenci bloške šole

predstavniki šole in ostali gostje.

Pozdrav, dobrodošlico in življenje na Blokah so v kratkem programu predstavili učenci Osnovne šole Toneta Šraja Aljoše. V kratkem nagovoru je vse udeležence pozdravil domači župan g. Jože Doles in zaželel prijetno bivanje pri nas.

Osrednji govornik na proslavi je bil g. Bojan Žmavc. Orisal je pomen praznika in se v kratkih besedah zahvalil vsem, ki delujejo na tem pomembnem in humanitarnem področju. Skupaj z g. Majcnom sta podelila letošnja priznanja civilne zaščite.

Bronasti znak civilne zaščite so prejeli:

- Grželj Zlatko – gorski reševalec v skupini GRS Postojna
- Fabjanič Valter – predsednik PGD Materija
- Doles Miroslav – član štaba CZ v občini BLOKE (priznanje je prejel v Cankarjevem domu)

Srebrni znak civilne zaščite so prejeli:

- Jesenko Majda – vodja regijske enote reševalcev z reševalnimi psi Postojna
- Darko Škerjanc – svetovalec za zaščito in reševanje na izpostavi UZRS Postojna
- Cristina Trocca – vodja centra za

obveščanje Palmanova, Italija

Zlati znak civilne zaščite je prejela:

- Nada Čeligoj – dolgoletna sekretarka območnega združenja Rdečega križa Ilirska Bistrica

Plaketo civilne zaščite za življenjsko delo je prejel Drago Čehovin – dolgoletni aktiven član štaba CZ občine Postojna

Priznanja civilne zaščite so prejela tudi gasilska društva, ki letos praznujejo visoke jubileje, in sicer:

- PGD Materija – ob 100. obletnici – srebrni znak
- PGD Planina – ob 120. obletnici – zlati znak
- PGD Stari trg – ob 120. obletnici – zlati znak

Srebrni znak sta prejela tudi dolgoletna člana regijskega štaba CZ Dr. Anton Ivan Zorman iz Sežane in Josip Kavalir iz Cerknice.

V nadaljevanju proslave sta nam nekaj ljudskih, hudomušnih pesmi zapela Petračeva s Hudega Vrha.

Proslavo pa smo sklenili v jedilnici osnovne šole. Ob dobrotah, ki so jih pripravile bloške gospodinjice, združene v društvu Zarja, smo zaključili naše srečanje.

*Franč Modic,
poveljnik CZ Občine Bloke*

Bloška smučarija nekoč in danes

V ZADNJI ŠTEVILKI BLOŠKEGA KORAKA SEM PREBRALA ČLANEK O BLOŠKI SMUČARIJI. MLADI BRALCI IN LJUDJE, KI NISO BLOČANI, DOBIJO POMANJKLJIVO PREDSTAVO O BLOŠKI SMUČARIJI OZIROMA O NASTANKU BLOŠKIH TEKOV. ZARADI TEGA SEM SE ODLOČILA, DA MALO BOLJ POJASNIM NASTANEK BLOŠKIH TEKOV.

Upam si trditi, da dediščina bloškega smučanja ni bila še nikoli tako slabo varovana kot prav v tem času, ki ga živimo. Izvzela bi samo čas druge svetovne vojne in samo še par let po njej. Samo toliko časa si je vzel bloški človek, da so se mu solze na licu posušile. Kmalu pa vojni je bila skrb za bloško smučarijo iz leta v leto večja. Iz vrst bloškega prebivalstva so se pojavili navdušenci, ki so se zavedali, da je treba smučarijo peljati naprej. Bloški človek si je še marsikdaj po drugi svetovni vojni nataknil smuči na noge iz potrebe, saj mu je bilo tovrstno gibanje po snegu še vedno nuja za preživetje. Takšno gibanje mu ni bilo posebna obremenitev, kajti to je bila še vedno njegova tradicija. Tak način gibanja po debelem snegu je prehajal iz roda v rod.

Že danes lahko rečemo hvala bogu, da je prav ob koncu druge svetovne vojne prišel na Bloke službovat g. France Čebihin kot učitelj. Dobro se je zavedal tega, kakšno je njegovo poslanstvo. Poleg tega, da je bil odličen pedagog, je bil tudi odličen kulturni delavec. Njegov delovni dan je bil največkrat dolg kar celih 24 ur. Na moč se je trudil Bločanom dati čimveč razgledanosti na vseh ravneh življenja. Bil je dober pevovodja, prirejal je odlična dramska dela, bil dober organizator in nenazadnje dober pedagog na področju telesne kulture. In prav njemu gre največ zaslug, da je bloško mladino vzpodbujal za telesne dejavnosti, a med vsemi je še prav posebej poudarjal bloško smučarijo. V tem duhu je dolga leta, če ne celo cela desetletja, vzgajal rod za rod. Vedno je mlade vzpodbujal za ohranjanje dediščine bloške smučarije.

Ko se danes iz neke časovne oddaljenosti oziramo nazaj, na čas g. Čebihina kot učitelja na Blokah, ugotavljamo, da je Bločane bogatil z vsemi svojimi talenti. Že v času njegovega službovanja na Blokah je bil dokaj spoštovana os-

ebnost. Menim, da je že čas, da bi si od Bločanov zaslužil prav poseben spomin bodisi v takšni ali drugačni obliki. Bloškemu človeku je začel nakazovati, da smučanje ni samo njegova potreba za preživetje, ampak je lahko mnogo več. Skupaj z bloškimi zanesenjaki so začeli nakazovati, kako naj bloško smučanje postane tudi prava športna dejavnost.

Velika navdušenca za odkrivanje nove športne dejavnosti na snegu sta bila brata Ivan in Jože Žurga s Studenca. Mlajši brat Jože se je kmalu po vojni odselil v Argentino in nadaljeval s smučanjem na vodi. Starejši brat Ivan pa je s smučarijo nadaljeval doma. Kratek čas je bil soustvarjalec smučarije, ki jo je kreiral g. Čebihin. Kmalu pa je več ali manj postal samostojen. Danes zagotovo lahko rečemo, da je bil g. Žurga med prvimi pionirji bloške rekreacijske in športne smučarije.

Skozi ves zimski čas se je vključeval v vse oblike smučarije. Sodeloval je na vseh tekmovanjih v svoji ožji in širši okolici. Dosegal je dokaj dobre uspehe. Svoje smučarske sposobnosti je meril tudi s tekmovalci, ki so že nastopali v državni reprezentanci. Njegov resnejši tekmeč je bil prav gotovo g. Kandare iz Loške doline.

Tekme so bile najprej organizirane v alpskih disciplinah. Vozili so smuk in veleslalom. Proge so v tistem času utrjevali s smučmi (»štamfali«). Že znane oblike smučarije so izpopolnjevali in odkrivali nove. G. Žurga je že razmišljal o smučariji, ki so jo že gojili narodi srednje Evrope in ljudstva severnih dežel. Rečeno, storjeno, kot radi povemo v najkrajši možni obliki. Nabaviti tekaške smuči in tekaški dres, oblikovati smučino (»špuro«) z doma izdelanim traktorskim priključkom in jo potegniti ob zasneženih obronkih gozdov je bilo nekaj najlepšega. Uporabljati pravilne maže za smuči in športni užitki so bili popolni.

Za tovrstni šport se je začelo ogrevati vse več smučarjev. Ustanovili so odbor za bloške teke na smučeh. Ta je poskrbel za vse, kar je bilo potrebno postoriti, da so teki na smučeh po snegu zaživeli. Člani odbora so se lotili dela zelo zavzeto in s polno mero odgovornosti. Uresničiti projekt prog je bilo delo g. Žurge z njegovo ekipo. Dolžina vseh prog je presegala 70 kilometrov. Ustvariti za vse proge skupen start in cilj so zmogli samo dobri poznavalci tega športa in domačega terena. Naproge privabiti tudi do 3000 tekačev ni bilo lahko delo. Pritegniti na proge domače tekmovalce in tekmovalce sosednjih držav je bil velik uspeh za organizatorje. Na tekaških progah po Bloški planoti pa so tekli tudi tekmovalci iz drugih evropskih držav. Da so se tekmovalci lahko osredotočili samo na

dober izid teka na smučeh, so za njih skrbeli drugi delavci z lopatami v rokah, okrepčevalnice, zdravniška služba, zavarovalnice itd.

Vse to je bilo iz leta v leto potrebno postoriti, da je smučarski praznik na Blokah uspel. Udeleženci bloških tekov so odhajali z Bloške planote zadovoljni. Menili so, da so dobili veliko več športnih užitkov, kot so pričakovali. Ko so bila vsa ta garaška dela opravljena, si je tudi g. Žurga namestil startno številko in se pogljal po maratonski progi. Ljudi, ki so res veliko naredili za bloško smučarijo, danes žal ni več med nami, njihova zapuščina pa je velika in v ponos nam, Bločanom. Potrebno jo je samo še oplemenititi in jo pravilno predstaviti.

Bronislava Žurga

To in tisto

ZOB ČASA

Ni dolgo tega, ko sem moral iznenada obiskati zdravnika – no, če sem bolj natančen – svojo zdravnico. Po pregledu in njenih napotkih sem pred ambulanto srečal Seljakovega Lojzeta. Vprašal me je: »Kaj pa ti tukaj? Na tem kraju te še nisem srečal. Te je zob prignal sem?«

»Kakšen zob?« sem začuden dejal. »Saj nimam več nobenega svojega.«

Lojze pa resno: »No, zob časa, ki načne vsako stvar na tem svetu.«

ŠE EN ZOB ČASA

Leto in dan pozneje od te Lojzetove »diagnoze« sem se v naši edini trgovini med policami srečal s kar nekaj let mlajšim prijateljem Janezom.

»A ti pa kar brez listka kupuješ?« me je začudeno vprašal z listkom v roki.

»Ja,« sem odvrnil, »če kaj pozabim, grem pa še enkrat v trgovino.«

Čez kakšen teden sva se v trgovini zopet srečala in Janez je bil brez listka.

»A danes pa tudi ti brez listka kupuješ?« sem vprašal.

»Ja,« je rekel Janez, »zadnjič, ko sem se odpravljal v trgovino, sem na mizi našel listek, kjer je bilo napisano, kaj naj kupim. Ko sem prišel

domov, sem pa ugotovil, da sem vse to kupil že prejšnji dan. Zdaj je bolje, da brez listka kupujem.«

»No, tudi to je zob časa,« sem dejal sam pri sebi.

»ŠTIHANJE« IN

»ČISTA LOPATA«

Bliža se pomlad. Začelo se bo delo na polju in po vrtovih, ki jih bo treba »preštihati«. S »štihanjem« pa navadno pridejo tudi bolečine v križu. Mogoče bo to pomagalo, kar je povedal Jaklov Stanko.

Pred leti sta se v gostilni dobila Udinov Korle in Jaklov Stanko s Strmice.

»Vas pa dolgo ni bilo pri nas,« je kelnarica ogovorila Korleta.

»Že dolgo me nekaj v križu »štih«, pa nobena žavba ne pomaga,« je rekel Korle.

Stanko pa je takoj povedal »recept« proti tej nadlogi. Rekel je: »Naš oče so dejali, da proti bolečinam v križu najbolj nuca, da sežgeš »štil« od lopate in si s tem pepelom križ mažeš. Križ te ne bo bolel in še lopata bo čista.«

*Da vas ne bi »štihalo« ob letošnjih praznikih, vam želi
Obloški Tonček*

Vreme nekoliko drugače

O vremenu se ljudje med seboj pogosto pogovarjamo, saj je to priročna tema ob vsaki priložnosti. Močno smo odvisni od njega, saj vpliva na počutje ljudi, na celo vrsto gospodarskih ukrepov, kot so prevozi, turistična potovanja, dopusti, kmetovanje in podobno. Posebej v kmetijstvu je vreme vedno igralo zelo pomembno vlogo. Celo leto je bil kmet odvisen od njegove muhavosti. Z dolgoletnim opazovanjem vremenskih pojavov in povezovanjem vremenskih dogajanj v posameznih letnih časih se je med ljudmi izoblikovala cela vrsta povezav med vremenskimi dogajanj in napovedovanjem vremena. Ker je bil letni koledar povezan z imeni svetih mož, godovnikov, na posamezen dan, so tudi napovedovanje vremena povezovali z njimi. Za primer vzemimo znane godovnike kot so Matija, ki led razbija, Jernej, ki jesen nareja, Barbara, ki sneg meri, Elizabeta, ki sneg prinaša ali odnaša ... Močno vlogo pri napovedovanju ima luna. Ta muhasta gospa, ki kroji siderski mesec, krepko vpliva na vreme. Priznati moramo njen vpliv. Če zmore premikati morja in oceane (plima in oseka), potem lahko vpliva tudi na zračne mase (atmosfera). Kot vsem ženskam pa ji ne gre vselej zaupati. Pogosto se vreme vrti po njeni volji, včasih pa zataji. Kakor se ji zljubi. No, vreme je pač odvisno še od mnogoterih drugih dejavnikov, zato se na lunine muhavosti pogosto poživža.

Vremenske modrosti, nastale v bogatem ljudske izročilu, so pritegnile mojo pozornost že v dijaških letih. Slovenščino me je učila imenitna profesorica dr. Silva Trdina. Navdušena je bila nad mojo »bloško« govornico in nekaj odstavkov iz Trubarjevih del sem znal povedati tako, kot so govorili naši predniki v njegovem času. K pouku slovenščine pri njej je samoumevno spadalo tudi zbiranje ljudskih modrosti, bajk, pravljic in drugega. Z njenim priporočilom sem zapisal nekaj vremenskih pregovorov, ki sem jih »našel« pri Krajncem stricu, Drobničevi Jeri, Srebrnjakovem Pepetu, pri Cvetkovi Franci in drugod. V starih Pratikah sem našel še mnoge druge pregovore s tega področja, ki bi bili vredni zapisa.

Ko sem se pred leti vrnil na Bloke,

sem začel spremljati vreme po teh ljudskih modrostih bolj za šalo kot zares. Kar nekajkrat sem sosedom »pravilno« napovedal vreme. Vedno smo se zelo zabavali ob tem.

Globalne vremenske spremembe so precej pokvarile napovedovanje, saj se je temperaturna meja dvignila. Po moji oceni za dobrih 200 metrov. Tako vreme, kot smo ga to zimo imeli na Blokah, so imeli pred leti na nadmorski višini Velikih Lašč. V stopinjah Celzija to pomeni dobri dve stopinji bolj toplo vreme in drugačne spremljajoče pojave.

Vremenske napovedi za letošnje leto vam kljub temu pošiljam za prijetno (upam) branje in vse bralce vabim, da mi pri opazovanju pomagajo s svojimi ugotovitvami in mnenji. Posebej bom vesel še kakšnega pregovora o vremenu. Upam tudi, da bo vreme »ubogalo« napovedi, Škrabcev France pa ne zameril, da se mešam v uradne meritve meteoroloških dejavnikov.

Srečno.

APRIL – MALI TRAVEN

Nekaj ljudskih modrosti za mesec april

Mali traven ima devet vremen na dan, sedemkrat kmeta s polja prepodi.

Malemu travnu ne zaupaj, čeprav je topel, zelen breg, so hitro tukaj burja, krivec, mraz in sneg.

Če se aprila vreme smeje, se bo kisalo kasneje.

Če sušca sneg kazi, malega travna sneg gnoji.

Mokrota v aprilu, pridelkov obilo.

Slana v aprilu je bolj nevarna kot toča poleti.

Če je na Tiburcija (14. 4) polje zeleno, bo dobra letina, zrnje jekleno.

Jurij (24. 4) zakuri in odpre duri.

Če je na Jurijevo lepo, vina dosti bo in dobra letina.

Kadar je Jurijevo ob mladi luni, tedaj ni krme. Na Jurija dan je pravi čas, da nam rž pokaže prvi klas.

Vremenski obeti

Začetek meseca bo lep in topel.

Vreme se bo skazilo po 4. aprilu in mlaj (6. 4) nam napoveduje spet sneg in vetrove. Vreme se bo umirilo okrog 10. aprila, vendar le za kak dan. Prvi krajec (12. 4.) obeta dež, lahko pa nas preseneti celo sneg. Tako vreme se bo nadaljevalo vse tja do polne lune (20. 4.), ki bo prinesla mnogo dežja. Zvedrilo in ogrelo se bo šele okrog Jurija. Zadnji krajec (28. 4.) napoveduje lepo in sončno vreme. Taki bodo tudi majski prazniki.

MAJ – VELIKI TRAVEN

Nekaj ljudskih modrosti za mesec maj

Majnika dosti dežja, obeta jeseni dosti blaga. Maja mora biti tri dni mrzlo. Če ni na začetku, bo pa na koncu meseca.

Če je na Florjana (4. 5) dež, ga celo leto manjka.

Če Pankraca (12. 5) sonce peče, sladko se vince v nateče.

Servacij (13. 5) je ledenacij.

Po sv. Bonifaciju (14. 5) se ni več mraza bati.

Mokri trijaki (Pankracij, Servacij, Bonifacij), tolst bo žič.

Če Zofija (15. 5) zemlje ne poškopri, vreme poleti prida ni.

Če na Urbana (25. 5) sonce sije bo dosti vina.

Kakor vreme na Urbana, tako bo tudi julija.

Kocjan (31. 5) gobe seje, Primož jih pa pobere.

Vremenski obeti

Začetek meseca bo lep in topel. Nato se bo nadaljevalo spremenljivo aprilsko vreme, ki ga bo prinesel mlaj (5. 5.). Sorazmerno toplo bo in držalo bo vse do zadnjega krajca (12. 5.), ko se bo vreme spet obrnilo in dež bo hladil vse do konca meseca. Po prvem kraju (12. 5) pričakujemo dež, ki se bo nadaljeval še po polni luni (20. 5) in tudi po prvem kraju (28. 5). Maj bo deževen in sorazmerno hladen mesec. Ker se obeta na Florjana deževno, to lahko kaže na določena huda sušna obdobja poleti. Vsi trije ledeni možje (Pankracij, Servacij in Bonifacij) kažejo hladno vreme

in Zofija prihaja z dežjem. Poletno vreme bo kar ugodno in letina dobra. Okrog Urbana bi znalo biti kakšen dan lepo. Če bo tako, bo julija prijetno vreme.

POLETJE

Meteorološko poletje se začne z junijem; astronomske efemeride kažejo začetek poletja 21. junija ob 02. 00. uri.

Če zelo grmi, bo malo dežja.

Hude nevihte ne trajajo dolgo.

Več je vredno eno poletje kot sto zim.

JUNIJ – ROŽNIK

Nekaj ljudskih modrosti za mesec rožnik

Kakršno je vreme rožnika, tako se grudna ponovi.

Če rožnika toplo dežuje, kašče in čebelnjake napolnjuje, orehom pa slabo prerokuje.

Če na Medarda (8. 6) dežuje, se še 40 dni tako nadaljuje.

O Vidi (15. 6) se skozi noč vidi. Sv. Vid je godoval do reforme koledarja ob kresu. Po reformi papeža Gregorja XIII. pa se je ta praznik pomaknil za nekaj dni nazaj.

Vid je česnej sit.

Vid dežja ne daj, da bo žetve kaj.

Urbanovo sonce in Vidov dež, na dobro letino upati smeš.

Če kres (21. 6) deži, orehov ni. O kresi se dan obesi.

Kakor je vreme kresnic, tako bo tudi vreme žanjic.

Če je dež na Vladislava (27. 6), bo tako še sedem tednov (do velike maše).

Če sta Peter in Pavel (30. 6) jasna, bo letina krasna.

Vremenski obeti

Mlaj (3. 6.) bo prinesel lepo, sončno vreme. Tako vreme se bo nadaljevalo ves mesec. Morda nas bo kakšen dežek malo ohladil okrog 8., 18. in 27. rožnika, če bo zapihal jug. Junij bo res rožnat in sončen mesec. Prav tako bo lep, mrzel in primerno hladen december.

Dušan Kaplan

Vreme

Ali je bloško zimo volk požrl?

Nekoč so dejali, da na Blokah zime volk ni še nikoli požrl. Kaže, da ta stara bloška modrost več ne velja. Saj smo imeli nazadnje kar dve zaporedni zimi, za kateri ne moremo reči, da sta bili bloški.

Letošnji zimski meseci (december, januar in februar) so bili namreč še toplejši kot lanski. Še najbolj je bil glede temperatur in snežne odeje zimi podoben december. Povprečna

mesečna temperatura v tem mesecu je bila -2°C . V začetku meseca je bilo za ta čas toplo (6. dec. 11°C), dnevi pred božičem pa so bili mrzli (20. dec. -18°C). Januar in februar pa sta bila v zadnjih 50-tih letih med najtoplejšimi. Saj je bilo nekaj dni kar 15°C . Povprečna mesečna temperatura v teh dveh mesecih je bila 2°C . Toplejši januar je bil le leta 1975 in 1988, februar pa leta 1966 in 1990.

Tudi glede snega in padavin je bila ta zima zelo skromna. Snežilo je le 10 dni, zaradi višjih temperatur je deževalo v 20-ih dneh. Vendar je v teh 30-ih dnevih s padavinami padlo v vseh treh mesecih komaj 150 l/m^2 , kar je samo ena tretjina dolgoletnega povprečja. Zaradi tega so bile Bloke pod skromno snežno odejo (največ do 20 cm) le 24 dni. Manj dni je sneg obležal le v zimi 1988/89 (9 dni) in 1989/90 (12 dni).

V prejšnji številki Bloškega koraka sem zapisal dva vremenska pregovora, ki sta se za letošnjo zimo uresničila. Naj na enega spomnim: »Polna luna blizu božiča, južno zimo nam zapriča.« Polna luna je bila lani 24. dec. In letošnja zima je bila res »južna«, da jo je lahko volk požrl.

Kaj pa pomlad?

Včasih so stari ljudje opazovali, kakšno je bilo vreme v dnevih od sv. Lucije (13. dec.) do božiča. Vreme v teh 12-tih dneh naj bi nekoliko napovedovalo vreme za posamezne mesece v naslednjem letu. Za januar in februar se je ta »napoved« kar uresničila. Za pomladne mesece pa ni kaj rožnata. Kar hladno naj bi bilo, precej padavin in celo snežilo naj bi. Točnost tega starosvetnega napovedovanja vremena pa bomo ugotavljali v naslednji številki našega glasila.

France Škrabec

P. S. Tisti, ki ne moremo spati, smo 21. februarja med 2. in 4. uro zjutraj lahko opazovali popoln lunin mrk, ki je bil lepo viden, le okrog 4. ure so to nekoliko motili posamezni oblaki.

Dan ljubezni

Damijana Kotnik iz Nove vasi in Jože Ilc iz Velikih Lašč sta se spoznala na Blokah, kamor je Jože često zahajal, saj ima tukaj svoje korenine. Včasih je obiskal tudi lokalni bar Kava bar Tanja, kjer je Damijana delala kot študentka, vendar se na začetku ni preveč menil za dekleta. Kasneje je v bar začel zahajati tudi s svojimi prijatelji in tako je med Jožetom in Damijano večkrat stekel sproščen pogovor. Videvala sta se na različnih zabavah ter se tako bolje spoznala. Končno je med njima preskočila iskrica in postala sta par. Damijana pravi, da je Jože nanjo naredil vtis s tem, da je o njej vedel več, kot bi bilo to sicer običajno. Poleg tega jo privlači tudi njegov optimističen pogled na svet in dobra volja, ki ga redkokdaj zapusti. Jožeta pa je pri njej pritegnila njena rahla zadržanost in skromnost.

Damijana je imela precej negotov odnos do poroke, vseeno pa sta se o zakonu veliko pogovarjala. Ko sta začela živeti skupaj in po tihem razmišljati o družini, je želja po uradni potrditvi njune zveze postajala vse močnejša. Sorodniki in prijatelji so novico, da »se bosta vzela« pričakovali in z navdušenjem sprejeli, malo jih je presenetil le datum veselega dogodka. Jože ni bil navdušen nad poroko v poletnem času zaradi vročine, zato sta razmišljala o njeni izvedbi okoli božiča ali spomladi. Kompromisno sta si za dan potrditve svoje ljubezni

izbrala pustno soboto.

Prišel je težko pričakovani 2. februar 2008. Pred Damijanino rojstno hišo so se v nebo vzpenjali mlaji, ki so jih postavili vaščani, kot to narekuje tradicija. Jože je

po dveh lažnih nevestah le dočkal svojo najdražjo. Mami je Damijano pokrižala in ji dala blagoslov, kar se je še posebej dotaknilo. Veseli svatje z ženinom in nevesto na čelu so se nato odpeljali na grad Snežnik, kjer sta se zaljubljenca civilno poročila. Pri odhodu z gradu je prišlo do manjšega zapleta, saj bi se svatje na poročno mašo k

Fari na Blokah kmalu odpeljali brez neveste.

Ob zvokih poročne koračnice jo je oče popeljal do oltarja, kjer jo je čakal ženin. V cerkvi, ki so jo še krasile jaslice, sta si obljubila ljubezen pred Bogom.

Napetost je popustila, ko sta se na svatbi zavrtela v ritmu angleškega valčka. Za to priložnost sta se naučila prav posebno koreografijo. Poročno slavlje je potekalo v zelo sproščenem in veselem vzdušju, kljub temu da ni bilo posebnih animacij. Predaja poročnega šopka in metanje podveze pa le nista manjkala.

Stanovanje sta si uredila v Velikih Laščah, ki pa bo postalo pravi dom šele, ko ga bo napolnilo otroško veselje. Ker se oba vozita na delo v Ljubljano, je to za njiju ugodna lokacija. Pravita, da si ne predstavljata življenja v mestu, saj oba obožujeta naravo, Jože pa za hobi redi tudi nekaj živali. Tudi Bloke so jima zelo pri srcu in pri obeh zapisane kot kraj, kamor ju bo vedno vleklo.

Damijana in Jože se strinjata, da je poroka izjemno lep dogodek, nabit s čustvi. Sta mnenja, da so se v današnji družbi vrednote preveč spremenile, da bi bila poroka še nekaj samoumevnega. Potrebno je verjeti, da ti lepota in ganljivost dogodka da nekaj, iz česar lahko zakonca črpa energijo za premagovanje ovir na skupni poti.

Srečno mladoporočencema!

Alenka Ponikvar in Dunja Volf

Jože in Damijana

LIPA

Lipa, čudovito, mogočno slovensko drevo, kako cenjeno nekoč si bilo.

Predniki so te posajali sredi vasi, pred cerkvijo, parki in sadovnjaki.

Ko ozeleniš, s svojim listjem in cvetjem raj deliš.

Ljudje so radi posedali pod njo, da so si spočili utrujeno telo.

Še ptički v njeni krošnji našli so mir, spletli so gnezdece za svoj kvartir.

Zvečer pod lipo fantje ubrano so peli, deklicam svojim srečo želeli.

Danes, lipa, pozabili smo te skoraj vsi hkrati, le tvoj list za simbol so si vzeli Pahorjevi demokrati.

STUDENČKI

Rupa, Sušica, Lakotnik, zakaj ste usahnili?

Komu ste vodo namenili?

Ali ribam v morju ali otrokom v Afriki?

Niti ribam v morju niti otrokom v Afriki. Popila jo je suha zemlja. Ozonska luknja je nastala, mnogo vode nam pobrala.

Napovedujejo se vojne za to zlato tekočino. Čuvajte nam Zdravjek naš, da takrat lahko se tudi črni brat okrepčal z njegovo bo vsebino.

Pojasnilo!

Studenci: Rupa, Sušica, Lakotnik so usahnili v zadnji tretjini prejšnjega stoletja. K izviru Rupa so leta in leta hodili po vodo prebivalci iz Nemske vasi, v sušnem obdobju pa tudi prebivalci iz nekaterih sosednjih vasi. Vode je bilo vedno dovolj za ljudi in živino. Kadar si pil vodo iz Lakotnika, te je rad bolel trebuh, še posebej, če si jo pil na prazen želodec.

V Zdravjeku še danes izvira mrzla, pitna voda. Oče mi je pripovedoval, da so v Zdravjek hodili pit vodo »jetični ljudje«. V času košnje so si iz Zdravjeka gasili žejo tudi kosci in grabljice, mimoidoči pa ob vsakem času. Studenec Zdravjek izvira v bližini poti, ki vodi k Bloškemu jez-eru.

ŽIVALSKA DAVČNA NAPoved

Na jasi so živali se sestale, tam so modrovale, kako davčno napoved bodo dale.

Prvi se oglasil je medvedek: »Kaj naj prijavim revež jaz? Svoj krznen kožuh? Nosijo ga vsi moji bratje in ves medvedji rod, zato preganjajo nas vsepovsod.«

Nato so štokrlje priletele, na visoki nogi so živele.

Brskale po trati, iskale hrano, pojedle vsako miš, zato ti ničesar ne dobiš.

Najbolj zaskrbljen je polžek bil. Sam je hiško zidal sebi, ženi in otrokom je naredil avtodom, zdaj pa fovšijo zganjajo nad njim.

Iz potoka skočil je še rak: »Jaz pa bom prijavo dal, med davkarje bom šel, s seboj še škarje vzel, z njimi usodo vam krojil.«

*Srnica se je zasmejala: »Nič ne bom pisala, pokazala bom svojo golo ***, davkarija naj se gre soliti!«*

Opomba!

Ko slovenski državljani že dobivajo položnice za plačilo davkov, so se živali šele spomnile, da morajo dati davčno napoved.

Olga Kalan

Korajžno, ni kaj!

Štirje korajžni fantje Rudi, Boris, Silvo in Tomaž so izbrali za dvominutno zimsko kopanje idilično Bloško jezero. Temperatura vode je bila 1°C (z besedo: plus ena stopinja Celzija), gladina jezera je imela že tanko ledeno skorjo. Tudi temperatura zraka ni bila več kot 1°C. Vprašanje pa je, zakaj so si ravno 8. marec izbrali za tako »ledeno« osvežitev.

Jože Intihar

Širajevi v Dražgošah

Tradicionalnega spominskega pohoda v Dražgoše se vedno udeležujejo tudi Širajevi iz Ravnika. Letos sta dedek Janko in babica Angelca s sabo popeljala tudi vnuka Domna in Tilna. Slednjima je pripadla čast, da sta se kot najmlajša udeleženca pohoda lahko fotografirala s predsednikom republike dr. Danilom Türkom in nekaterimi drugimi veterani.

Bloški korak — glasilo občine Bloke

Glavni in odgovorni urednik: Stane Korenjak | Uredniški odbor: France Škrabec, Milena Mišič, Rado Ponikvar, Tone Urbas | Lektoriranje: Jerneja Kovšca | Oblikovanje, računalniška grafika in prelom: BOL | Izdelava filmov in tisk: Littera picta Medvode | Izdaja: Občina Bloke | Naklada: 1150 izvodov | Glasilo je brezplačno za vsa gospodinjstva v občini; za naročnike v domovini je predlagan prostovoljni letni prispevek 8 €, za naročnike v tujini 16 €. | Prispevek za glasilo nakažete na račun Občine Bloke: 01350-0100002737 | Naslov uredništva: Občina Bloke, Bloški korak, Nova vas 4a, 1385 Nova vas; bloski.korak@bloke.si

SPOŠTOVANI,

Prav lepa hvala za vse poslane številke vašega glasila »Bloški korak«. Lepo je bilo po mnogih letih – preko 50 let, slišati o domačem

kraju in videti slike nekaterih poznanih oseb še iz naših šolskih let. Dobro in uspešno napredujete, naj bi šlo tako naprej v dolgo in srečno bodočnost na Blokah in v domovini

Sloveniji. Za nas po svetu so prišla starostna leta in z njimi križi in težave te dobe – slabo zdravje, omejene moči in omejena samostojnost. Lepi so spomini na naša leta v domo-

vini, tam preživeto mladost in šolska leta. Vam vsem želimo srečno in uspešno leto; vse prav lepo pozdravljamo.

Mili Vukšinič in družina

ODGOVOR GOSPODU

ALOJZIJU MAZIJU!

Veseli me, da boste Bločani počastili častitljivo starost mostu v Velikih Blokah. Ob raziskovanju zgodovine tega mostu boste verjetno odkrili marsikaj zanimivega. Kot vsaka zgradba ima gotovo tudi ta most svojo zgodbo, svojo življenjsko usodo in vredno jo bo raziskati in opisati.

Kar se pa poimenovanja tiče, da je to Napoleonov most, bi rada povedala, da ni nič napačnega, če se ta most imenuje Napoleonov most, saj gre za ljudsko izročilo. Seveda ga ni zgradil Napoleon, izvira pa iz časov, ko je Napoleon v naših krajih bival, prinesel marsikatero kulturno navado in med drugim tudi gradnjo mostov.

»Koncem 18. stoletja in v začetku 19. stoletja je bilo zgrajenih, posebno na Primorskem, veliko kamnitih mostov, ki so jih ljudje enostavno poimenovali kar Napoleonovi mostovi. Tudi kobariški most ljudje večkrat poimenujejo kar Napoleonov most. Tako imenovanih Napoleonovih mostov je v soški in vipavski dolini kar nekaj. Težko je zanesljivo reči, da so nastali prav v času vladanja Napoleona in Ilirskih provinc (1809 – 1813), saj o tem ni zanesljivih podatkov. Po tem, kako so bili poimenovani, pa jih po nastanku vseeno lahko uvrščamo v začetek 19. stoletja.« Citat je iz knjige Gorazda Humarja SLOVENSKI MOSTOVI, 1. del, stran 22, založba Zaklad, 2000.

Od Primorske do Notranjske pa seve-

da ni daleč. Takih kamnitih mostov, ki po izgledu in poimenovanju spominjajo na tako imenovane Napoleonove mostove, čeprav v resnici to niso, je kar precej: most h gradu Snežniku v Loški dolini, mostovi v Šmarati, v Vrhniki in v Markovcu, tudi v Loški dolini, most čez reko Reko v Škofijah in v Ostrožnem Brdu in še kar nekaj bi se jih našlo. Malo je mostov na Slovenskem, ki bi imeli napis ali celo letnico svoje izgradnje. V ta tako imenovani Napoleonov most se uvršča kamniti most čez potok Močilnik med krajema Vipava in Slap in se ponaša z zanimivim napisom in letnico 1803. Ta napis je tudi eden najstarejših ohranjenih napisov v slovenščini na javnem mestu. Ker so napisi na teh mostovih velika redkost, je treba

napis na mostu v Veliki Blokah še toliko bolj spoštljivo obravnavati. Ljudskega poimenovanja ne kaže preganjati, saj le-to vendarle časovno opredeljuje izgradnjo mostu, čeprav je včasih razpon kar petdeset in več let.

Upam si reči, da je to poimenovanje Napoleonovih mostov enakovredno poimenovanju bloških klobas, ki jih ponujajo v trgovinah pod tem imenom, pa seveda še od daleč niso bloške klobase. Da o kranjskih klobasah iz moje mladosti in teh, ki jih delajo in prodajajo danes, sploh ne govorim.

Pa srečno vsem!

Vesna Arhar Štih

S KOM ALI ČIM SE LAHKO PONAŠAMO BLOČANI?

Z Martinom Krpanom, slovenskim junakom, doma z Vrha pri Sv. Trojici. S svojo močjo in prebrisanostjo se je znašel tudi na Dunaju pri cesarici.

Z bloškimi smučarji. Sami so si naredili prve smuči. Podali se v breg, premagali sneg, pa naj je šlo za rojstvo ali smrt.

Z Bloškim jezerom. Bohoti se sredi neokrnjene narave. Vabi ljudi,

pridite vsi, na Blokah se dosti miru in čistega zraka dobi.

Z bloško klobaso. Dobite jo v vsaki mesnici. Kako diši, ko na žaru cvrči, še boljša je, ko se v ustih drobi.

Z Bločani. Z njihovo delavnostjo in pojočo govoric. Na zunaj robati, v srcu bogati. Kdor Bločane pozna, jih vsak rad ima.

Olga Kalan

V PREMISLEK

Človekovo ravnanje, ki ni v skladu z Božjim načrtom, je prispevek v blagajno zla. Iz te se financirajo z razdori, vojnama, razprtijami, nemiri in vsem drugim, kar ljudi dolgoročno ne osrečuje.

NOTRANJA POLITIKA

Resorna ministrica je v jutranjih poročilih na Radiu Ognjišče izjavila, da je rodnost spet večja od umrljivosti. HVALA BOGU. Potem pa je še dodala, da vse več ljudi dobiva socialno pomoč. Le dvoje je mogoče; ali so dvignili prag, pod katerim so ljudje upravičeni do socialne pomoči, ali pa so ljudje tako slabo plačani za svoje delo. Po izjavah je zaposlenost visoka, prav tako storilnost.

V EKONOM LONCU vre.

PRIPETIJE V SOVI IN GLASBA

Dogajanje okrog Sove, kjer namerava predsednik vlade tožiti Ropa zaradi neresničnih izjav, ta pa novinarja Voduška, ki mora vse obelodaniti, me spominja na tisto pesem: Janša Ropa, Rop Voduška pod goro, pod to goro zeleno ...

Ko pa poslušam, kakšne nagrade in odpravnine si delijo nekateri, si zapojem pesem: »Le vkup, le vkup uboga gmajna, za staro pravdo zdaj bo drajna ...

Pred predsedniškimi volitvami me je vprašala znanka, koga naj voli. »Daj, kogar hočeš, po nobenem ne bo k nam prišlo nebeško kraljestvo, če sami ne bomo stegovali roke za njim, delali za mir, solidarnost in pravičnost.

ČLOVEK NE VE, KAJ BI JEDEL

Po krmljenju živine so jo skrbni kmetje še skrtali, da je bila prijetna za pogled. Danes je videti stoglavo živino na paši, zanemarjenega videza in polne traktorske prikolice umetnih krmil. Vegetarijanstvo je, za kogar je, toda ob pogledu na tako živino, te mine mesno poželenje. Včasih nismo šli kupit mesa, kadar so zaklali živino, ki je bila krmljena z jezerino. Nedeljsko kosilo pa je dišalo, kadar je bila na mizi govedina bloških volov.

Ne poslušam veliko radia ne televizije, pa vendar še kadar prižgem eno ali drugo, slišim reklame za pesticide, fungicide in herbicide.

V LOŠKI DOLINI SO VEDELI, DA SO NAJBOLJŠE MOTIKE TISTE, KI SO JIH DELALI V ČABRU, ČABRANKE ...

Nekoč je neki prvoborec ženski, ki je kričala po cesti, dejal: »Motikco, motikco, namesto kričanja!« Ta se je ustavila in ga premerila z očmi: »Koga, sem jaz tebe učila ali si ti meine? Tebi motikco, tebi!«

LOGIČNA POSLEDICA II

Po visoki inflaciji v gospodarstvu, inflaciji besed v parlamentu, časopisih in shodnicah je deflacija humorja le logična posledica.

Marica Marolt

SENČILA

polkna
rolete
žaluzije
komarniki

**Uresničite svoje sanje
o svetlem,
varnem in toplem domu**

PANORAMSKE STENE

drsno-nagibne stene
dvižno-drsne stene
pregibno-drsne stene

VRATA

PVC vrata
aluminijasta vrata
protipožarna vrata

OKNA

PVC okna
PVC/ALU okna
aluminijasta okna

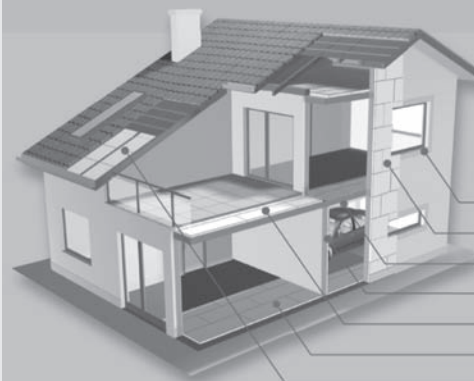
KOVINOPLASTIKA LOŽ

Lož, Cesta 19. oktobra 57, 1386 Stari trg pri Ložu,
tel.: +386 1 70 95 100, fax: +386 1 70 58 466
www.kovinoplastika.si

NOVOLIT, PODJETJE ZA
PROIZVODNJO IZOLACIJSKIH
IZDELKOV D.D. • NOVA VAS 56
SI-1385 NOVA VAS NA BLOKAH

TELEFON +386 1 7050 300
TELEFAXS +386 1 7050 330
E-MAIL NOVOLIT@NOVOLIT.SI
[HTTP://WWW.NOVOLIT.SI](http://WWW.NOVOLIT.SI)

FASADNI PROFILI
FASADNI SISTEMI
PRIBETONIRANE PLOŠČE
ABSORPCIJA ZVOKA
RAVNE STREHE
IZOLACIJA TAL
POŠEVNE STREHE

>>> CELOVITE REŠITVE NA PODROČJU TOPLOTNE IN ZVOČNE IZOLACIJE

Z NAMI VAM BO POLETI HLADNO IN POZIMI TOPLO

GRADBENO TEHNIČNA TRGOVINA

01/705 03 57
01/705 03 00

Pokličite svetovali vam bomo
041/993 591

Televizor TVF 21B15
Gorenje

152,40 €

-15%

Kompresor
E 245/8/24 I

119,99 €

Mot. žaga Stihl 170;
1,8 km; 3,8 kg

201,24 €

Brusilka kotna G23
SR Hitachi

144,90 €

URSA ELF 100
(rol=8,4m²)

21.60 €

Plošče gips
12.5x1200x2000

4,92 €

Nudimo gotovinske popuste! Ponudba velja do razprodaje zalog. Cene vključujejo DDV.

VSE ZA GRADNJO od temeljev do strehe v Novi vasi na Blokah